

ທັດສະນະ

ຕໍ່ການພັດທະນາໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ການທ່ອງທ່ຽວ, ການພັດທະນາສັງຄົມຂອງບັນດາ
ຊົນເຜົ່າ, ການບຸກໝາກຖົ່ວ ແລະ ສິ່ງປອດສານພິດ

ຈຸດປະກາຍ

ພິມຄັ້ງທີ 6

ຈິດໝາຍ	4
ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນໃນລາວ: ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດ ສຳລັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ.	6
<i>ໂດຍ: Didier Bertrand and Dr Chantharavady Choulamany</i>	
ການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາສັງຄົມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍໃນສປປ ລາວ: ກໍລະນີສຶກສາຕົວຈິງ ຈາກ ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ.	20
<i>ໂດຍ: Andrew Wells Dang and Buasawan Simmala</i>	
ການສົ່ງເສີມການປູກໝາກຖົ່ວເປັນສິນຄ້າ: ປັດໄຈກຳນົດ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.	36
<i>ໂດຍ: Blesilda M. Calub, Daniel Talje and Khampou Phouyyavong</i>	
ສປປ ລາວ ຈະຍັງຢືນສົ່ງປອດສານພິດຂອງຕົນໄດ້ຄືແນວໃດ?	53
<i>ໂດຍ: Rick Dubbeldam</i>	

ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາ

ໃນເດືອນມີນາປີ 2003, ທີມງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳຢູ່ ສປປ ລາວໄດ້ພົບປະເພື່ອປຶກສາຫາລື ເຖິງວິທີການເພື່ອສົ່ງເສີມການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ໃນການເຮັດວຽກ ເພື່ອການພັດທະນາຂອງປະເທດ. ທີມງານດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ຕົກລົງສ້າງ ໜັງສືວາລະສານເພື່ອເປັນເວທີຂອງການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລະ ປຶກສາຫາລືໃນດ້ານວຽກງານ ເລີ່ມເຮັດບົດບັນທຶກ ທີ່ຈະສະໜອງກອງປະຊຸມ ໂຕ້ວາທົ່ວຳດ້ວຍວຽກງານການພັດທະນາ, ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນໄດ້ສ້າງຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງ ເພື່ອຂຶ້ນກຳນົດ. ຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງວາລະສານ ຈຸດປະກາຍ ເຊື່ອໝັ້ນ ຢ່າງຍິ່ງວ່າ ຈຸດປະກາຍຂອງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການສົ່ງເສີມການພັດທະນາໃນສ.ປ.ປ.ລາວ ຈະດຳເນີນໄປໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ຖ້າຫາກມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ແນວຄວາມຄິດທີ່ສ້າງສັນ. ບົດເລື່ອງທີ່ສະເໜີໃນວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ແນວຄວາມຄິດຂອງພວກເຮົາໃນປັດຈຸບັນ ແລະ / ຫຼື ມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການພິມ ເຜີຍແຜ່ມາກ່ອນ. ພວກເຮົາຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າວາລະສານ ຈຸດປະກາຍຈະເປັນສິ່ງກະຕຸ້ນຊຸກຍູ້ ໂອ້ລົມສົນທະນາກ່ຽວກັບວຽກງານ ການພັດທະນາໄດ້ຢ່າງທ້າວທັນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ດີຂຶ້ນກ່ຽວກັບສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການພັດທະນາຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ.

ຄຳນຳ

ຍິນດີຕ້ອນຮັບສູ່ການພົມຕັ້ງທີ່ທຶກຂອງວາລະສານຈຸດປະກາຍ. ໃນສະບັບນີ້ Corinne Neudorfer ໄດ້ຂຽນບົດວິຈານເລື່ອງກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຂຶ້ນກຳລັງ ວິວັດຂຶ້ນຢູ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ພ້ອມດ້ວຍຂໍສະເໜີຕ່າງໆເພື່ອແກ້ໄຂບັບປຸງສ່ວນແບ່ງ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຊາວອາຂ່າ, ຊຶ່ງພວກເຂົາແມ່ນຊົນເຜົ່າທີ່ມັກທ່ອງທ່ຽວ ສົນໃຈຢາກໄປເບິ່ງ ການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ. ບົດເລື່ອງນີ້ໄດ້ຮັບການກວດກາຈາກ ນັກວິຊາຊີບດ້ານການພັດທະນາໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວອື່ນໆແລ້ວ ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ມີຂໍສົງໄສຕໍ່ວິທີການທີ່ຜູ້ຂຽນ ໃຊ້ໃນການເຮັດບົດຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ຂຽນບົດສະຫຼຸບ.

ໃນລະດັບທີ່ກວ້າງຂວາງກວ່ານັ້ນ, Andrew Wells-Dang ແລະ ບົວສະຫວັນ ສິມມະລາ ກໍ່ໄດ້ ສົນທະນາເຖິງການທີ່ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາ ເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນສອງພາກຂອງປະເທດ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນມາຈາກ 'ທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດ' ຂອງອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ. ສ່ວນສອງບົດສຸດທ້າຍໃນສະບັບນີ້ ແມ່ນລົງເລິກເລື່ອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງແນວທາງໃໝ່ໃນວຽກງານດ້ານກະສິກຳ. ການທົດລອງ ປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທາງເໜືອ ແມ່ນຫົວຂໍ້ຂອງການປະກອບສ່ວນຈາກທີ່ປຶກສາ ຂອງໂຄງການລາວ - ສະວີເດັນ, ໃນຂະນະດຽວກັນ Rick Dubbeldam ກໍ່ໂຕທຳການສຳຫຼວດເບິ່ງຄວາມອາດສາມາດອັນມະຫາສານຂອງຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍສິນຄ້າປອດສານພິດ.

ທ່ານຜູ້ອ່ານອາດຈະສັງເກດເຫັນວ່າ ລະບົບສະກົດຄຳສັບແບບໃໝ່ທີ່ອ້າງອີງເຖິງ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍນັ້ນ ໄດ້ຖືກລິເລີ່ມນຳໃຊ້. ພວກເຮົາຢາກລາຍງານໃຫ້ຮັບຮູ້ເຖິງ ວຽກງານອັນມີຄຸນຄ່າຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດ (www.laoethnicculture.org) ທີ່ໄດ້ນຳໄປສູ່ ການສະກົດຄຳໂຣມັນ ແບບມາດຕະຖານ ສຳລັບຊື່ຊົນເຜົ່າຫລັກໃນ ສປປ ລາວ, ແລະນຳໄປສູ່ການຄົ້ນຄວ້າຮູບແບບຂອງພາສາ ເຊິ່ງຜົນທີ່ໄດ້ຮັບກໍ່ແມ່ນການອອກສຽງເປັນພາສາຝຣັ່ງ ແລະ ອັງກິດຂອງຊື່ຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ. ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ມີມາດຕະຖານອັນໃດທີ່ຈະຖືກໃຈໝິດທຸກຄົນ, ສິ່ງທີ່ສຳຄັນກໍ່ແມ່ນ ການພະຍາຍາມບັນລຸເຖິງຄວາມສະເໝີຕົ້ນສະເໝີປາຍ ແລະ ໃນພາຍພາກໜ້າ ວາລະສານຈຸດປະກາຍກໍ່ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ ຫລັກການຂອງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດເພື່ອສະກົດແລະອອກສຽງຊື່ຂອງຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ. ພວກເຮົາຂໍສະແດງ ຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ທ່ານ Jacques Lemoine ທີ່ແນະນຳພວກເຮົາໃນວຽກດັ່ງກ່າວນີ້.

ວາລະສານຈຸດປະກາຍ ຖືໄດ້ວ່າເປັນວາລະສານທີ່ ທຸກຄົນຄວນສາມາດປະກອບສ່ວນໄດ້. ພວກເຮົາໄດ້ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ອ່ານທຸກຄົນສິ່ງບົດເລື່ອງ ຫຼື ຈົດໝາຍມາຍັງບັນນາທິການ ໃນຫົວຂໍ້ເລື່ອງໃດກໍ່ໄດ້ ທີ່ພົວພັນເຖິງການພັດທະນາຢູ່ ໃນປະເທດລາວ, ແຕ່ພວກເຮົາກໍ່ຮັບຮູ້ວ່າບໍ່ແມ່ນທຸກຄົນທີ່ຈະສາມາດ ປະກອບສ່ວນໃນຮູບການນີ້ໄດ້. ຍ້ອນຄຳນຶງເຖິງບັນຫານີ້, ໃນສະບັບທີ່ 6 ພວກເຮົາຈຶ່ງໄດ້ລວມເອົາບົດສຳຫຼວດເຂົ້ານຳເພື່ອເປີດໂອກາດ ໃຫ້ພວກທ່ານໄດ້ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ວາລະສານຈຸດປະກາຍ. ການຕອບຮັບ ແລະ ຄວາມເຫັນຂອງພວກທ່ານ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາສ້າງສັນ ແລະ ຮັກສາວາລະສານນີ້ ໃຫ້ຄົງໄວ້ເຊິ່ງຄວາມໜ້າສົນໃຈ ແລະ ເປັນເວທີການສົນທະນາດ້ານການພັດທະນາຢ່າງແທ້ຈິງ.

ຟິນ ເຣສເກ ນຽນເຊັມ
ຜູ້ປະສານງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳລາວ

ຈິດໝາຍ

ການສຶກສາສອງພາສາ

ເພື່ອນຮ່ວມງານ

ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ມີໂອກາດອ່ານ ວາລະສານຈຸດປະກາຍສາມສະບັບສະບັບທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ກໍ່ດີໃຈທີ່ພົບວ່າ ມີສອງບົດເລື່ອງທີ່ເວົ້າເຖິງການສິດສອນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ.

ບົດເລື່ອງທີ່ຂຽນໂດຍ ສຸກສະຫວ່າງ ສີມະນະ ໃນສະບັບທີ 2 ນັ້ນໜ້າສົນໃຈເປັນພິເສດ. ມັນເຮັດໃຫ້ຄິດຂຶ້ນມາໄດ້ວ່າລະບົບການສຶກສາແບບສອງພາສານັ້ນອັນທີ່ຈິງໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ລາວມາແລ້ວ, ເຖິງວ່າຈະບໍ່ເປັນດັ່ງທີ່ທ່ານສີມະນະ ໄດ້ກ່າວເຖິງກໍ່ຕາມ. ໃນປີ 1992 ກະຊວງສຶກສາ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີລະບົບການສຶກສາແບບສອງພາສາ ຄື ພາສາຝຣັ່ງ/ພາສາລາວ ຢູ່ນະຄອນ ຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຕໍ່ມາກໍ່ໄດ້ຂະຫຍາຍໄປຍັງແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ປາກເຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ໃນຂະນະດຽວກັນໂຮງຮຽນສອງພາສາລາວ ແລະ ຝຣັ່ງນີ້ຕັ້ງຂຶ້ນ ມາສຳລັບນັກຮຽນທີ່ຮຽນ ແກ້ງທີ່ສຸດເທົ່ານັ້ນ ແລະ ກໍ່ໄດ້ຮັບການອຸປະຖຳຈາກກະຊວງການຕ່າງປະເທດຝຣັ່ງ, ລະບົບດັ່ງກ່າວ ນີ້ ອາດຈະໃຊ້ເປັນລະບົບທົດລອງ ສຳລັບການສຶກສາສອງພາສາຂອງນັກຮຽນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ.

ຫຼັກສູດການຮຽນການສອນແບບສອງພາສານີ້ຈະເລີ່ມປະຕິບັດໃນຊັ້ນປໍສາມ, ພາຍຫຼັງທີ່ສອນພາສາແມ່ທີ່ເປັນພາສາລາວມາໄດ້ສອງປີ, ໃນລະຫວ່າງທີ່ຍັງຢູ່ປະຖົມປະຖົມສາມທາງປີທຳ ແມ່ນໃຫ້ສອນພາສາຝຣັ່ງເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ ແລະ ສອນວິຊາເລກເປັນພາສາຝຣັ່ງ. ພາຍຫຼັງການສຶກສາໃນລະດັບມັດທະຍົມ(ວິທະຍາໄລ ແລະ ລືເຊ), ວິຊາພິຊິກສາດ(ວັດຖຸ), ຊີວະສາດ ແລະ ເຄມີສາດ ແມ່ນສອນເປັນພາສາຝຣັ່ງເພີ່ມ. ດຽວນີ້ ການເລີ່ມຕົ້ນຂອງກຸ່ມທີ່ສອນສອງພາສານີ້ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຫຼັກສູດຂອງມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ດົງໂດກແລ້ວ.

ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການເສຍເວລາ ແລະ ເງິນ ໃນການລິ້ນລະບົບການສຶກສາຄືນໃໝ່, ບົດຮຽນຈາກ ລະບົບດັ່ງກ່າວກໍ່ສາມາດນຳມາໃຊ້ກັບຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍໄດ້. ການສຶກສາສອງພາສານີ້ບໍ່ແມ່ນ ເລື່ອງໃໝ່ສຳລັບປະເທດລາວ, ແຕ່ວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຕ່າງແຂວງ ໂດຍໃຫ້ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ເປັນພາສາແມ່ນັ້ນ ຈະໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດແກ່ທຸກໆຄົນ. ໂດຍຖືເອົາພາສາລາວເປັນພາສາທີ່ສອງ, ສອນໄປພ້ອມໆກັບພາສາແມ່ ແລະ ບໍ່ສອນແທນກັນ. ໃນບົດຂຽນຂອງ Richard Noonan ໃນສະບັບທີ 3 ກໍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ອາດຈະບໍ່ສິ້ນເບື້ອງຫຍັງຫຼາຍ.

ຂໍສະແດງຄວາມຍິນດີນຳທີ່ມງານວາລະສານ.

ອີງການສະຫະປະຊາຊາດໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ການຜະລິດວາລະສານຈຸດປະກາຍ ມຸມມອງ ໃນການພັດທະນາລາວ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອສົ່ງເສີມການສົນທະນາບັນຫາທັງໝົດ ທີ່ພົວພັນເຖິງການພັດທະນາພາຍໃນປະເທດ. ກອງບັນນາທິການເປັນຜູ້ກວດກາບົດຄົນເບິ່ງບົດຄວາມທີ່ສະເໜີໃນສະບັບນີ້. ຄຳຄິດເຫັນທີ່ສະແດງອອກ ໃນການພິມຄັ້ງນີ້ລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນຂອງນັກຂຽນເອງ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນຈະຖືວ່າເປັນຕົວແທນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດໃນ ສປປ ລາວ.

ສະບາຍດີ ບັນນາທິການ ທີ່ຮັກແພງ

ເພື່ອນຮ່ວມງານ

ຂໍສະແດງຄວາມຍິນດີນຳຜົນສຳເລັດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຂອງວາລະສານຈຸດປະກາຍ. ຈາກການໂອ້ລົມ ກັບ ເພື່ອນຮ່ວມງານທີ່ຢູ່ໃນຂະແໜງການພັດທະນາໃນ ສປປ ລາວ ນັ້ນ ເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ວ່າ ຄວາມຕື່ນຕົວ ແລະ ຄວາມສົນໃຈທີ່ມີຕໍ່ວາລະສານພັດທະນາ ເຊັ່ນວາລະສານ ຈຸດປະກາຍນີ້ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ອີງຕາມທີ່ໄດ້ອ່ານວາລະສານຂອງທ່ານ, ຂ້າພະເຈົ້າຢາກຍົກປະເດັນໜຶ່ງຂຶ້ນມາສົນທະນາ. ຕາມຈິດໝາຍ ຂອງທ່ານ Michael Victor ແລະ ຄຳເຫັນຂອງທ່ານໃນບົດ ບັນນາທິການຂອງສະບັບທີ 5, ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບເນື້ອ ໃນທີ່ສຳຄັນທີ່ຂ້າພະເຈົ້າຕ້ອງການເຫັນ ການກຳນົດຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນ ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ດີກວ່າເກົ່າ ລະຫວ່າງເນື້ອ ໃນການພັດທະນາ ທີ່ສົນທະນາ ຢູ່ໃນວາລະສານຈຸດປະກາຍ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ໃນສະຫະສະວັດ (MDGs) ທີ່ອີງການ ສະຫະປະຊາຊາດກຳນົດອອກມາໃນປີ 2000.

ໃນຂະນະດຽວກັນບັນຫາຕ່າງໆ ຂອງຜູ້ຊ່ວຍຊານ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ໜ້າສົນໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ ຊຶ່ງລົງເລິກ ເຖິງເນື້ອ ໃນ ຕ່າງໆ ແລະ ຍັງເປັນການເພີ່ມຄຸນຄ່າໃຫ້ແກ່ຜູ້ອ່ານວາລະສານນຳອີກ, ຂ້າພະເຈົ້າຢາກ ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ ວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ ນຳສະເໜີເນື້ອຂອງໃນເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາໃນສະຫະສະວັດ (MDGs) ຢ່າງຊັດເຈນກວ່ານີ້ວ່າບັນຫາສຳຄັນທີ່ສົນທະນາ ຢູ່ໃນແຕ່ລະບົດນັ້ນ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການບັນລຸ ເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາໃນສະຫະສະວັດ (MDGs) ຢູ່ ສປປ ລາວກ່ອນປີ 2015 ຄືແນວໃດ ແລະ ຢາກໃຫ້ສືບ ຕໍ່ຖືເອົາບັນຫານີ້ເປັນເປັນພື້ນຖານ ໃນການຈັດພິມຄັ້ງຕໍ່ໆໄປ. ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ໃຫ້ຮັກສາ ລະດັບວິຊາການ ໃນການໂຕ້ແຍ້ງ ໄວ້ຄືເກົ່າ ດັ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຕອບຈິດໝາຍທີ່ສົ່ງເຖິງບັນນາທິການໃນສະບັບທີ 2, ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ກັນ ໃນດ້ານເນື້ອ ໃນນີ້ຈະຊ່ວຍປັບປຸງບົດຂຽນຕ່າງໆ ໃຫ້ສາມາດອ່ານເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍອີງຕາມ ສະພາບການພັດ ທະນາຕົວຈິງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃນ ສປປ ລາວ. ເນື້ອໃນຂອງ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ໃນສະຫະສະວັດ (MDGs) ທີ່ຊັດເຈນຈະເຮັດໃຫ້ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາໃນສະຫະສະວັດ (MDGs) ໃນທົ່ວໂລກສາມາດເຂົ້າໃຈ ໄດ້ງ່າຍຍິ່ງຂຶ້ນສຳລັບຜູ້ອ່ານຂອງທ່ານ ກ່ຽວກັບສະພາບ ການພັດທະນາໃນ ທ້ອງຖິ່ນລາວ.

ຖ້າຫາກຜູ້ອ່ານຂອງທ່ານຜູ້ໃດ ຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາໃນ ສະຫະສະວັດ (MDGs) ແລະ/ຫຼື ທີ່ມງານຂອງສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳ ສປປລາວ, ພວກເພິ່ນກໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນ ເພີ່ມເຕີມໄດ້ໃນເວັບໄຊນີ້: www.unlao.org.

ຂ້າພະເຈົ້າລໍຄອຍທີ່ຈະໄດ້ຮັບວາລະສານສະບັບທີ 6

CJ Ozga, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕ່າງໜ້າ ແລະ ຜູ້ປະສານງານພາຍໃນ ຂອງສຳນັກງານອົງການສະຫະ ປະຊາຊາດ, ຈຸດສຸມເປົ້າໝາຍການ ພັດທະນາໃນສະຫະສະວັດ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາດ, ປະຈຳສປປລາວ. christopher.ozga@undp.org

ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນໃນລາວ: ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດສຳລັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ.

ໂດຍ: Didier Bertrand and Dr Chantharavady Choulamany

ເອກະສານນີ້ໄດ້ສະຫຼຸບຫຍໍ້ຂໍ້ວິພາກວິຈານກ່ຽວກັບກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ເມືອງສິງ, ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ. ປະກົດວ່າບໍ່ມີຄວາມສອດຄ້ອງກັນລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າອາຄາ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວທີ່ມາ ຈາກຊົນເຜົ່າອື່ນ ເຮັດໃຫ້ກາຍເປັນສາຍເຫດ ແລະ ບັນຫາໃຫຍ່ໃນໂຄງການ ການທ່ອງທ່ຽວ ແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ. ສິ່ງທີ່ນຳສະເໜີແມ່ນໄດ້ມາຈາກການສຶກສາ ພາກສະໜາມດ້ານມະນຸດ ວິທະຍາ ທີ່ດຳເນີນການມາຕັ້ງແຕ່ເດືອນມັງກອນ ຫາ ເດືອນສິງຫາປີ 2004.

ການທ່ອງທ່ຽວກຳລັງມີການຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ທົ່ວໂລກ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍມີຫຼາຍຕໍ່ຫຼາຍຄົນ ແລະ ຫຼາຍສິ່ງ ຄົມທີ່ເຕັມໃຈ ແລະ ບໍ່ເຕັມໃຈທີ່ຈະຮັບເອົາການພັດທະນານີ້. ມັນບໍ່ຄືກັນກັບອຸດສາຫະກຳປະເພດອື່ນ, ການທ່ອງທ່ຽວມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄົນເຮົາ ແລະ ທຳໜ້າທີ່ເປັນຕົວປ່ຽນທີ່ຂຶ້ນກັບໂຄງສ້າງດ້ານ ວັດທະນະທຳສັງຄົມ. ຖ້າຫາກມີການປະຕິບັດຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ, ການທ່ອງທ່ຽວກໍ່ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ, ສ້າງລາຍຮັບ, ແລະເປີດໂອກາດໃຫ້ຊົນເຜົ່າ ສ່ວນນ້ອຍ ເປັນຜູ້ກຳນົດ. ເພື່ອສວຍໃຊ້ຄວາມ ອາດສາມາດດັ່ງກ່າວໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ, ແນວຄິດຕ່າງໆເຊັ່ນ ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ (Community-Based Tourism - CBT) ຕ້ອງໄດ້ຮັບການ ພັດທະນາ.

ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ແຕ່ການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ທາງພາກເໜືອກໍ່ຂະຫຍາຍ ຕົວຢ່າງສະໜ້າສະເໝີ. ໃນເຂດເມືອງສິງ, ຜົນກະທົບໃນທາງລົບທີ່ປະກົດໃນຂັ້ນທຳອິດລວມມີ ການທ່ອງທ່ຽວເພື່ອເສຍປາຝັນ, ພຶດຕິກຳອັນບໍ່ເໝາະສົມຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວ, ພຶດຕິກຳອັນຮຸນແຮງ ຂອງ ຊຸມຊົນທີ່ມີຕົນກທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຜົນສະທ້ອນອັນບໍ່ດີຂອງອຸດສາຫະກຳ ການທ່ອງທ່ຽວພາຍໃນທ້ອງ ຖິ່ນທີ່ມີຕໍ່ຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ ການເປັນໂສເພນີ ແລະ ຂໍ້ຫານ.

ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານີ້, ທາງການຕ້ອງໄດ້ຮ່ວມມືກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ເພື່ອກຳນົດແຜນວຽກ ສຳລັບການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ ຢູ່ເຂດເມືອງສິງ ໃຫ້ມີຄວາມເໝາະສົມຍິ່ງຂຶ້ນ. ເອກະສານນີ້ ໄດ້ສະຫຼຸບຫຍໍ້ຂໍ້ວິພາກວິຈານກ່ຽວກັບ ກິດຈະກຳການທ່ອງທ່ຽວຢູ່ເມືອງສິງ, ຊຶ່ງຂັດແຍ້ງວ່າ ການທ່ອງ ທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນແມ່ນວິທີການທີ່ສຳລັບສຳລັບການພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ການພົວພັນ ສື່ສານກັນລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອາດຈະເປັນສາຍເຫດຂອງຄວາມຂັດແຍ້ງ.

ຜູ້ຂຽນໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານມະນຸດວິທະຍາເພື່ອຊອກຫາ ແລະ ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈ ຄວາມຂັດແຍ້ງເຫຼົ່ານີ້, ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຂໍ້ຂັດແຍ້ງທີ່ມີເພີ່ມຂຶ້ນລະຫວ່າງ ເຜົ່າອາຄາທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວທີ່ມາຈາກພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ. ຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ໄດ້ມາຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການລົງສຳຫຼວດ ໃນໝູ່ບ້ານອາຄາແຫ່ງໜຶ່ງ ແລະ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ຊຶ່ງເລີ່ມແຕ່ເດືອນມັງກອນ ຫາ ເດືອນສິງຫາ ປີ 2004. ໃນນັ້ນ

ລວມມີທັງການລົງໄປພັກເຊົາຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ມີການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນຢູ່ຫຼາຍໝູ່ບ້ານເປັນເວລາສາມອາທິດ ແລະ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງຊາວບ້ານ ພ້ອມທັງຮ່ວມເດີນປ່າ ແລະ ສຳຫຼວດວຽກງານຂອງຜູ້ນຳທ່ຽວຢູ່ເມືອງສິງ ແລະ ໝູ່ບ້ານຕ່າງໆ. ໃນລະຫວ່າງການລົງສຳຫຼວດຕົວຈິງ, ເຫັນວ່າເຕັກນິກການສຳພາດທີ່ເໝາະສົມກວ່າໝູ່ ແມ່ນແບບທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ປະລິມະສານກັບຂີ້ແນະນຳສຳພາດ ພ້ອມດ້ວຍວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊັ່ນ ການແນະນຳໃຫ້ການສິນທະນາກັນລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈາກຫຼາຍຝ່າຍ.

ໂຄງຮ່າງວຽກງານດ້ານທິດສະດີ: ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນແມ່ນຫຍັງ?

ຄຳວ່າການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນແມ່ນຍັງເປັນຄຳໃໝ່ ເຊັ່ນດຽວກັບຄຳວ່າການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ, ນິຍາມຂອງມັນຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມຈະແຈ້ງ. ໃນການຮ່ວມມືກັນພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນນີ້ຍາມໃດ ກໍ່ຖືວ່າເປັນເຄື່ອງມື ທີ່ລວມເອົາບັນດາເປົ້າໝາຍຕ່າງໆຂອງແນວຄິດໂດຍທົ່ວໄປສຳລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ໝາຍຄວາມວ່າການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ເກນມາດຕະຖານ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ມັນສົມເຫດສົມຜົນໃນດ້ານເສດຖະກິດ ເຊັ່ນດຽວກັບໃນດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສາມາດທຽບທຽງໄດ້ໃນດ້ານນິເວດວິທະຍາກັບຊຸມຊົນຕ່າງໆທີ່ຈັດການທ່ອງທ່ຽວນີ້ຂຶ້ນມາ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງທົ່ວທັນຂອງພົນລະເມືອງໃນການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນັ້ນ ແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້ຢ່າງສຳເລັດ. ການມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນຫຼາຍ ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງໂຄງການນີ້, ເພາະວ່າມັນໝາຍເຖິງການພົວພັນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ ສຳລັບການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍ່ເປັນການແລກປ່ຽນແນວຄິດ ແລະ ຄວາມປາດຖະໜາລະຫວ່າງການປະຕິບັດງານແຕ່ລະກຸ່ມ (ສະຖາບັນຕ່າງໆ, ຜູ້ແຈກຈ່າຍ, ທີມງານຂອງໂຄງການ ແລະ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ).

ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກາດວ່າຕົນເອງປາດຖະໜາ ທີ່ຈະກາຍເປັນ "ຈຸດໝາຍການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມໃນລະດັບໂລກ" (NTA, 2003) ແລະ ຄະນະບໍລິຫານການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດກໍ່ພິຈາລະນາເຫັນວ່າການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດ ຊຸມຊົນແມ່ນຊ່ອງທາງອັນໜຶ່ງ ທີ່ຈະສ້າງຄວາມພໍໃຈກໍ່ໃຈໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ສົນໃຈພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວສາກົນ. ຮູບແບບການທ່ອງທ່ຽວທາງເລືອກໃໝ່ ເຊັ່ນການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນີ້ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການວາງແຜນຍຸດທະສາດ ການທ່ອງທ່ຽວແຫ່ງຊາດ ແລະ ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນໃໝ່ 20 ໂຄງການທີ່ປັດຈຸບັນກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາໂດຍໄດ້ຮັບທຶນຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (LNTA, 2005).

*ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກາດວ່າຕົນເອງປາດຖະໜາທີ່ຈະກາຍເປັນ
"ຈຸດໝາຍການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມໃນລະດັບໂລກ"*

ໃນປີ 2002 ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ ໄດ້ຖືກລວມເຂົ້າໃນໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ເຂດພູດອຍ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການອຸປະຖຳໂດຍໂຄງການຮ່ວມມື ດ້ານເຕັກນິກແຫ່ງປະເທດເຢຍລະມັນ(German Technical Cooperation - GTZ). ທາງໂຄງການໄດ້ຊ່ວຍຈັດຝຶກອົບຮົມ ຜູ້ນຳທ່ຽວ ໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຂດເມືອງສິງ ແລະ ຈັດຝຶກອົບຮົມວ່າດ້ວຍຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວ ສຳລັບ ບັນດາຕົວແທນຈາກພາກລັດ, ເຊັ່ນທ້ອງຖານປົກຄອງເມືອງ, ທ້ອງຖານ ແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື ເມືອງ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສູນກາງຊາວໜຸ່ມລາວ.

ເປົ້າໝາຍແມ່ນເພື່ອໃຫ້ບັນລຸໄດ້ເຖິງຄວາມອາດສາມາດ ດ້ານເສດຖະກິດຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ໂດຍ ຜ່ານວິທີການທີ່ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນຕໍ່ປະຊາກອນຊົນເຜົ່າຊາວພູດອຍ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ກໍ່ຍັງມີແຜນ ການສຳລັບສະໜັບສະໜູນບັນດາຊຸມຊົນໝູ່ບ້ານ ໃນການກຳນົດ ແລະ ຂະຫຍາຍມາດຕະການ ການສ້າງລາຍຮັບຈາກການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການອະນຸລັກທຳມະຊາດ (Schipani, 2003). ສິ່ງສຳ ຄັນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງຄືການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ ເປັນແນວຄວາມຄິດທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ໃນສັງຄົມ ຕາເວັນຕົກ ແລະ ພົວພັນຢ່າງສະໝິດແໝ້ນກັບແນວຄິດແບບຕາເວັນຕົກ ໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງ ແວດລ້ອມ, ສິດທິເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນນີ້ມີເປົ້າໝາຍແນໃສ່ນັກທ່ອງທ່ຽວຊາວຕາເວັນຕົກ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນລູກຄ້າສ່ວຍຫຼາຍ ທີ່ເຂົ້າມາທ່ອງທ່ຽວ.

ຜົນທີ່ຕາມມາກໍ່ຄື, ປະຊາຊົນລາວທີ່ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນອາດຈະ ຕ້ອງໄດ້ຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການທີ່ສູງກວ່າ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃນ ໂຄງການ ພັດທະນາ ຂະແໜງອື່ນ. ຄວາມສາມາດທີ່ຕ້ອງການລວມມີ ຄວາມຄອງແຄ່ວດ້ານພາສາອັງກິດ, ມີ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຫຼັກການ ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນພໍສົມຄວນ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມ ຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມປາດຖະໜາຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວຢ່າງເລິກເຊິ່ງ. ໃນການສົນທະນາກັບຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຕ່າງປະເທດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ພາຍຫຼັງທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ໂຄງການຄືດັ່ງໂຄງການ ທ່ອງທ່ຽວແບບ ອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນ້ຳຮ້າ ມາໄດ້ສອງປີ, ພວກພະນັກງານ ແລະ ທີມງານຂອງໂຄງການ ກໍ່ຍັງບໍ່ ເຂົ້າໃຈຫຼັກການທີ່ແທ້ຈິງຂອງ ການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ ແລະ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການ ຮັກສາໃຫ້ໂຄງການສາມາດດຳເນີນຕໍ່ໄປໄດ້.

ສະນັ້ນໂຄງການໃດກໍ່ຕາມທີ່ເຮັດວຽກ ດ້ານການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ, ໃນເວລາຝຶກອົບຮົມຈະ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວ ແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນໃຫ້ຫຼາຍ. ການຕິດ ຕາມກວດກາເບິ່ງການຝຶກອົບຮົມແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນຕໍ່ພະນັກງານ ຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຊາວບ້ານຜູ້ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມວຽກງານການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ.

ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ: ອາຄາ

ກຸ່ມເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການລາວ- ເຢຍລະມັນໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ແມ່ນ ຊົນເຜົ່າອາຂ່າທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດເມືອງສິງ. ອາຄາແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໜຶ່ງທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດພູດອຍ ທາງພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງໃຕ້ຂອງປະເທດຈີນ (ແຂວງຢຸນນານ), ພະມ້າ, ໄທ ແລະ ສປປ ລາວ ພາສາ

ອາຄາແມ່ນໄດ້ມາຈາກກຸ່ມພາສາຕິເບດ-ພະມ້າ ເຊິ່ງ ມີຕົ້ນກຳເນີດມາຈາກພາສາຈີນ-ຕິເບດ. ຊົນເຜົ່າອາຄາແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ໃນເຂດເມືອງສິງ, ຊຶ່ງກວມເອົາປະຊາກອນທັງໝົດ 65%, ອີງຕາມ Schipani (2003), ແມ່ນມີປະມານ 24,000 ຄົນ.

ຕາມປະເພນີ ຊາວອາຄາດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານເຂດພູດອຍ ຊຶ່ງມີລະບົບການປົກຄອງເປັນຂອງຕົນເອງ. ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນສັງຄົມຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນມີຫົວໜ້າເຜົ່າ, ໃນດ້ານຊີວິດການເມືອງ ແມ່ນຈະຈັດຂຶ້ນຢູ່ໃນລະດັບໝູ່ບ້ານ (Tooker, 1996). ປັດຈຸບັນນີ້ການຕັດສິນໃຈດ້ານການເມືອງແມ່ນຂຶ້ນກັບນາຍບ້ານ ແລະ ເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມ ຊຶ່ງເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ.

ຍ້ອນພູມສັນຖານທີ່ມີລັກສະນະໂດດດ່ຽວ ແລະ ຂາດການຕິດຕໍ່ກັບສັງຄົມພາຍນອກ, ທີ່ຜ່ານມາ ຊົນເຜົ່າອາຄາຈຶ່ງທົນພະຍາຍາມດຳລົງຊີວິດ ແບບປະສົມກົມກຽວເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ມາເປັນເວລາຍາວນານ. ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ມີຄົນພາຍນອກຈຳນວນພຽງເລັກນ້ອຍ ທີ່ຮູ້ແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພາສາທີ່ຖືວ່າເປັນອຸປະສັກທີ່ສຳຄັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຄົນຈາກຊົນເຜົ່າອື່ນ ຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບຊາວອາຄາໄດ້ຍາກ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍຍັງມີຮີດຄອງປະເພນີ ອັນດັງເດີມຂອງຊົນເຜົ່າ, ຊຶ່ງປະກອບມີ ການບູຊາບັນພະບູລຸດ ແລະ ການເຊື່ອຖືເລື່ອງຜີ. ຊົນເຜົ່າອາຄາຖືໄດ້ວ່າເປັນຊົນເຜົ່າທີ່ຫຼ້າຫຼັງກວ່າຊົນເຜົ່າອື່ນໆໃນ ສປປ ລາວ (Mansfield 2000), ເປັນຊົນເຜົ່າທີ່ມີຄວາມເຊື່ອຖືແບບຕາຍຕົວ, ບໍ່ມີການປ່ຽນແປງໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງ, ແລະ ມີລັກສະນະຕໍ່ຕ້ານກັບການປ່ຽນແປງແບບທັນສະໄໝ ແລະ ຍັງມີຄວາມລະແວງລົງໄສຄົນຕ່າງປະເທດຢູ່. ແນວຄິດທີ່ເປັນອະຄະຕິມາ ແຕ່ດົນນັ້ນເຫັນວ່າຂະຫຍາຍຕົວອອກຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ຍາກທີ່ຈະທຳຄວາມເຂົ້າໃຈກັນ.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຊົນເຜົ່າອາຄາກໍພ້ອມທີ່ຈະຮັບເອົາການປ່ຽນແປງໃໝ່, ແຕ່ພວກເຂົາກໍຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ເປັນປະໂຫຍດ ແລະ ມີຜົນກຳໄລ. ຖ້າຫາກຍັງບໍ່ແນ່ໃຈ ພວກເຂົາກໍຈະບໍ່ຍອມສູ່ງ ແລະ ຈະຍຶດຖືວິທີທີ່ພວກເຂົາເຊື່ອຖືໄດ້. ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ລົງໄປຍັງມຸຍາມໃນລະຫວ່າງການສຶກສາຄົນຄວ້າ. ໂດຍສະເພາະພວກຊາຍໜຸ່ມ ແມ່ນມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນຍາກເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ພະຍາຍາມຮຽນພາສາລາວ ແລະ ພາສາອັງກິດດ້ວຍຕົວເອງ.

ການທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າຢູ່ເຂດເມືອງສິງ

ເມືອງສິງແມ່ນເປັນຕົວເມືອງທີ່ມີນັກທ່ອງທ່ຽວໄວໜຸ່ມ ທີ່ມັກເດີນປ່າມາທ່ຽວເປັນສ່ວນຫຼາຍ, ສ່ວນນັກທ່ອງທ່ຽວຜູ້ມີຖານະດີ, ຜູ້ສູງອາຍຸ, ກໍເລີ່ມມາທ່ຽວໃນເຂດນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ, ແຕ່ວ່າພວກເຂົາຈະບໍ່ໃຊ້ເວລາຢູ່ເມືອງສິງ ແລະ ເຂດບໍລິເວນອ້ອມແອ້ມດົນຄືພວກນັກທ່ອງທ່ຽວໄວໜຸ່ມ. ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ໄດ້ບໍລິການທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າໃນຮູບແບບ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ສ່ວນຫຼາຍຈະເດີນທາງໄປໝູ່ບ້ານອາຄາ. ຜູ້ຈັດການພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ຄາດຄະເນວ່າ 40-50% ຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າ.

ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ໄດ້ຮັບການກວດກາຈາກຫ້ອງການ ການທ່ອງທ່ຽວແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ, ຜູ້ຈັດການຕ້ອງໄດ້ລາຍງານຕໍ່ຫ້ອງການ ການທ່ອງທ່ຽວແຂວງຫຼວງ ນໍ້າທາຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະ ມອບບັນຊີຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຂົ້າມາ ແລະ ລາຍຮັບ ຈາກການເດີນປ່າ. ການເດີນປ່າໄປສະຖານທີ່ແຫ່ງໃໝ່ ແມ່ນຫ້ອງການ ການທ່ອງທ່ຽວແຂວງ ຫຼວງ ນໍ້າທາ ເປັນຜູ້ອະນຸມັດ ກ່ອນທີ່ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ຈະໃຫ້ບໍລິການແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວໄດ້.

ໃນປີ 2003 ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມການນຳທ່ຽວ ແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມປະມານ 25 ຄົນ, ຊຶ່ງ ຈັດໂດຍ ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນໍ້າຮ້າ. ການຝຶກອົບຮົມໃຊ້ເວລາສາມເດືອນ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມກໍ່ໄດ້ຮຽນພາສາອັງກິດ, ຫຼັກການນຳທ່ຽວ, ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງ ເມືອງສິງ, ການປະຖົມພະຍາບານ, ແລະ ວັດທະນະທຳສະເພາະຂອງໜູ່ບ້ານ ແລະ ຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ຊຶ່ງມັນບໍ່ຄືກັນ ກັບຢູ່ຕົວເມືອງແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ທີ່ການເດີນປ່າເນັ້ນໃສ່ການທ່ຽວຊົມທຳມະຊາດ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຕ່າງໆ, ຢູ່ເມືອງສິງແມ່ນຈະສຸມໃສ່ໝູ່ບ້ານອາຄາທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ.

ໃນຂະນະທີ່ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ໄທເໜືອ, ມົ້ງ ແລະ ຍ້ວງ ຕ່າງກໍ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນໂຄງການທ່ອງທ່ຽວແບບ ອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ, ແຕ່ນັກທ່ອງທ່ຽວກໍ່ຈະນອນພັກຄ້າງຄືນຢູ່ແຕ່ໃນໝູ່ບ້ານອາຄາເທົ່ານັ້ນ. ຍ້ອນເປັນຄືແນວນີ້ຈຶ່ງໄດ້ມີການສ້າງບ້ານພັກແບບງ່າຍດາຍ ຢູ່ຕາມແຄມໝູ່ບ້ານ. ພວກຊາວບ້ານ ໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນຈາກຫ້ອງການທ່ອງທ່ຽວເມືອງເພື່ອນຳມາປູກກະທ່ອມໄມ້ໄຜ່ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ມານອນຄ້າງຄືນກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າທຳນຽມໃຫ້ຊາວບ້ານ. ບັນດາຄອບຄົວຕ່າງໆ ຈະຕ້ອງໄດ້ສັບປ່ຽນ ໝູນວງນັກມາອະນາໄມກະທ່ອມ ແລະ ເອົານ້ຳມາບໍລິການ ເມື່ອມີນັກທ່ອງທ່ຽວມາຮອດມາເຖິງ. ໃນເດືອນມັງກອນປີ 2004 ຖືວ່າຄອບຄົວເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ ຜູ້ນຳທ່ຽວທ້ອງຖິ່ນ, ພວກເຂົາໄດ້ຮັບຄ່າທຳນຽມ ຢູ່ລະຫວ່າງ 17,000 ຫາ 20,000 ກີບ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ມີນັກທ່ອງທ່ຽວມາພັກເຊົາ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ ຕາມ, ຄ່າທຳນຽມທີ່ຈ່າຍໃຫ້ພວກເຂົາເລີ່ມຫຼຸດລົງໃນເດືອນກໍລະກົດ ປີ 2004, ພະນັກງານຈາກ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ລາຍງານວ່າພວກເຂົາຈ່າຍ ໃຫ້ຜູ້ນຳ ທ່ຽວທ້ອງຖິ່ນພຽງແຕ່ 10,000 ກີບຕໍ່ແຂກໜຶ່ງຄົນເທົ່ານັ້ນ.

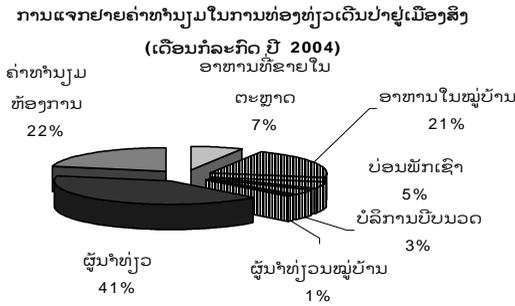
ນອກຈາກນີ້, ພວກຊາວບ້ານຍັງຂາຍເຂົ້າ ແລະ ຜັກໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ, ບາງຄັ້ງກໍ່ມີສິນຄ້າຫັດຖະ ກຳແບບດັ້ງເດີມມາວາງຂາຍ ເຊັ່ນ ເສື້ອພື້ນເມືອງລາວຂອງຜູ້ຍິງກໍ່ນຳມາວາງຈຳໜ່າຍເຊັ່ນກັນ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານຕ່າງໆທີ່ມີນັກທ່ອງທ່ຽວໄປນອນຄ້າງຄືນນັ້ນເກືອບວ່າຍັງບໍ່ທັນມີສິນ ຄ້າຫັດຖະກຳ ສຳລັບການທ່ອງທ່ຽວໂດຍສະເພາະ. ໃນໝູ່ບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງໃນເຂດພູດອຍ ມີແມ່ຍິງສອງ ສາມຄົນນຳເຄື່ອງນຸ່ງຂອງຖືແບບພື້ນເມືອງ ແລະ ເຄື່ອງຂອງເລັກງາມ້ອຍໆມາຂາຍໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວ, ແຕ່ພວກເຂົາກໍ່ຍັງບໍ່ມີຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າຈະເຂົ້າເຖິງນັກທ່ອງທ່ຽວໄດ້ແນວໃດ.

ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກການທ່ອງທ່ຽວແມ່ນຈະໄດ້ນຳໄປແຈກຢາຍ ອີງຕາມເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງໂຄງການ ທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນໍ້າຮ້າ. ທັງໝົດນັ້ນ, ຊາວບ້ານຄວນຈະໄດ້ຮັບປະມານ 26% ຂອງຄ່າທຳນຽມທີ່ນັກທ່ອງທ່ຽວຈ່າຍ, ຜູ້ນຳທ່ຽວພາຍໃນແຂວງໄດ້ຮັບ 29%, ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດພາຍ

ໃນແຂວງ (ການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການຊື້ອາຫານໃນຕົວເມືອງ) ໄດ້ 22% ແລະ ມູນຄ່າການບໍລິຫານແມ່ນກວມ 23%. ບໍ່ລວມເອົາຄ່າບໍລິການບົບນວດທີ່ແມ່ຍິງຊາວອາຄາບໍລິການນັກທ່ອງທ່ຽວ, ເພາະວ່ານັກທ່ອງທ່ຽວຕ້ອງຈ່າຍພິເສດໃຫ້ຄ່າບໍລິການດັ່ງກ່າວ.

ຮູບທີ່ 1 ສະແດງໃຫ້ເຫັນການແຈກຢາຍລາຍຮັບ ຈາກຄ່າທຳນຽມການເດີນປ່າ ຢູ່ເຂດເມືອງສິງ ຕາມການລາຍງານຂອງພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ໃນເດືອນກໍລະກົດປີ 2004. ລະບົບມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເລັກນ້ອຍຈາກລະບົບທີ່ໃຊ້ຢູ່ໃນໂຄງການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນ້ຳຮ້າ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນຄ່າບໍລິການບົບນວດ ແມ່ນລວມຢູ່ໃນຄ່າທຳນຽມທີ່ນັກທ່ອງທ່ຽວຈ່າຍ. ຄ່າທຳນຽມທ້ອງການລວມທັງໝົດມີ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຂົນສົ່ງແລະເດີນທາງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ພາສີ, ຄ່າບໍລິຫານ ແລະ ຄ່າອະນຸຍາດເດີນປ່າ.

ຮູບທີ. 1: ການແຈກຢາຍຄ່າທຳນຽມຈາກການທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າ. ແຕງວາດສະແດງລາຍຮັບຂອງໝູ່ບ້ານ

ຂໍ້ມູນ: ບົດລາຍງານຈາກພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວ ເມືອງສິງ, ເດືອນກໍລະກົດ ປີ 2004.

ອີງຕາມການຄຳນວນຂອງຜູ້ນຳທ່ຽວ ຈຳນວນອາຫານທີ່ຊື້ຢູ່ໃນບ້ານແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຊັດເຈນ. ຕົວເລກ 21% ຂອງຄ່າທຳນຽມທີ່ໃຊ້ຈ່າຍເປັນຄ່າອາຫານໃນໝູ່ບ້ານແມ່ນຈະເທົ່າກັບປະມານ 42,000 ກີບ ຕໍ່ນັກທ່ອງທ່ຽວໜຶ່ງຄົນ ທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃນການເດີນປ່າສອງມື້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕາມການສັງເກດການ ແລະ ການສຳພາດພວກຊາວບ້ານໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປົກກະຕິແລ້ວ ຜູ້ນຳທ່ຽວຈະນຳອາຫານມານຳ ແລະ ຈ່າຍສູງສຸດແຕ່ 20,000 ກີບ ຕໍ່ນັກທ່ອງທ່ຽວໜຶ່ງຄົນ ໃນໝູ່ບ້ານເທົ່ານັ້ນ. ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ຖ້າປຽບທຽບໃສ່ຈຸດປະສົງການແຈກຢາຍຂອງໂຄງການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນ້ຳຮ້ານັ້ນ, ຜູ້ນຳທ່ຽວມີລາຍຮັບຫຼາຍກວ່າທີ່ຄາດການໄວ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນ.

ຜົນກະທົບ ຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ຕໍ່ວັດທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນ

ນັກທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍຄົນຕ່າງກໍ່ສະແດງຄວາມເປັນທ່ວງເປັນໃຍ ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນອັນບໍ່ດີທີ່ມີຕໍ່ຊຸມ

ຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຄົນຮູ້ສຶກວ່າ ການທ່ອງທ່ຽວ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງດ້ານ ວັດທະນະທຳ ຊຶ່ງພວກເຂົາສັງເກດເຫັນຢູ່ໃນຫຼາຍໝູ່ບ້ານ, ເຊັ່ນຜູ້ຄົນຫັນມານຸ່ງເສື້ອຍືດ ແລະ ໂສ້ງຍືນ ແທນ ເຄື່ອງນຸ່ງຂອງຖືແບບພື້ນເມືອງ ຫຼື ການມີວິທະຍຸ, ເທັບ ແລະ ເຄື່ອງສາຍວີຊີດີ ແລະ ດີວີດີ. ພວກເຂົາສົງໂສວ່າ ມັນແມ່ນແນວຄິດທີ່ດີ ຫຼື ບໍ່ທີ່ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະຮ່ວມທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າໄປຍັງໝູ່ບ້ານຫ່າງ ໄກສອກຫຼີກ.

ເຖິງແມ່ນວ່າໝູ່ບ້ານອາດຈະມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບຕະຫຼາດ ແລະ ຊາວຄ້າຂາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ການ ຊື້ ແລະ ຂາຍສິນຄ້າຈຳພວກໝາກໄມ້, ຜັກ, ນ້ຳເຜິ້ງປ່າ ແລະ ອື່ນໆໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນເຂດທີ່ງຽງ. ມັນກໍ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນຄືແນວນັ້ນມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວອາຄາ ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານວັດທະນະທຳື່ຍ່ຽງ ແຕ່ມາຈາກການທ່ອງທ່ຽວເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຂະຫຍາຍຕົວມາ ຈາກເສດຖະກິດການຕະຫຼາດນຳອີກ.

ການທ່ອງທ່ຽວມີຜົນສະທ້ອນ ອັນແນ່ນອນຕໍ່ການເຄື່ອນໄຫວ ດ້ານເສດຖະກິດຂອງຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ແມ່ຍິງຊາວອາຄາຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ມາຈາກໝູ່ບ້ານໃກ້ຄຽງເມືອງສົງ ໄດ້ເລີ່ມຫຼິ້ງໄໝ້ເຂົ້າໄປໃນເມືອງເພື່ອ ຂາຍສິນຄ້າຫັດຖະກຳເຊັ່ນ: ຂາຍສາຍແຂນ, ສາຍແອວ ແລະ ໝວກໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດູການທ່ອງທ່ຽວ: ໃນໄລຍະທີ່ການທ່ອງທ່ຽວງຽບເຫງົາ ຄືລະຫວ່າງ ເດືອນພຶດສະພາ ຫາເດືອນມິຖຸນາ, ພວກແມ່ຍິງກໍ່ຈະພາກັນໄປເຮັດວຽກຕາມທຸ່ງນາ ຫຼາຍກວ່າໄປຂາຍ ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ໃນເມືອງສົງ - ມີຈຳນວນພຽງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ ທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນຕົວເມືອງ. ເຖິງແນວ ໃດກໍ່ຕາມ ພໍລະດູການທ່ອງທ່ຽວກັບມາພຶດພື້ນຄືນໃໝ່, ຈຳນວນແມ່ຄ້າກໍ່ມີເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ. ແມ່ຍິງບາງຄົນ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ເຖົ້າ) ເດີນທາງໄປເມືອງຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ພັກຢູ່ທີ່ນັ້ນເປັນເວລາ ສອງສາມວັນ, ເພາະວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າເຫັນວ່າມີນັກທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍ.

ບາງຄັ້ງ ນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ມາທ່ຽວໝູ່ບ້ານ ອາດ ກໍ່ຈື່ມຕຳໜີເລື່ອງເດັກນ້ອຍຂໍທານ. ໃນຂະນະທີ່ເດັກ ບາງຄົນກໍ່ຂໍເອົາເຂົ້າໜົມ ແລະ ປາກກາເວລານັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າໄປໃນໝູ່ບ້ານ, ຊຶ່ງອັນນີ້ອາດຈະເຫັນວ່າ ເປັນການຫຼິ້ນມ່ວນ ຫຼື ວິທີການເຂົ້າເຖິງນັກທ່ອງທ່ຽວ (Littleton and Allcock, 2002). ໂດຍປົກ ກະຕິແລ້ວພວກເດັກນ້ອຍກໍ່ຈະເຂົ້າຂໍ ເມື່ອບອກພວກເຂົາວ່າບໍ່ມີເຂົ້າໜົມ. ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານອາຂ່າ ບາງບ້ານ ແມ່ນບໍ່ມີການໂອ້ລົມສື່ສານ ຫຍັງເວລາມີນັກທ່ອງທ່ຽວຜ່ານໄປມາ, ຍົກເວັ້ນໃນກໍລະນີທີ່ມີ ຄົນເຈັບໃນໝູ່ບ້ານຮ້ອງຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານການປິ່ນປົວ. ການປະຕິບັດແນວນີ້ບາງຄັ້ງກໍ່ເຮັດ ໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວຮູ້ສຶກວ່າການປະກົດຕົວຂອງເຂົາເຈົ້າເຮັດໃຫ້ຊາວອາຄາເປັນຄົນຂໍທານ. ໃນສັງຄົມ ອາຄາມີແນວຄິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ບໍ່ວ່າສັງຄົມຈະເຫັນວ່າການຂໍທານ ເປັນ ແນວໃດກໍ່ຕາມ: ມັນບໍ່ເປັນເລື່ອງຜິດຫຍັງທີ່ຈະຮ້ອງຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຜູ້ທີ່ເຂົາເຫັນວ່າຮຶ້ງມືກວ່າ ແລະ ຊາວອາຄາກໍ່ມັກຈະພະຍາຍາມຫາຂອງມາແລກປ່ຽນ ເປັນຂອງຂວັນເລັກໆນ້ອຍໆເຊັ່ນ ອາ ຫານ ຫຼື ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ.

ໃນສະພາບດັ່ງກ່າວນີ້, ບົດບາດຂອງຜູ້ນຳທ່ຽວແມ່ນຜູ້ເປັນກາງ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ເພາະວ່າຜູ້ ກ່ຽວຈະສາມາດອະທິບາຍພຶດຕິກຳດັ່ງກ່າວໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າໃຈໄດ້ Littleton and Allcock

(2002) ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ມີການຕິດຕາມກວດກາຢ່າງລະມັດລະວັງ ແລະ ສ່ອງແສງລາຍງານໃຫ້ທາງ ບ້ານຮັບຮູ້ກໍ່ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ.

ຄວາມຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການທ່ອງທ່ຽວແບບໂກ້ຊິດຊຸມຊົນ

ຮູບການທາງທິດສະດີ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່ານັກທ່ອງທ່ຽວສ່ວນຫຼວງຫຼາຍມັກຈະເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຄວາມ ຂັດແຍ່ງ. ຕົວຢ່າງ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ ຖືວ່າເປັນສາຍພົວພັນທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມລະຫວ່າງເຈົ້າຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ວັດ ທະນະທຳ - ສັງຄົມ. "ຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອການທ່ອງທ່ຽວໄດ້ນຳເອົາການປ່ຽນແປງມາສູ່ພືດຕິກຳ ແລະ ລະບົບທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ດ້ວຍເຫດນີ້ມັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງນາຍຂູ່ຄວາມເປັນຕົວຕົນທີ່ແທ້ຈິງຂອງຄົນ ພື້ນເມືອງ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ມັນຍັງເກີດຂຶ້ນກັບໂຄງສ້າງຂອງຊຸມຊົນ, ສາຍ ພົວພັນພາຍໃນຄອບຄົວ, ການຢູ່ຮ່ວມກັນເປັນກຸ່ມກ້ອນຕາມຮີດຄອງດັ້ງເດີມ, ພິທີກຳຕ່າງໆ ແລະ ສິນ ລະທຳ" (UNEP, 2002). ຢູ່ເຂດເມືອງສິງ, ໄດ້ມີການແຈ້ງໃຫ້ພວກນັກທ່ອງທ່ຽວ ຮູ້ເຖິງມາລະຍາດ ທາງວັດທະນະທຳຢ່າງລະມັດລະວັງ, ໃນຂະນະດຽວກັນກິດລະບຽບທາງການກໍຮັບປະກັນວ່າ ການ ຈະທ່ຽວເດີນປ່າໄດ້ນັ້ນຕ້ອງມີໄປອະນຸຍາດນຳທ່ຽວ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຢູ່ເຂດເມືອງສິງ ການພົວພັນ ສື່ສານທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນດຳເນີນໄປລະຫວ່າງຊາວບ້ານ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວ: ຊາວບ້ານແມ່ນເປົ້າໝາຍ ທີ່ນັກທ່ອງທ່ຽວສ່ວນຫຼາຍຢາກມາຢ້ຽມຢາມເມືອງສິງ. ຜູ້ນຳທ່ຽວເປັນ ຜູ້ປະສານງານເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງ ຊາວບ້ານ ແລະ ຜູ້ທີ່ສົນໃຈ.

ຊາວບ້ານອາຄາ

ຄວາມຈິງກໍ່ຄື, ການທ່ອງທ່ຽວແບບໂກ້ຊິດຊຸມຊົນບໍ່ແມ່ນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນສຳລັບຊາວບ້ານທີ່ເຂົ້າ ຮ່ວມໂຄງການ. ໃນໄລຍະ ເດືອນມີນາປີ 2003 ຫາເດືອນມີນາປີ 2004, ໄດ້ມີນັກທ່ອງທ່ຽວ 67 ກຸ່ມເຂົ້າ ມາສັງເກດການຢູ່ບ້ານອາຄາ, ນຳລາຍຮັບປະມານ 3,900,000 ກີບ ມາສູ່ໝູ່ບ້ານ. ນີ້ແມ່ນກໍລະນີ ທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການຄິດໄລ່, ສົມມຸດວ່ານັກທ່ອງທ່ຽວແຕ່ລະຄົນຈ່າຍຄ່າບ່ອນພັກເຊົາປະມານ 10,000 ກີບ, ຊຶ່ງເປັນລາຍຮັບເຂົ້າກອງທຶນໝູ່ບ້ານ, 5,000 ກີບ ເປັນຄ່າບໍລິການບົບນວດ, 10,000 ກີບ ເປັນຄ່າ ຊື້ອາຫານໃນໝູ່ບ້ານ, ແລະ ຊື້ ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ 4,000 ກີບ ຊຶ່ງຕົວຈິງແລ້ວບໍ່ຄ່ອຍມີຂາຍ. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ນຳທ່ຽວໃນທ້ອງຖິ່ນກໍ່ຫາເງິນໄດ້ 10,000 ກີບ ຕໍ່ການນຳທ່ຽວແຕ່ລະເທື່ອ. ຄວາມຈິງແລ້ວ ບໍ່ແມ່ນ ວ່ານັກທ່ອງທ່ຽວທຸກຄົນຈະໃຊ້ບໍລິການບົບນວດ ຫຼື ຊື້ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ໃນຂະນະດຽວກັນລາຍຈ່າຍ ຄ່າອາຫານທັງໝົດໃນໝູ່ບ້ານບາງຄັ້ງ ນັກທ່ອງທ່ຽວໜຶ່ງຄົນກໍ່ຈ່າຍໜ້ອຍກວ່າ 10,000 ກີບ.

*ນາຍບ້ານຈະບໍ່ຕ້ອນຮັບພວກນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ຜ່ານໝູ່ບ້ານໄປ
ໂດຍບໍ່ນອນຄ້າງຄືນ*

ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຊາວອາຄາ ທີ່ຖືກສຳພາດກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ ເວົ້າວ່າທຸກຄົນ ໃນໝູ່ບ້ານຈະໄດ້ ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ມີຫຼາຍຂຶ້ນ. ມັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ພວກຊາວບ້ານ ຄາດວ່າ ເມື່ອມີນັກທ່ອງທ່ຽວເພີ່ມນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຍຮັບຈາກການຂາຍອາຫານ, ເຄື່ອງຫັດ ຖະກຳ ແລະ ການບໍລິການເຊັ່ນການບິບນວດ ກໍ່ຈະເພີ່ມສູງຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ.

ມີຫຼາຍເຫດຜົນທີ່ຊາວບ້ານຢາກໃຫ້ມີນັກທ່ອງທ່ຽວເພີ່ມຂຶ້ນ. ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະມີລາຍຮັບຈາກການມາພັກ ເຊົາຄ້າງຄືນຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ພວກເຂົາຍັງຈະມີໂອກາດ ຂາຍສິນຄ້າຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ ພວກນັກທ່ອງທ່ຽວນຳອີກ. ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າພວກຊາວບ້ານສາມາດຫຼີກລ້ຽງການຍ່າງໄປຕະຫຼາດ ເມືອສິງ ແລະ ຕະຫຼາດບ້ານມ່ອມ ຊຶ່ງປົກກະຕິຈະເປັນບ່ອນຂາຍເຄື່ອງຂອງພວກເຂົາ ແລະ ໃນການເດີນທາງແຕ່ລະຄັ້ງນັ້ນກໍ່ແສນຈະລຳບາກ ແລະ ສິ້ນເປືອງເວລາ. ນາຍບ້ານຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ກ່າວ ວ່າ"ເມື່ອມີນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າມາ, ພວກເຮົາກໍ່ມີຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍສິນຄ້າ ແລະ ພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນ ຕ້ອງອອກຈາກບ້ານໄປຄ້າຂາຍ" ເມື່ອຖາມວ່າ ການມີນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າມາຫຼາຍ ແລະ ມີໂຄງຮ່າງພື້ນ ຖານການທ່ອງທ່ຽວທີ່ດີຂຶ້ນ ຈະມີຄວາມໝາຍຕໍ່ໝູ່ບ້ານຂອງພວກເຂົາຄືແນວໃດ, ນາຍບ້ານຜູ້ໜຶ່ງ ກໍ່ຕອບວ່າ "ຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ລົດເມຄັນໃຫຍ່ໆທີ່ມີນັກທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍຄົນເຂົ້າມານັ້ນຈະມີຜົນດີ ຕໍ່ໝູ່ບ້ານຂອງພວກເຮົາ. ຍິ່ງມີນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າມາຫຼາຍເທົ່າໃດ ພວກເຮົາກໍ່ຍິ່ງຂາຍເຄື່ອງໄດ້ຫຼາຍ ເທົ່ານັ້ນ". ລາວຍັງກ່າວ ລາວຈະບໍ່ຕ້ອນຮັບພວກນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ຜ່ານໝູ່ບ້ານໄປ ໂດຍບໍ່ນອນຄ້າງຄືນ "ນັກທ່ອງທ່ຽວຕ້ອງໃຊ້ເວລາຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານພວກເຮົາ ແລະ ພັກເຊົາຢູ່ນີ້, ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນພວກເຮົາກໍ່ຈະບໍ່ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຍັງນຳພວກເຮົາ. ພວກເຮົາຕ້ອງການໃຫ້ເຂົາມາພັກເຊົານຳ ເພື່ອຈະມີໂອກາດ ໄດ້ຂາຍເຄື່ອງໃຫ້ພວກເຮົາ".

ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ລົງໄປສຳຫຼວດ, ປະຊາຊົນໄດ້ສະແດງຄວາມກະຕືລືລົ້ນຢາກຂາຍອາຫານຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ບາງຄົນກໍ່ຈື່ມວ່າພວກຜູ້ນຳທ່ຽວ ນຳເອົາອາຫານມາຈາກ ຕະຫຼາດຫຼາຍເກີນໄປ. ຊຶ່ງມັນບໍ່ພຽງແຕ່ແມ່ນເຫດຜົນທີ່ວ່າພວກຊາວບ້ານຈະບໍ່ສາມາດຂາຍອາຫານຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ບາງຄັ້ງຊາວອາຄາຍັງຮູ້ສຶກບໍ່ພໍໃຈ ທີ່ມີການນຳເອົາ ອາຫານມາ ຈາກທາງນອກ: ພວກເຂົາຄິດວ່າອາ ຫານເຫຼົ່ານີ້ຈະນຳເອົາ ພະຍາດມາສູ່ສັດລ້ຽງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ງົວຄວາຍນຳອີກ. ເຖິງຈະບອກຜູ້ນຳ ທ່ຽວວ່າບໍ່ໃຫ້ນຳເອົາຊີ້ນຈາກທາງນອກເຂົ້າມາ, ແຕ່ພວກເຂົາກໍ່ເອົາເຂົ້າມາ - ເປັນການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ຊາວບ້ານ. ອັນນີ້ກໍ່ແມ່ນເຫດຜົນໜຶ່ງ ທີ່ພວກ ຊາວບ້ານຢາກປຸກບ້ານພັກ ນັກທ່ອງທ່ຽວຢູ່ນອກໝູ່ບ້ານ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ພວກຊາວບ້ານຮູ້ສຶກວ່າ ການແບ່ງປັນລາຍຮັບແມ່ນບໍ່ຍຸດຕິທຳ: ຜູ້ນຳທ່ຽວຫາເງິນ ໄດ້ຫຼາຍຈາກນັກທ່ອງທ່ຽວ, ແລະ ບາງຄົນກໍ່ເກັບເງິນເອົາໄວ້ ແທນທີ່ຈະນຳມາຊື້ອາຫານຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານ. ຊາຍໜຸ່ມບາງຄົນຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານໄດ້ສະແດງຄວາມປາດຖະໜາຢາກຮຽນເປັນຜູ້ນຳທ່ຽວ. ອຸປະສັກທີ່ສຳ ຄັນໃນການເປັນຜູ້ນຳທ່ຽວ ແມ່ນການຂາດຄວາມຮູ້ດ້ານພາສາລາວ. ຜູ້ທີ່ເວົ້າພາສາລາວບໍ່ໄດ້ ຈະບໍ່ສາມາດຮ່ວມຝຶກອົບຮົມ, ອີກບັນຫາໜຶ່ງແມ່ນຊາວໜຸ່ມອາຄາທີ່ເວົ້າພາສາລາວໄດ້ແລ້ວ ຊຳພັດ ຂາດການຝຶກອົບຮົມການໃຫ້ຂໍ້ມູນການນຳທ່ຽວ. ການປະກາດຝຶກອົບຮົມ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ປະກາດ ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານອາຄາທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ແລະ ຊາວອາຄາສ່ວນຫຼາຍກໍ່ເປັນຄົນກີກໜັງສື, ພວກເຂົາ ບໍ່ສາມາດອ່ານປ້າຍປະກາດຝຶກອົບຮົມທີ່ຕິດຢູ່ ຕະຫຼາດເມືອງສິງ.

ຊາວອາຄາທຸກຄົນທີ່ໄປສຳພາດມາຕ່າງ ກໍ່ສະແດງຄວາມຫວັງອັງສຸງສິ່ງ ສຳລັບການພັດທະນາການ ທ່ອງທ່ຽວໃນອະນາຄົດ. ຄວາມຄາດຫວັງດັ່ງກ່າວນັ້ນສ່ວນໜຶ່ງ ກໍ່ແມ່ນມາຈາກການລົງຢູ່ມຢາມ ໝູ່ບ້ານຂອງພະນັກງານ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ພວກພະນັກ ງານໄດ້ຫາຫົນທາງ ໂມ້ມ້າວຈັດໃຈ ຂອງຊາວບ້ານໃຫ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ການທ່ອງທ່ຽວເປັນສິ່ງທີ່ດີ, ຫຼາຍກວ່າການສົນທະນາໃນແງ່ຂອງຄວາມເປັນຈິງ. ພະນັກງານຈາກ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ລາຍງານວ່າບາງຄັ້ງກໍ່ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊັກຊວນໃຫ້ ພວກເຂົາເຮັດອັນໃດອັນໜຶ່ງ ເຊັ່ນຊ່ວຍຮັກສາເສັ້ນທາງເດີນປ່າ ແລະ ເບິ່ງແຍງບ້ານພັກ. ໃນກໍລະນີ ຄືແນວນີ້, ພວກພະນັກງານ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວເລີຍພະຍາຍາມຊັກຊວນໃຫ້ຊາວບ້ານຮ່ວມມືກັນເພື່ອ ໃຫ້ມີຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດອັນມະຫາສານ.

ໂຊກບໍ່ດີ ທີ່ບໍ່ມີລະບົບການສົນທະນາກັບຊາວບ້ານ. ເມື່ອການທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ ຂຶ້ນມາໂດຍພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ມີແຕ່ແຈ້ງໃຫ້ທາງ ບ້ານຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບໂຄງການ, ແທນທີ່ຈະຖາມເຖິງຄວາມເຫັນກ່ອນຈະສ້າງໂຄງການລ່ວງໜ້າ. ສະນັ້ນ ພວກຊາວບ້ານເລີຍບໍ່ມີໂອກາດໄດ້ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຕົນ, ແລະ ບໍ່ມີການຈັດຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຮູ້ເລື່ອງການທ່ອງທ່ຽວ. ຄວາມຈິງ ມັນບໍ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງວ່າ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບເລື່ອງ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບໝູ່ບ້ານຕ່າງໆ ນັ້ນເປັນຂອງພາກສ່ວນໃດ: ພະນັກງານຈາກຫ້ອງການທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງ ກໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມັນເປັນໜ້າທີ່ຂອງ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງ ສິງ ໃນການຈັດຕັ້ງ ແລະ ເບິ່ງແຍງຕິດຕາມໝູ່ບ້ານ. ແຕ່ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນ ການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ເຫັນວ່າມັນບໍ່ແມ່ນໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ, ແລະ ຍັງບໍ່ໝັ້ນໃຈວ່າຈະປະ ຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຄືແນວໃດ.

ສະນັ້ນຈິ່ງບໍ່ມີການປະສານງານດ້ານຂໍ້ມູນລະຫວ່າງ ຫ້ອງການ ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ທາງບ້ານ. ຊຶ່ງ ສິ່ງນີ້ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີບັນຫາຕາມມາຄືກັບຕົວຢ່າງ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນ ເດືອນມີນາ ປີ 2004 ທີ່ຜ່ານມາ ເມື່ອປະຊາຊົນຊາວອາຄາ ຕັດສິນໃຈຍ້າຍບ້ານຂອງຕົນໄປຢູ່ກັບແຄມທາງ ແລະ ແມ່ນ້ຳ. ໃນໄລຍະ ທີ່ມີການຍ້າຍບ້ານນັ້ນ, ແມ່ນ້ຳອະນຸຍາດໃຫ້ຄົນແປກໜ້າເຂົ້າໄປໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວເປັນເວລາສິບວັນ, ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າເຊື່ອຖືກັນວ່າມັນຈະນຳເອົາໂຊກຮ້າຍມາສູ່ບ້ານ ໃໝ່ຂອງພວກເຂົາ. ພວກຊາວບ້ານລາຍ ງານວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ສິ່ງຕົວແທນໄປຍັງຫ້ອງການ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການ ທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຈັດການຮູ້ວ່າ ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າ ໄປໃນໝູ່ບ້ານ ແຕ່ທາງຫ້ອງການກໍ່ຍັງສິ່ງນັກທ່ອງທ່ຽວກຸ່ມໜຶ່ງໄປຍັງໝູ່ບ້ານ, ແລະ ບອກພວກ ເຂົາວ່າ ພວກເຂົາໂຊກດີທີ່ເປັນນັກທ່ອງທ່ຽວກຸ່ມສຸດທ້າຍທີ່ໄດ້ໄປນອນຄ້າງຄືນຢູ່ບ້ານອາຄາເກົ່າ. ແຕ່ປະກົດ ວ່າມັນບໍ່ເປັນການດີຕໍ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ: ພວກຊາວບ້ານຕົກໃຈ ແລະ ໃຈຮ້າຍຫຼາຍເມື່ອນັກທ່ອງທ່ຽວ ກຸ່ມດັ່ງກ່າວໄປຮອດ. ພວກນັກທ່ອງທ່ຽວຕ້ອງໄດ້ອອກຈາກໝູ່ບ້ານທັນທີທັນໃດ, ແລະ ມັນກໍ່ໄກຈາກ ເມືອງສິງ ພວກເຂົາຈິ່ງຕ້ອງໄດ້ພັກຢູ່ບ້ານອື່ນ ຊຶ່ງເປັນບ້ານທີ່ພວກເຂົາຄາດວ່າຈະໄດ້ພັກເຊົາ ໃນວັນ ຖັດໄປ. ແທນທີ່ຈະໄດ້ທ່ຽວສາມວັນ, ພວກເຂົາໄດ້ທ່ຽວແຕ່ສອງວັນເທົ່ານັ້ນ.

ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນບໍ່ພຽງແຕ່ທຳລາຍສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຊາວບ້ານ, ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ

ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ ທັດສະນະຄະຕິຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວ ຕໍ່ ການທ່ອງທ່ຽວເດີນປ່າໃນເມືອງສິງ. ການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັນ ລະຫວ່າງຊາວບ້ານ ແລະ ພະແນກບໍລິການຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະຂໍ້ມູນການທ່ອງທ່ຽວເມືອງສິງ ຄວນຈະ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ຜູ້ນຳທ່ຽວ

ຜູ້ນຳທ່ຽວແມ່ນຜູ້ປະສານງານເຊື່ອມຕໍ່ທີ່ສຳຄັນລະຫວ່າງໂຄງການ ແລະ ຊຸມຊົນໝູ່ບ້ານ(SNV Netherlands Development Organisation, 2003). ຜູ້ນຳທ່ຽວສ່ວນຫຼາຍ ຢູ່ເມືອງສິງຢາກ ປັບປຸງພາສາອັງກິດຂອງຕົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງສຳລັບບັນຫານີ້: ຖ້າຫາກ ບໍ່ເກັ່ງດ້ານພາສາ ແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງທີ່ຈະເກີດຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດກັນລະຫວ່າງຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ບັນຫາຕ່າງໆຈະເກີດຂຶ້ນໂດຍສະເພາະ ເມື່ອຜູ້ນຳທ່ຽວຖືກຂໍ້ຮ້ອງໃຫ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖືທາງສາດສະໜາຂອງແຕ່ລະຊົນເຜົ່າທີ່ລົງໄປຍັງມາຍາມ.

ມັນຂ້ອນຂ້າງເປັນການຍາກສຳລັບຜູ້ນຳທ່ຽວບາງຄົນ ທີ່ຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນລ່າມແປພາສາດ້ານວັດທະ ນະທຳໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ. ການເປັນຄົນທ້ອງຖິ່ນເຂດເມືອງສິງບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ນຳທ່ຽວ ຈະເຂົ້າໃຈ ເລື່ອງວັດທະນະທຳຂອງຊົນເຜົ່າອື່ນເຊັ່ນເຜົ່າອາຄາໄດ້. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ຜູ້ນຳທ່ຽວບາງຄົນ ກໍ່ຮູ້ສຶກບໍ່ສະດວກໃຈທີ່ຈະຖາມເອົາຂໍ້ມູນນຳຊາວບ້ານ ໃນເລື່ອງທີ່ຕົນບໍ່ຮູ້. ຊາວອາຄາຜູ້ໜຶ່ງ ລາຍງານວ່າ ພວກຜູ້ນຳທ່ຽວມັກຈະແຕ່ງເລື່ອງກ່ຽວກັບຊາວອາຄາຂຶ້ນມາເອງ. ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນບັນ ຫາໃນເວລາທີ່ນັກທ່ອງທ່ຽວຖາມກ່ຽວກັບຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງຊາວອາຄາເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງມີບັນຫາໃນເວລາທີ່ມີການຈັດພິທີກຳຕ່າງໆໃນໝູ່ບ້ານ. ມີບາງຂໍ້ຈຳກັດສຳລັບຄົນພາຍນອກ (ຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນຊາວອາຄາ) ໃນການເຂົ້າຮ່ວມພິທີກຳຂອງຊາວອາຄາ, ມັນເປັນການຍາກສຳລັບຜູ້ນຳທ່ຽວ ທີ່ຈະບອກກັບນັກທ່ອງທ່ຽວວ່າພວກເຂົາໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມພິທີກຳໃດໜຶ່ງ ຫຼື ບໍ່. ຜູ້ນຳທ່ຽວ ມີຄວາມຮູ້ພຽງໜ້ອຍດຽວກ່ຽວກັບງານບຸນທີ່ມີຊື່ສຽງຕ່າງໆ ຫຼື ຮູ້ວ່າງານບຸນຈະຈັດຂຶ້ນເມື່ອໃດ, ເພາະ ວ່າຊາວອາຄາກຳນິດປະຕິທິນປະຈຳປີຂອງຕົນແຕກຕ່າງໄປຈາກປະຕິທິນລາວ(ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ອາທິດໜຶ່ງມີສິບສອງວັນ ແທນທີ່ຈະເປັນເຈັດວັນ) ແລະ ວັນຈັດພິທີກຳຕ່າງໆກໍ່ປ່ຽນແປງໄປແຕ່ລະ ປີ. ຜູ້ນຳທ່ຽວຕັ້ງໃຈທີ່ຈະພະຍາຍາມເຮັດໃຫ້ນັກທ່ອງທ່ຽວເພິງພໍໃຈ ຫຼາຍກວ່າໄປສິນໃຈເບິ່ງແຍງ ວ່າຊາວບ້ານຈະຖືກນັກທ່ອງທ່ຽວລົບກວນຫຼືບໍ່ ຊຶ່ງມັນອາດຈະນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ້ງລະຫວ່າງຜູ້ນຳ ທ່ຽວ ແລະ ຊາວບ້ານ.

*ຊາວອາຂ່າບາງຄົນຮູ້ສຶກວ່າວຽກງານທ່ອງທ່ຽວແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງ
ທີ່ພວກເຂົາບໍ່ອາດມີສ່ວນຮ່ວມນຳໄດ້*

ມີເທື່ອໜຶ່ງ, ມີກຸ່ມນັກທ່ອງທ່ຽວທ້າຍໄດ້ມາຮອດໝູ່ບ້ານ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວກໍ່ຮູ້ຢູ່ແກ່ໃຈວ່າພວກຜູ້ຊາຍ ອາວຸໂສໃນໝູ່ບ້ານກຳລັງຈະຈັດພິທີກຳທີ່ສຳຄັນຢູ່ນອກໝູ່ບ້ານ. ຜູ້ຊ່ວຍຜູ້ນຳທ່ຽວ ທີ່ເປັນໄທລີ້, ໄດ້ພາເອົານັກທ່ອງທ່ຽວມາບ່ອນຈັດພິທີ. ນາຍບ້ານຈຶ່ງໄດ້ບອກກັບຜູ້ນຳທ່ຽວວ່າ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ພິທີ ເພາະວ່າພິທີດັ່ງກ່າວບໍ່ໃຫ້ຄົນພາຍນອກເຂົ້າຮ່ວມ. ພວກຊາວບ້ານຮູ້ສຶກວ່າ ພຶດຕິກຳດັ່ງກ່າວ ຂອງຜູ້ນຳທ່ຽວແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມ.

ປັດຈຸບັນນີ້ ບໍ່ມີຜູ້ນຳທ່ຽວຄົນອາຄາເຮັດວຽກຢູ່ເຂດເມືອງສິງ. ຊາວອາຄາທີ່ເຄີຍເຮັດວຽກເປັນຜູ້ນຳທ່ຽວ ອະທິບາຍວ່າ ຄວາມປາດຖະໜາຢາກເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມ ເປັນຜູ້ນຳທ່ຽວແມ່ນໄດ້ຫຼຸດໜ້ອຍ ຖອຍລົງ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊາວອາຄາ. ການຝຶກອົບຮົມຖືວ່າເປັນການເສຍເວລາ ແລະ ບໍ່ຖືກຄ່າ, ເພາະວ່າໃນທີ່ສຸດ ແລ້ວ, ຄົນໃນຊົນເຜົ່າອື່ນກໍ່ຈະຖືກເລືອກໃຫ້ເປັນຜູ້ນຳພານັກທ່ອງທ່ຽວໄປທ່ຽວຢູ່ຄືເກົ່າ. ຊາວອາຄາຜູ້ ທີ່ຖືກສຳພາດອ້າງວ່າພວກເຂົາມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ຢາກເຮັດວຽກເປັນຜູ້ນຳທ່ຽວ, ແຕ່ຍ້ອນມີຜູ້ນຳທ່ຽວ ທີ່ມາຈາກຊົນເຜົ່າອື່ນແລ້ວ, ພວກເຂົາເລີຍຮູ້ສຶກວ່າຕົນເອງບໍ່ມີໂອກາດໄດ້ເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວ. ພວກເຂົາ ຮູ້ສຶກວ່າວຽກງານທ່ອງທ່ຽວແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ພວກເຂົາບໍ່ອາດມີສ່ວນຮ່ວມນຳໄດ້. ແຕ່ເຖິງແນວໃດ ກໍ່ຕາມ ກໍ່ຍັງມີພວກຊາວໝູ່ມອາຄາຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບອົງການທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ນຳເອົານັກທ່ອງທ່ຽວ ເຂົ້າມາທ່ຽວຊົມໝູ່ບ້ານຂອງຕົນ.

ສະຫຼຸບ

ລະບົບແບບພື້ນຖານ ແລະ ກຳລັງຄາຍສຳລັບການທ່ອງທ່ຽວ ແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນໄດ້ເກີດມີຂຶ້ນແລ້ວ ຢູ່ໃນເມືອງສິງ. ເນື້ອໃນຈິດໃຈແມ່ນໄດ້ຮັບການດັດແກ້ເພື່ອ ໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການ ຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຂົ້າມາຢ້ຽມຢາມ, ແລະ ກໍ່ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຢ່າງສູງ ທີ່ການທ່ອງທ່ຽວ ຕ້ອງມີຄວາມລະອຽດອ່ອນຕໍ່ທຳມະຊາດສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ວັດທະນະທຳ. ນັກທ່ອງທ່ຽວຕ່າງກໍ່ມີ ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈກັບການເດີນປ່າ, ແລະ ເຕັມໃຈທີ່ຈະປະກອບສ່ວນຊ່ວຍເຫຼືອພວກຊາວບ້ານ.

ເຖິງວ່າຈະເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ້ງກັນລະຫວ່າງຊາວບ້ານ ແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວ, ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍກໍ່ແມ່ນມີສາຍເຫດ ມາຈາກ ຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈກັນ ໃນດ້ານການຕິດຕໍ່ພົວພັນຂຶ້ນກັນ ແລະ ກັນ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ທັງສອງ ຝ່າຍ. ມີຫຼັກຖານທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈກັນຂອງສອງຝ່າຍລະຫວ່າງຜູ້ນຳທ່ຽວ ແລະ ຊາວ ອາຄາ ແລະ ມັນກໍ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ບັນຫາເລື່ອງການຕິດຕໍ່ພົວພັນ ຂຶ້ນກັນ ແລະ ກັນຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບການປະຕິບັດການແກ້ໄຂບັນຫາ. ໃນກໍລະນີຂອງ ເມືອງສິງ, ຊາວອາຄາສ່ວນຫຼາຍຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຫ້າວຫັນ ໃນວຽກງານການທ່ອງທ່ຽວ ແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ ແລະ ການປະສານງານກັນເປັນທີມ. ຜູ້ນຳທ່ຽວຊາວອາຄາທີ່ຝຶກອົບຮົມມາອາດ ຈະເຮັດວຽກເປັນຜູ້ໄກ່ເກ່ຍບັນຫາ ລະຫວ່າງຊາວບ້ານ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ, ແລະ ຍັງຈະເປັນ ການຊ່ວຍ ໃຫ້ຜູ້ນຳທ່ຽວຄົນອື່ນໆໄດ້ປັບປຸງຄວາມຮູ້ຂອງຕົນກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳອາຄາ. ມັນຈະເປັນ ຜົນດີຖ້າຫາກນຳເອົາຊາວອາຄາຜູ້ທີ່ມີປະສົບການດ້ານການທ່ອງທ່ຽວ ເຂົ້າມາຮ່ວມໃນ ໂຄງການ ທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ.

ແມ່ຍິງຊາວອາຄາຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ອາໄສຢູ່ໃກ້ກັບເມືອງສິງ ຂາຍເຄື່ອງທັດຖະກຳເລັກໆນ້ອຍໆໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວທຸກມື້ ແລະ ຂ້ອງຂ້າງຈະໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດດີ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ ພວກແມ່ຍິງເຫຼົ່ານີ້ເກືອບຖືໄດ້ວ່າພວກເຂົາເປັນຂໍ້ຫານ, ແລະ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນໂຄງການທ່ອງທ່ຽວ. ປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ພວກເຂົາມີ ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການພົວພັນລະຫວ່າງຜູ້ນຳທ່ຽວເຜົ່າຕ່າງໆ ແລະ ຊາວບ້ານອາຄາ. ການຝຶກອົບຮົມໃນດ້ານຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບໝູ່ບ້ານ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາໃນຂັ້ນບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ລົງມືປະຕິບັດຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ ໂດຍມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫຼາຍຝ່າຍ, ແລະ ຄວນຈະໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນມາທັນທີທັນໃດ ເພື່ອສ້າງຄວາມຄາດຫວັງທີ່ເປັນຈິງກ່ຽວກັບການທ່ອງທ່ຽວແບບໃກ້ຊິດຊຸມຊົນ. ການປະຊຸມຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີເພື່ອແລກປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຄວນຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ. ການແຈກຢາຍລາຍຮັບທີ່ປອດໃສ ແລະ ການຈັດກອງປະຊຸມຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດເພື່ອສ່ອງແສງລາຍງານ ອາດຈະຊ່ວຍຫຼີກລ້ຽງຄວາມຂັດແຍ່ງ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ ກ່ຽວກັບການແຈກຢາຍ ລາຍຮັບແບບບໍ່ຍຸດຕິທຳ.

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ

Corinne Neudorfer (neudorfe@unitrier.de) ແມ່ນຜູ້ສະໝັກສອບເສັງເອົາປະລິນຍາດູດສະຕິບັນດິດ ດ້ານມະນຸດວິທະຍາສາຂາວັດທະນະທຳ, ປັດຈຸບັນ ນາງເຮັດວຽກຢູ່ພະແນກວິທະຍາສາດສັງຄົມ (ດ້ານມະນຸດວິທະຍາສາຂາວັດທະນະທຳ/ການພັດທະນາ ແລະ ການພົວພັນລະຫວ່າງຊາດ) ຢູ່ທີ່ມະຫາວິທະຍາໄລ Trier, ປະເທດເຢຍລະມັນ.

References

Eshoo, P. 2004. Implementing a PublicPrivate Partnership with Ahka Villages in Sing District (Year 1). GTZ. Muang Sing/Vientiane.

Lao National Tourism Administration. (LNTA) 2005. Ecotourism in Lao. <http://www.ecotourismlaos.com/ecotourismprojects.htm> (16.01.2006).

Lyttleton, C. & Allcock, A. 2002. Tourism as Tool for Development. UNESCO Lao National Tourism Authority / Nam Ha Ecotourism Project.

Mansfield, S. 2000. Lao Hill Tribes: Traditions and Patterns of Existence. Oxford University Press. Shah Alam, Selangor Darul Ehsan, Malaysia; New York.

National Tourism Authority of Lao PDR (NTA). 2003. National Ecotourism Strategy and Action Plan 2004-2010. Summary Draft for Final Consultation. NTA.Vientiane.

Schipani, S. 2003. The GTZ Community Based Ecotourism Programme in Muang Sing. GTZ. Vientiane.

SNV Netherlands Development Organisation. 2003. Sustainable Tourism Development in Nepal, Vietnam and Lao PDR. SNV Public Relations & Communication Unit. Den Haag.

Tooker, D. 1996. "Putting the Mandala in its Place: A PracticeBased Approach to the Spatialization of Power on the Southeast Asian 'Periphery' The Case of the Ahka." The Journal of Asian Studies, No. 55 (2): 323-358.

UNEP. 2002. Negative SocioCultural Impacts from Tourism. <http://www.unep.org/pc/tourism/susttourism/social.htm> (16.11.2005).

ການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາສັງຄົມຂອງບັນດາ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍໃນສປປ ລາວ: ກໍລະນີສຶກສາຕົວຈິງ ຈາກ ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ.

ໂດຍ: Andrew Wells Dang and Buasawan Simmla

ໃນຂະນະທີ່ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການພົວພັນຮ່ວມມືກັບສາກົນໄດ້ນຳເອົາ ການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງສູງຂຶ້ນມາສູ່ ສປປ ລາວ, ເຄືອຂ່າຍການຄົມມະ ນາຄົມແບບໃໝ່ນີ້ຈະປ່ຽນແປງສິ່ງແວດລ້ອມ ທາງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມໃນຊຸມຊົນ ເຂດ ຊົນບົດ ຢ່າງໄວວາ. ຈາກການສຳພາດກັບປະຊາຊົນຢູ່ໃນສອງແຂວງ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນ ຄວ້າບົດຂຽນທີ່ມີໃນສະໄໝປັດຈຸບັນ, ຜູ້ຂຽນໄດ້ສຳຫຼວດເຖິງຜົນກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງ ທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ແລະ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນອີກໃນອະນາຄົດຕໍ່ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນ ກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກກວ່າໝູ່ຢູ່ໃນປະເທດ. ການຜັນປ່ຽນ ຢ່າງໄວວາກຳລັງເກີດຂຶ້ນຢູ່ທົ່ວທຸກໝູ່ບ້ານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ຄົນຢູ່ອາໄສໃນທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວກໍ່ມີເວລາຫຼື ການສຶກສາໜ້ອຍ ເພື່ອ ກະກຽມຕົນເອງໄວ້ຮັບເອົາສິ່ງແວດລ້ອມ ອັນໃໝ່ທີ່ກຳລັງມີວິວັດທະນາການໄປ ເລື້ອຍ ໆ. ເອກະສານສະບັບນີ້ໃຫ້ຄວາມເຫັນວ່າ ຈະຕ້ອງໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ວ່າຊົນເຜົ່າ ໃນເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການ ພັດທະນາເສດຖະກິດ.

ການປ່ຽນແປງທາງເສດຖະກິດ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວຍືນຢູ່ ໃນລະຫວ່າງການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດ ຖະກິດ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງຈາກວິກິດການດ້ານການເງິນໃນຂົງເຂດອາຊີ, ຕົກມາຮອດປັດຈຸບັນ ກໍ່ເຫັນວ່າ ສປປ ລາວໄດ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານເສດຖະກິດມາໄດ້ຫຼາຍປີ. ໃນທ້າຍປີ 2004, ທາງສະຫະລັດອະເມລິກາກໍ່ໄດ້ອະນຸມັດ ສາຍພົວພັນທາງການຄ້າແບບທຳມະດາ (Normal Trade Relations - NTR) ໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ, ເຮັດໃຫ້ລາວພົ້ນອອກຈາກການ ຖືກປະລະຈາກນາໆຊາດ ອັນເນື່ອງມາຈາກຮ່ອງຮອຍທີ່ຫລົງເຫລືອມາຮອດ ຫລັງ ສົງຄາມ. ປັດຈຸບັນນີ້ ສປປ ລາວໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການ ພົວພັນຮ່ວມມືທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນອະນຸພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ (GMS), ເຂດການຄ້າເສລີອາຊຽນ ແລະ ໂຄງການອື່ນໆ ອີກຫຼາຍໂຄງການ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນອະ ນຸພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ ໄດ້ກາຍມາເປັນ"ພາຫະນະຊຶ່ງປ່ຽນແປງພູມສັນຖານທີ່ບໍ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ ຈາກຂໍ້ເສຍປຽບມາເປັນ ຂໍ້ໄດ້ປຽບ" (Jerndal & Rigg, 1999).

ໃນກອງປະຊຸມອະນຸພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 2002, ບັນດາຜູ້ນຳໃນຂົງເຂດຕ່າງກໍ່ລົງ ນາມໃນແຜນຍຸດທະສາດ 10 ປີ ໂດຍມີໂຄງການຂອງກຸ່ມຜູ້ນຳ 11ໂຄງການ. ສາມໂຄງການທຳອິດ ນີ້ມີ 'ທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດ' ຊຶ່ງສອງໂຄງການໃນນັ້ນ ເໝືອນໜ້າໃຕ້, ເຊື່ອມຕໍ່ເສັ້ນທາງແຕ່ບາງກອກ

ໄປຫາແຂວງຢູນນານ, ປະເທດຈີນ, ແລະ ພາກຕາເວັນອອກຫາພາກຕາເວັນຕົກ, ເຊື່ອມຕໍ່ເສັ້ນທາງ ຈາກມຽນມາໄປຫາຫວຽດນາມໂດຍຜ່ານປະເທດລາວ. ໃນຂະນະທີ່ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ເປັນປະເດັນ ທີ່ສໍາຄັນຂອງໂຄງການ, ທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດນີ້ບໍ່ສະເພາະແຕ່ເປັນເລື່ອງຂອງການສ້າງຖະໜົນ ຫົນທາງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງເປັນ "ການເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ການເອື້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການ ລໍາລຽງຄົນ ແລະ ສິນຄ້າຂ້າມຊາຍແດນນໍາອີກ" (ADB, 2004). ແຜນງານດັ່ງກ່າວຖືກນໍາມາ ຜັນແປໃຫ້ຈິງໄດ້ງ່າຍ ໆ ເປັນ "ສາມເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍ" ຄື: ເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມຕໍ່, ເສີມຂະຫຍາຍການ ແຂ່ງຂັນ ແລະ ເພີ່ມຄວາມເປັນປົກແຜ່ນຂອງຊຸມຊົນໃນພາກພື້ນໃຫ້ສູງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ຈຸດປະສົງແມ່ນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ສິ່ງທີ່ເປັນປະໂຫຍດແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວແບບຍືນຍົງ (ADB Review, 2004).

ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ

ໃນຂະນະທີ່ວ່າສິ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນປະກົດເປັນຈິງ, ທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດຈະນໍາເອົາຫຍັງມາສູ່ ຊີວິດຂອງ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ດໍາລົງຊີວິດຕາມແບບແຜນຂອງເຈົ້າ? ຢູ່ ສປປ ລາວ, ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານີ້ດັ່ງເດີມ ແມ່ນມາຈາກຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ທີ່ນອນຢູ່ໃນສາມແຂວງຄື: ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຫຼວງນໍ້າທາ ແລະ ສະ ຫວັນນະເຂດ. ເອກະສານສະບັບນີ້ໄດ້ພິຈາລະນາເບິ່ງໂອກາດ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ ທີ່ເກີດຈາກການພົວພັນ ຮ່ວມມືທາງດ້ານເສດຖະກິດຢູ່ ໃນຂົງເຂດຂອງບັນດາຊາວບ້ານຊົນເຜົ່າ ທີ່ນອນຢູ່ໃນສອງແຂວງ. ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາຕັ້ງຢູ່ພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຂອງລາວ, ມີຊາຍແດນຕິດກັບພະມ້າ ແລະ ຈີນ ສ່ວນ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດເປັນແຂວງໃຫຍ່ ຕັ້ງຢູ່ໃຈກາງຂອງພາກໃຕ້ມີຊາຍແດນຕິດກັບໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ຍ້ອນລັກສະນະດ້ານພູມສັນຖານ, ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊົນເຜົ່າຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ຈຶ່ງບໍ່ມີເຂດໃດສາມາດເປັນຕົວແທນ ໃຫ້ເຂດອື່ນ ຫຼື ໃຫ້ທັງໝົດປະເທດ. ສະນັ້ນໃນການ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຈຶ່ງເປັນແບບກໍລະນີສຶກສາ, ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອຮີບໂຮມ ເອົາຂໍ້ມູນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກການສຳພາດ ແລະ ການສັງເກດການຊາວບ້ານ, ພະນັກງານລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ໜ່ວຍງານທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ຈາກການສຳພາດ 49 ຄັ້ງ ໂດຍມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ສຳພາດ 81 ຄົນ ທີ່ມາຈາກ 11 ຊົນເຜົ່າ, ແລະ ພ້ອມທັງຄົນຕ່າງຊາດທີ່ມາອາໄສຢູ່ລາວ, ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດ ມີຮູບພາບທີ່ພັນລະນາໃຫ້ເຫັນວ່າການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ສັງຄົມໄດ້ ເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າກັນແນວໃດຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ.

ສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈກວ່າໝູ່ ແມ່ນຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງການພັດທະນາ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ/ ດ້ານວັດຖຸ ແລະ ການພັດທະນາທາງດ້ານສັງຄົມໃນລາວ, ຊຶ່ງມີສາຍເຫດຕົ້ນຕໍມາຈາກຂໍ້ຈຳກັດທາງ ດ້ານການສຶກສາ ທີ່ບໍ່ທົ່ວເຖິງ ແລະ ລະບົບການສຶກສາທີ່ບໍ່ມີການດັດແກ້ ໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບ ຕົວຈິງ. ໃນຂະນະທີ່ປະຊາຊົນລາວທຸກຖ້ວນໜ້າຕ່າງກໍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງຢ່າງ ໄວວາທາງດ້ານເສດຖະກິດຢູ່ພາຍໃນຂົງເຂດກໍຄືໃນໂລກ, ແຕ່ວ່າຫຼັກຖານປະກົດໃຫ້ເຫັນວ່າ ພວກ ຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ທ່າງໂກສອກຫຼີກ ເຊັ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນຄົນລາວລຸ່ມ ໄດ້ປະສົບກັບບັນຫາທ້າທາຍ ໃນການຍາດເອົາຜົນປະໂຫຍດທີ່ນໍາມາ ໂດຍການປ່ຽນແປງນີ້ຫຼາຍກວ່າພວກທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບໃຈກາງຂອງ ຕົວເມືອງ. ແຕ່ວ່າສິ່ງທີ່ເວົ້າມານີ້ກໍບໍ່ແນ່ນອນ ເໝີໄປ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງມັນມີຫຼາຍແງ່ ຫລາຍມູມ ແລະ

ມີຄວາມສັບສົນຫຼາຍ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ການເປີດກວ້າງ ແລະ ການປະຕິຮູບຕາໜ່າງການສຶກສາ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການດ້ານພາສາ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງນັກຮຽນຊົນ ເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນເດັກຍິງ ແລະ ແມ່ຍິງ), ຈະມີສ່ວນຊ່ວຍລັດຖະບານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນການລົບລ້າງປະເທດຂອງຕົນອອກຈາກບັນຊີລາຍຊື່ປະເທດທີ່ດ້ອຍພັດທະນາ ທີ່ສຸດພາຍໃນປີ 2020 (UNICEF, 2005; Simana, 2004).

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ການທົບທວນຄືນບົດຂຽນ ຕ່າງໆ

ນະໂຍບາຍຕໍ່ຊົນເຜົ່າ

ເປັນທີ່ຍອມຮັບຢ່າງເປັນທາງການແລ້ວວ່າ ປະເທດລາວແມ່ນມີຫຼາຍຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ. ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ໃຫ້ສິດເສລີພາບແກ່ທຸກຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ເທົ່າທຽມກັນ, ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ບັນຍັດທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດຢ່າງລະອຽດໃນມະຕິຕົກລົງຂອງຄະນະກຳມະການສູນກາງພັກ, ວ່າດ້ວຍນະໂຍບາຍຊົນເຜົ່າໃນຍຸກໃໝ່ ແລະ ເຊັນລົງນາມໂດຍທ່ານປະທານ ໄກສອນ ພິມວິຫານ. ອັນນີ້ແມ່ນພື້ນຖານ ສຳລັບນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ແລະ ນະໂຍບາຍອື່ນໆອີກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຂດພູດອຍ ຄື "ປ່ຽນແປງລະບົບເສດຖະກິດ 'ແບບທຳມະຊາດ' ຫຼື 'ເຄິ່ງທຳມະຊາດ' ໄປສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມແຂງຢູ່ໃນເຂດພູດອຍ ແລະ ບັບປຸງແກ້ໄຂຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງພົນລະເມືອງໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ" ສ່ວນນະໂຍບາຍອື່ນໆ ຂອງລັດຖະບານກໍ່ເປັນໄປຕາມທິດທາງດຽວກັນ ບໍ່ຕ່າງຫຍັງກັບຄຳຖະແຫລງການດັ່ງກ່າວ (Alton & Rattanavong, 2004).

ໃນມະຕິຂໍ້ທີ່ 7 ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ຊຶ່ງວາງອອກໃນປີ 2001, ໄດ້ກຳນົດສາມເປົ້າໝາຍຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາປະເທດຊາດ ຄື: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນ ປີ2020, ລົບລ້າງການປູກຢາຜິດໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2005 ແລະ ລົບລ້າງການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. ສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກນະໂຍບາຍເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ອີກສ່ວນໜຶ່ງກໍ່ແມ່ນປະຕິກິລິຍາທີ່ມີຕໍ່ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ມີຢູ່ໃນຂົງເຂດ, ເລີຍເຮັດໃຫ້ໝູ່ບ້ານຊາວລາວຫຼາຍແຫ່ງ ຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາຢູ່ໃກ້ກັບຖະໜົນຫິນທາງ ແລະ ໃຈກາງຕົວເມືອງຫຼາຍຂຶ້ນໃນໄລຍະທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ໃນຂະນະທີ່ວ່າມັນເປັນການເວົ້າໄດ້ຍາກວ່າການຍົກຍ້າຍຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ເປັນໄປດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ຫຼື ຖືກກົດດັນ (Alton & Rattanavong, 2004) ທາງລັດຖະບານໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ເປົ້າໝາຍຍຸດທະສາດ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ. ຜູ້ສັ່ງເກດການຈາກພາຍນອກກໍ່ອາດຈະໃຫ້ການສັ່ງເກດ ເຫັນເຖິງເປົ້າໝາຍສຳຮອງ ຄືການເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ທັນສະໄໝຍິ່ງຂຶ້ນ ຫຼື ວາງການຄວບຄຸມຂອງລັດຖະບານຕໍ່ຂົງເຂດ ແລະກຸ່ມທີ່ອາດສ້າງບັນຫາຕໍ່ຄວາມສະຫງົບສຸກ ຂັ້ນຄືນມາໃໝ່. ສິ່ງທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ສອດຄ່ອງກັບແນວຄິດການສ້າງສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດ, ຊຶ່ງສາມາດໃຊ້ເປັນມາດຕະການປ້ອງກັນ ຄວາມສູນເສຍ ເອກະລັກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ກົງຈັກການປົກຄອງຂອງລັດ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄຳວ່າຊົນເຜົ່າ

ພາຍຫຼັງການປະຕິວັດປີ 1975 ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງເອົາການຈັດແບ່ງຊົນເຜົ່າ ອອກເປັນສາມຊົນເຜົ່າ ຄື: ລາວລຸ່ມ (ທົ່ງພຽງ), ລາງເທິງ (ພູພຽງ) ແລະ ລາວສູງ (ພູດອຍ). ອີງຕາມມະຕິຂອງ ຄະນະກຳມະການສູນກາງປີ1992 ວ່າດ້ວຍນະໂຍບາຍຊົນເຜົ່າ, ການຈັດແບ່ງນີ້ແມ່ນໄດ້ຖືກດັດແກ້ໃຫ້ເປັນລະບົບບັນຊີລາຍຊື່ 49 ຊົນເຜົ່າຂຶ້ນຖືກຈັດແບ່ງຕາມພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ໃຊ້ (ພາສາຕິເບດ-ພະມ້າ, ພາສາມອນ-ຂະແມ, ພາສາລາວ-ໄຕ ແລະ ພາສາມົ້ງ-ມ່ຽນ). ສ່ວນຂຽວຊານຈາກນາໆຊາດ ຊຳພັດໄດ້ພົບວ່າມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າກວ່າ ນັ້ນອີກ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ Chazée (1995), ພົບວ່າມີຈຳນວນ130 ຊົນເຜົ່າ. ບາງກະຊວງທະບວງກົມ ເຊັ່ນ ກະຊວງສຶກສາແມ່ນຍັງຄົງຖືເອົາການຈັດແບ່ງເປັນສາມຊົນເຜົ່າມາໃຊ້ຢູ່ໃນເອກະສານຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຊຶ່ງໃນຂະນະທີ່ ຄົນລາວສ່ວນຫຼາຍຖືວ່າ ລາວລຸ່ມ ເປັນຊົນເຜົ່າລາວ ຫຼື ລາວສູງ ກໍ່ເອີ້ນວ່າມົ້ງ ໃນພາສາທີ່ໃຊ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ.

ເອກະສານຂອງນາໆຊາດມັກຈະຫຼີກລ່ຽງ ການເວົ້າເຖິງຊົນເຜົ່າໃນນາມທີ່ວ່າເປັນຈຸດຕົ້ນຕໍຂອງການພັດທະນາ, ແລະມັກໃຊ້ຖ້ອຍຄຳທີ່ສວຍງາມແທນ ເຊັ່ນວ່າ 'ຜູ້ທີ່ຢູ່ເຂດຫ່າງໂກສອກຫຼີກ' ຫຼື 'ຊຸມຊົນຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ'. ເວົ້າກັນແຈ້ງໆກໍ່ແມ່ນວ່າ ເຂດຫ່າງໂກສອກຫຼີກຢູ່ໃນລາວສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າລາວ, ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍຈະເປັນຜູ້ທີ່ດ້ອຍໂອກາດກ່ວາຊົນເຜົ່າທີ່ອາໄສເຂດທົ່ງພຽງ. ປະຊາຊົນທີ່ມີຖານະທຸກຍາກໃນລາວ 93% ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ (UNDP, 2001), ແລະ ຄວາມແຕກໂຕນກັນນີ້ກໍ່ຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວອອກຢ່າງກວ້າງຂວາງ (Kakwani, 2001; ADB 2002; CPC 2002). ສະນັ້ນ ເມື່ອເວົ້າເຖິງເລື່ອງການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຢູ່ໃນລາວ, ກໍ່ແມ່ນການເວົ້າເຖິງເລື່ອງການພັດທະນາຊົນເຜົ່າ. ແຕ່ວ່າຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານວັດທະນະທຳຂອງຊົນເຜົ່າ ໝາຍຄວາມວ່າຊົນເຜົ່າຕ່າງກັນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນພູມລຳເນົາທີ່ແຕກຕ່າງກັນຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃນລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ນີ້ກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າຊົນເຜົ່າລາວໝົດທຸກຄົນຈະຮັ່ງມີ ແລະ ຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນ ຊົນເຜົ່າລາວຈະດ້ອຍໂອກາດທຸກຄົນ, ພຽງແຕ່ວ່າ ຄວາມທຸກຍາກຢູ່ໃນລາວມີລັກສະນະແຈກແຍກເປັນຊົນເຜົ່າທີ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນຊຶ່ງເປັນຈຸດທີ່ໜ້າເອົາໃຈໃສ່ (ການປະເມີນຜົນຄວາມທຸກຍາກແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PPA), 2001; UNDP, 2001).

ປະຊາຊົນທີ່ມີຖານະທຸກຍາກໃນລາວ 93% ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ແລະ ຄວາມແຕກໂຕນກັນນີ້ກໍ່ຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວອອກຢ່າງກວ້າງຂວາງ

ການສົມທຽບລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າເປັນສິ່ງທີ່ຍາກທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ສຳເລັດໄດ້, ຍ້ອນວ່າມັນບໍ່ມີການຂໍ້ມູນດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມທີ່ແຍກເປັນຊົນເຜົ່າຢູ່ໃນລາວ. ມີຜົນສຳຫຼວດສະຖິຕິແຫ່ງຊາດຢ່າງລະອຽດ, ແຕ່ການ ແຈກແຍກຂອງຂໍ້ມູນທີ່ນຳມາສະເໜີນັ້ນແມ່ນມີລັກສະນະທາງພູມມິສາດເປັນແຕ່ລະແຂວງຢ່າງສັ້ນເຊິ່ງ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີສາຍພົວພັນກັບພັກທີ່ສຳຄັນ ຊຶ່ງຮັບຜິດຊອບວຽກງານດ້ານຊົນເຜົ່າ, ໄດ້ອະທິບາຍວ່າການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນຈະດຳເນີນໄປຕາມການຈັດມາດຕະຖານຂອງການຈັດແບ່ງຊົນເຜົ່າ ໃນທີ່ວ່າປະເທດ.

ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງທີ່ມີຕໍ່ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ

ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສະພາບການເປັນຢູ່ນັ້ນ ອາດຈະມີຄວາມໝາຍທີ່ກວ້າງຂວາງກ່ວາ ທີ່ສະແດງໃນຕົວເລກສະຖິຕິ. ໃນການປະເມີນຜົນຄວາມທຸກຍາກແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃນປີ 2000 ພົບວ່າ ມີຫຼາຍຊຸມຊົນກຳນົດຄວາມທຸກຍາກໂດຍໃຊ້ຄວາມຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານຫຼາຍກວ່າເລື່ອງລາຍຮັບເປັນຕົວຊີ້ບອກ. ການພັດທະນາເສດຖະກິດບໍ່ໄດ້ຮັບປະກັນ ການສະໜອງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີໄປພ້ອມໆກັນນັ້ນອາດຈະນຳເອົາລາຍຮັບມາໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້າຫລາຍຂຶ້ນ ແຕ່ວ່າ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງເຂົາເຈົ້າຊຳພັດບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນ. ດຣ. ລິເບີ ລີບົວເປົາ, ຊາວມື້ງຜູ້ຊຶ່ງເປັນຮອງປະທານ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ, ໄດ້ແຈ້ງວ່າການປະຕິຮູບ ແລະ ການພັດທະນາຢູ່ລາວ ບໍ່ຄວນຈະມີຄວາມເຂົ້າໃຈແບບແຄບໆວ່າຕ້ອງມີ ຍອດລວມຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຫຼື ອັດຕາການຂະຫຼາຍຕົວທີ່ສູງຂຶ້ນ. ຖ້າຄິດວ່າມັນຕ້ອງເປັນຄືແນວນັ້ນ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມກໍຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ດີ ແລະ “ການແຂ່ງຂັນຈະເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງເສດຖະກິດລາວ” (Leebouapao, 2003).

ເມື່ອຖາມວ່າຊົນເຜົ່າໃດມີຄວາມ ພ້ອມທີ່ຈະສວຍເອົາຜົນປະໂຫຍດຈາກໂອກາດ ຊຶ່ງນຳມາໃຫ້ ໂດຍການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດໄດ້ຫລາຍ, ຜູ້ຕອບຄຳຖາມສ່ວນຫຼາຍຕ່າງກໍ່ເຫັນວ່າ ຊົນເຜົ່າທີ່ມີກຸ່ມໃຫຍ່ ແລະ ມີເອກະລັກສະເພາະຕົວທີ່ແນ່ນອນກວ່າ (ເຊັ່ນເຜົ່າຂະມຸ ແລະ ເຜົ່າມື້ງ) ແລະ/ຫຼື ຊົນເຜົ່າທີ່ມີວັດທະນະທຳໃກ້ຄຽງ ກັບຊົນເຜົ່າລາວລຸ່ມ (ເຊັ່ນ ບັນດາຊົນເຜົ່າໄຕທັງຫລາຍ). ຈຳນວນນຶ່ງຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ ເຫຼົ່ານີ້ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເປັນຊາວພູດ. ຊົນເຜົ່າທີ່ເສຍປຽບແມ່ນຊົນເຜົ່າທີ່ມີລະດັບການສຶກສາຕ່ຳ, ມີລັກສະນະທາງດ້ານວັດທະນະທຳທີ່ຄ້າຍຄືກັບຊົນເຜົ່າ ທີ່ມີກຸ່ມໃຫຍ່ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ແລະ/ຫຼື ເປັນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍກວ່າ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕາມຄວາມຄິດຂອງຜູ້ຕອບຄຳຖາມສ່ວນຫຼາຍ ເຫັນວ່າທີ່ຕັ້ງພູມສັນຖານເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນກວ່າເລື່ອງຊົນເຜົ່າ. ຂໍ້ແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫລວງຫລາຍອາດຈະມີຢູ່ພາຍໃນຊົນເຜົ່າດຽວກັນ ຂຶ້ນຢູ່ກັບວ່າໝູ່ບ້ານຂອງຊົນເຜົ່າດັ່ງກ່າວນັ້ນຕັ້ງຢູ່ໃກ້ແຄມທາງ ຫຼື ໃຈກາງເມືອງຫຼືບໍ່, ຍັງຕິດພັນກັບທີ່ຕັ້ງປ່ອນ ເກົ່າແຕ່ບັນພະບຸລຸດ ຫລືບໍ່ ຫຼື ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່.

ການສຶກສາຮ່ວມກັນລະຫວ່າງອົງການຢູນິເຊັບ (UNICEF) ແລະ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ສະຫຼຸບວ່າບັນດາເດັກນ້ອຍຊົນເຜົ່າທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຕໍ່ການຖືກຄ້າແຮງງານແບບຜິດກົດໝາຍ (ຄ້າມະນຸດ) ແມ່ນ ເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ຫາກໍ່ຖືກຍົກຍ້າຍມາຕັ້ງໃໝ່. ຫລຸດຈາກ

ຊົນເຜົ່າລາວໄຕ (62%), ກໍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າມອນຂະແມ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ສຸດ (27%), ຈາກນັ້ນກໍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າຕິເບດ-ພະມ້າ (10%), ຊຶ່ງຊາວເຜົ່າມົ້ງ-ມ່ຽນມີພຽງເລັກນ້ອຍ (1%) ຂອງກໍລະນີການຄ້າມະນຸດທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານ (MLSW, 2004). ເສັ້ນທາງການຄ້າມະນຸດກໍ່ແມ່ນລຳລຽງໄປຕາມທາງຜ່ານເສດຖະກິດຫລາຍທີ່ສຸດ, ແລະ ບົດລາຍງານກໍ່ຍັງໄດ້ສະຫຼຸບວ່າ ແຮງຜັກດັນຢູ່ເບື້ອງຫລັງຂອງຂະບວນການຄ້າມະນຸດ ແມ່ນຜົນກະທົບຂອງຄວາມຈະເລີນ, ຫຼາຍກວ່າຄວາມທຸກຍາກ.

**ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນລາວ ແລະ ຈາກຊາວອົບພະຍົບຕ່າງກໍ່ເຫັນວ່າ
ການສຶກສາເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນ ໃນການພັດທະນາຊົນເຜົ່າ**

ບັນຫາເລື່ອງເຊື້ອເອັດຈີໄອວີ-ໂລກເອດສ໌ (HIV-AIDS) ກໍ່ແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວອອກຢ່າງໜ້າເປັນຫ່ວງ, ໂດຍຜູ້ທີ່ເປັນກຸ່ມສ່ຽງຫຼາຍທີ່ສຸດກໍ່ແມ່ນ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນຂະແໜງການໃຫ້ບໍລິການ, ການຄົມມະນາຄົມ, ການຄ້າ, ກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຜະລິດ (ADB Review, 2004). ຂົງເຂດເຫລົ່ານີ້ເປັນຂົງເຂດ ທີ່ໄດ້ມີການປັບຕົວໃຫ້ພ້ອມກັບການຂະຫຍາຍຕົວ ໂດຍຜ່ານທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຈາກທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) ທ່ານ ພອລ ຊ່າງ (Paul Chang), “ພວກຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນກຸ່ມຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງຍ້ອນເຂົາເຈົ້າມີຄວາມທຸກຍາກ, ຂາດການສຶກສາ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າ ເຖິງການປົນປົວສຸຂະພາບ, ຂາດຂໍ້ມູນ ທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມກັບວັດທະນະທຳອັນທີ່ເປັນພາສາຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເອງ, ການເສື່ອມໂຊມທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມຢູ່ໃນບາງຊຸມຊົນ, ການນຳໃຊ້ຢາທີ່ບໍ່ແມ່ນຢາທົ່ວໄປ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການກ່ຽວພັນກັບການຄ້າທາງເພດ” (ADB Review, 2004).

ການສຶກສາ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ພູດຜ່ອນລົງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນລາວ ແລະ ຈາກຊາວຕ່າງຊາດໃນລາວຕ່າງກໍ່ເຫັນວ່າການສຶກສາເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນໃນການພັດທະນາຊົນເຜົ່າ. ນັກຮຽນຊົນເຜົ່າຜູ້ທີ່ບໍ່ເຂົ້າໃຈພາສາລາວ ທີ່ຮຽນຢູ່ໃນຫ້ອງຮຽນ ທີ່ພາສາລາວ ເປັນພາສາດຽວທີ່ໃຊ້ຢູ່ໃນການສອນ ຈະຮຽນໄດ້ໜ້ອຍ ແລະ ອາດຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ເຄື່ອນໄຫວໃນເສດຖະກິດການຕະຫຼາດແຫ່ງຊາດ ເມື່ອເວລາພວກເຂົາໃຫຍ່ຂຶ້ນ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ນັກຮຽນຊົນເຜົ່າທີ່ກາຍມາເປັນຄົນລາວ ແລະ ນຳໃຊ້ພາສາແມ່ຂອງຕົນໜ້ອຍລົງ ກໍ່ຈະມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການເກີດ ຄວາມສັບສົນທາງດ້ານວັດທະນະທຳ.

ຂໍ້ຄິດເຫັນທີ່ເປັນອັນເອກະພາບກັນ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສຳພາດຕ່າງໆ ແມ່ນ ສາຍພົວພັນທາງຊົນເຜົ່າກຳລັງຖືກປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ເມື່ອບັນດາຊົນເຜົ່າຕ່າງໆມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນຫຼາຍຂຶ້ນ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງກຸ່ມຕ່າງໆ ທີ່ເບິ່ງບອກຢ່າງຊັດເຈນ (ເລື່ອງນຸ່ງຂອງຖື, ພາສາ, ຫຼື ແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດ) ກໍ່ອາດຈະຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ. ຮູບແບບຂອງ ການພົວພັນ

ທາງສັງຄົມທີ່ສັບສົນ ນີ້ ແລະ ການປຸງແປງ ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນພາກຕ່າງໆ ຂອງ ສປປ ລາວ ມີລັກສະນະແຕກຕ່າງກັນ.

ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ: ການຮ່ວມມືທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຢູ່ໃນລະດັບແຕກຕ່າງກັນ

ສະຫວັນນະເຂດ

ຢູ່ໃນສອງທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດນີ້, ຄວາມຄືບໜ້າໃນການບັນລຸຜົນສຳເລັດໂຄງການ ເຊື່ອມຕໍ່ພາກຕາເວັນອອກ-ພາກຕາເວັນຕົກມີຄວາມກ້າວໜ້າຫຼາຍກວ່າ(ADB Review, 2004). ເສັ້ນທາງເລກ 9 ທີ່ເນັ້ນຜ່ານແຂວງສະຫວັນນະເຂດແມ່ນປູຢາງສຳເລັດແລ້ວຕັ້ງແຕ່ປີ 2003, ຊຶ່ງຫຼຸດຜ່ອນເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການເດີນທາງ ຈາກ 10 ຊົ່ວໂມງໃນເມື່ອກ່ອນ ມາເປັນໜ້ອຍກວ່າ 3 ຊົ່ວໂມງ ໃນປັດຈຸບັນ. ຂົວຂ້າມແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງທີ່ສອງຂອງລາວ, ລະຫວ່າງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ມຸກດາທານກໍຢູ່ໃນລະຫວ່າງ ການກໍ່ສ້າງການຄ້າລະຫວ່າງໄທ-ຫວຽດນາມຕາມເສັ້ນທາງເລກ 9 ກຳລັງມີການຂະຫຍາຍຕົວ ຢ່າງໄວວາ.

ສະຫວັນນະເຂດແມ່ນແຂວງທີ່ມີປະຊາກອນ ໜ້າແໜ້ນທີ່ສຸດຂອງລາວ, ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດສູງກວ່າລະດັບສະເລ່ຍທົ່ວໄປ. ທາງແຂວງມີອຸດສະຫະກຳທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ມີການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນ ເຊັ່ນໄມ້ທ່ອນ, ບໍ່ແຮ່ ແລະ ເສດເຫຼັກ (ວຽກງານອັນສຸດທ້າຍມີສ່ວນກ່ຽວພັນກັບ ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ແຕກເຈືອປົນຢູ່ສູງ). ສະຫວັນນະເຂດປະກອບດ້ວຍຊົນເຜົ່າລາວ ທີ່ນອນຢູ່ໃນເຂດທີ່ງຽບງຽມໃກ້ໆກັບແມ່ນ້ຳຂອງ, ຊົນເຜົ່າບຣູ (ກະຕູ ແລະ ເຜົ່າມອນ ຂະແມອື່ນໆ) ແລະ ຊົນເຜົ່າໄຕຢູ່ເທິງພູ. ໃນຂະນະທີ່ ເມືອງທີ່ນອນຢູ່ໃນເຂດພູດອຍແມ່ນໄດ້ຮັບການປົກຄອງໂດຍຊົນເຜົ່າທີ່ສຳຄັນ, ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງສ່ວນຫລາຍແມ່ນຊົນເຜົ່າລາວ ແລະ ໄຕ; ຢູ່ເມືອງພົນ, ຊົນເຜົ່າບຣູກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 60% ຂອງປະຊາກອນ ແລະ ກວມເອົາເກືອບຮອດ 100% ໃນລະດັບຂັ້ນນຳຂອງເມືອງ. ເມື່ອສົມທຽບໃສ່ແຂວງພາກເໜືອ, ບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃນແຂວງສະຫວັນນະເຂດຢູ່ແບບປະປົນກັນຫຼາຍກວ່າ, ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໃນບ້ານດຽວກັນກໍຕາມ, ຖ້າເບິ່ງແບບຜິວເຜີນແມ່ນບໍ່ສາມາດເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານວັດທະນະທຳໄດ້. ອັນນີ້ຄືງຈະເປັນຍ້ອນເຄີຍມີປະສົບການຮ່ວມກັນ ໃນປາງສົງຄາມ, ຊຶ່ງຊົນເຜົ່າສ່ວນຫຼາຍທີ່ຢູ່ໃນແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດໄດ້ຕໍ່ສູ້ຢ່າງຄຽງບ່າຄຽງໄຫຼ່ກັບຝ່າຍປະເທດລາວ.

ຫຼວງນ້ຳທາ

ຫຼວງນ້ຳທາແມ່ນ ແຂວງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນແຈພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຂອງລາວ, ແລະ ເປັນແຂວງທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າກວ່າໝູ່ໃນປະເທດ. ແຂວງດັ່ງກ່າວບໍ່ມີຊົນເຜົ່າໃດທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່: 22 ຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າລາວລວມກັນ ກວມເອົາ 70% ຂອງພົນລະເມືອງ. ຊົນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່, ໂດຍສະເພາະຢູ່ເມືອງລ່ອງ ແລະ ເມືອງສົງກໍ່ແມ່ນເຜົ່າອາຂ່າ, ຊຶ່ງເປັນຊາວຕິເບດ-ພະມ້າ ມີເຊື້ອສາຍມາຈາກເຜົ່າ ໂລໂລທີ່ຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງຈີນ (Alton & Rattanavong, 2004). ເສັ້ນທາງທີ່ສຳຄັນສອງສາຍທີ່ເນັ້ນຜ່ານແຂວງນີ້ ມີທາງເລກທີ3 ທີ່ເນັ້ນຈາກປະເທດໄທ ໄປຫາປະເທດຈີນ, ກຳລັງໄດ້ຮັບການບູລະນະສ້ອມແປງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ເພາະຖືວ່າເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງເສັ້ນທາງຜ່ານລະຫວ່າງພາກ

ເໜືອພາກໃຕ້, ການກໍ່ສ້າງຄາດວ່າຈະສຳເລັດໃນທ້າຍປີ 2006 ນີ້. ເສັ້ນທາງມາດຕະຖານອີກສາຍໜຶ່ງແມ່ນສ້າງຂຶ້ນ ດ້ວຍເງິນກູ້ຢືມຈາກທະນາຄານໂລກ ໃນໄລຍະທ້າຍຊຸມປີ 1990, ຊຶ່ງຂ້າມຈາກຊຽງກິກທີ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບພະມ້າໄປທາງຊື່ສວນບານນາ, ຢູ່ປະເທດຈີນ. ທັງເມືອງສິງ ແລະ ເມືອງລ່ອງຕ່າງກໍ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການພັດທະນາທີ່ສຳຄັນຈາກນາໆຊາດໃນໄລຍະທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ.

ເປັນທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ວ່າຄົນຈີນພາກັນໄຫຼເຂົ້າມາ ໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ໄວວາ. ຊາວຈີນຕ່າງຊາດໄດ້ມາດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ຕັ້ງຮ້ານອາຫານຂຶ້ນ. ພວກນັກລົງທຶນພາກັນເຊົ່າທີ່ດິນເພື່ອຕັ້ງໂຮງງານອຸດສະຫະກຳ ແລະ ທຳການຜະລິດກະສິກຳ. ລະດັບການຄ້າ ແລະ ການແລກປ່ຽນກັບຈີນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໄວທີ່ສຸດຕັ້ງແຕ່ປີ 2002, ໂດຍອີງຕາມພື້ນຖານຂອງນະໂຍບາຍຂັ້ນແຂວງ (ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໃນລະດັບສູນກາງ) ເພື່ອຕ້ອນຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ປະສົບການ ດ້ານການພັດທະນາຈາກຈີນ. ສະນັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ໂຄງການທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດມີຄວາມກ້າວໜ້າກວ່າ, ແຕ່ອີກ ໃນດ້ານໜຶ່ງ ຢູ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາຊຳພັດປະກົດວ່າມີຄວາມລັ່ງໜ້າໃນການປ່ຽນແປງດ້ານເສດຖະກິດຫລາຍກວ່າ. ຕົ້ນຕໍແມ່ນເປັນຍ້ອນມີຊາຍແດນຕິດກັບຈີນ ແລະ ຕະຫຼາດຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງຈີນທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້. ຊາວກະສິກອນກໍ່ເລີຍທຳການຜະລິດເພື່ອສົ່ງອອກຂາຍໃຫ້ຈີນ, ມີຫຼາຍຄອບຄົວທີ່ທຳການຄ້າໂດຍຜ່ານການຕິດຕໍ່ກັບຍາດພີ່ນ້ອງຂອງຕົນທີ່ຢູ່ຊາຍແດນພາກກົງກັນຂ້າມ. ບໍລິສັດຕ່າງໆຂອງຈີນໄດ້ເຮັດສັນຍາຈ້າງກັບຊາວກະສິກອນ ແລະ ເຊົ່າທີ່ດິນເພື່ອທຳການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ. ກົງກັນຂ້າມ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນທຳການຜະລິດສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກພຽງເລັກນ້ອຍ.

ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ກໍ່ມີອຸດສະຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວທີ່ກວ້າງຂວາງ, ມີບ້ານພັກ, ບໍລິສັດນຳທ່ຽວ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກສຳລັບ ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ; ແຕ່ວ່າແຂວງສະຫວັນນະເຂດຍັງບໍ່ມີເທື່ອ. ໃນຂະນະທີ່ນັກທ່ອງທ່ຽວສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເປັນນັກທ່ອງທ່ຽວຜະຈົນໄພຊາວຕາເວັນຕົກ ທີ່ເດີນທາງມາຈາກແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ປະເທດໄທ, ກະແສຄວາມນິຍົມທີ່ມີທ່າທົ່ວຈະເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອ ທາງເລກທີ3 ສຳເລັດ, ແນ່ນອນວ່າຕະຫຼາດຂະໜາດ ໃຫຍ່ກ່ວາກໍ່ແມ່ນຊາວຈີນ. ທີ່ຈິງແລ້ວ, ນັກພັດທະນາຊາວຈີນກຳລັງສ້າງໝູ່ບ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ລີສອດຂຶ້ນມາ, ລວມທັງກາຊີໂນ ແລະ ສະໜາມຕີກອຟ, ຢູ່ໃກ້ໆກັບຊາຍແດນບໍ່ແຕນ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງແຂວງກ່າວວ່າ ພວກເພິ່ນຕ່າງກໍ່ຄຳນຶງຢູ່ສະເໝີວ່າ ການທ່ອງທ່ຽວອາດຈະນຳເອົາຜົນກະທົບໃນທາງລົບມາພ້ອມໆ ກັບຜົນກະທົບທາງບວກ, ແຕ່ຕົກມາເຖິງປັດຈຸບັນນີ້ກໍ່ເຫັນວ່າ ມັນໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງມະຫາສານ, ແລະ ກໍ່ແມ່ນການທ່ອງທ່ຽວນີ້ເອງທີ່ນຳລາຍຮັບອັນມະຫາສານມາແຈກຢາຍໃຫ້ແກ່ຫລາຍໆພາກສ່ວນທີ່ຢູ່ໃນແຂວງ.

ກໍລະນີສຶກສາຕົວຈິງ: ຢູ່ສາມໝູ່ບ້ານ

ບ້ານແບບຢ່າງ: ບ້ານນ້ຳແກ້ວນ້ອຍ

ນ້ຳແກ້ວນ້ອຍ ແມ່ນໝູ່ບ້ານຊາວລື້ທີ່ນ້ອນຢູ່ໃນເຂດເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ຕັ້ງຢູ່ຕາມແຄມທາງຫຼວງ ຫ່າງໃຈກາງເມືອງປະມານ 5 ກິໂລແມັດ, ໂດຍມີແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ອຸດົມສົມບູນ. ເຂດດັ່ງກ່າວເປັນເຂດ

ທີ່ມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າຢູ່ຮ່ວມກັນ, ມີບ້ານຂອງຊົນເຜົ່າກໍ່ ແລະ ຊົນເຜົ່າອາຂ່າມ້ອຍໆທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການປົກຄອງຂອງບ້ານນໍ້າແກ້ວນ້ອຍ. ອີງຕາມຄຳບອກເລົ່າຂອງນາຍບ້ານ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານເລີ່ມດີຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕັ້ງແຕ່ກາງຊຸມປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ, ເມື່ອພວກຊາວບ້ານຫັນມາຜະລິດເຂົ້າຈົນເຫຼືອກິນ ແລະ ສົ່ງອອກໄປຂາຍຢູ່ປະເທດຈີນ. ກ່ອນໜ້ານັ້ນຊາວບ້ານນໍ້າແກ້ວນ້ອຍ ຜະລິດເຂົ້າພໍພຽງແຕ່ກຸ້ມກິນພາຍໃນຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ. ການຄ້າຂາຍມີຄວາມສະດວກສະບາຍ ຍ້ອນມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບຍາດພີ່ນ້ອງທີ່ຢູ່ຟາກຊາຍແດນປະເທດຈີນ. ພວກຊາວບ້ານນໍ້າແກ້ວໄປ ຍັງຊາຍແດນຊຶ່ງມີໄລຍະທາງປະມານ 15 ກິໂລແມັດ, ຢູ່ບ່ອນນັ້ນຈະມີພໍ່ຄ້າຄົນກາງມາລັດຊື້. ຍ້ອນມີການຄ້າຂາຍຈິ່ງເຮັດໃຫ້ໝູ່ບ້ານມີຄວາມຈະເລີນ. ເຮືອນຊານບ້ານຊ່ອງກໍ່ມີຫຼັງໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແລະ ມີການບົວລະບັດຮັກສາເປັນຢ່າງດີ: ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວເປັນເຮືອນຂ້ອນຂ້າງໃໝ່ທີ່ປຸກໃນແບບຮູບຊົງລາວ-ໄຕ, ມີເຮືອນຊານຊາວລື້ແບບດັ້ງເດີມພຽງແຕ່ສີ່ຫຼັງເທົ່ານັ້ນທີ່ຍັງພໍເຫຼືອໃຫ້ເຫັນ. ຫຼາຍ ຄອບຄົວຕ່າງກໍ່ມີລົດຈັກ ຫຼື ລົດບັນທຸກທີ່ຜະລິດຢູ່ປະເທດຈີນ. ໄຟຟ້າໄດ້ມາຮອດໝູ່ບ້ານດັ່ງກ່າວໃນປີ 2000 ແລະ ຈານດາວທຽມສຳລັບຮັບຊົມໂທລະພາບກໍ່ເປັນທີ່ແຜ່ຫລາຍແລະເຫັນໄດ້ຢູ່ທົ່ວໄປ.

ແຜນທີ່ຈະສ່ຽງທຳການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳແບບໃໝ່, ຫຼາຍໝູ່ບ້ານຊຳ
ພັດປະຕິບັດຕາມໝູ່ບ້ານອື່ນ,
ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍກໍ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ພຽງພໍ.

ຄວາມສຳເລັດຂອງບ້ານນໍ້າແກ້ວນ້ອຍ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ໝູ່ບ້ານດັ່ງກ່າວກາຍເປັນບ້ານແບບຢ່າງ, ບໍ່ສະເພາະແຕ່ໃນຂັ້ນເມືອງ, ແຕ່ຍັງເປັນແບບຢ່າງໃນຂັ້ນແຂວງ. ເຫັນໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍວ່າເປັນຫຍັງໝູ່ບ້ານດັ່ງກ່າວຈິ່ງເປັນແບບຢ່າງໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ຄວນປະຕິບັດຕາມ. ໄທລື້ແມ່ນຊາວກະສິກອນທີ່ທຳການຜະລິດຄົງທີ່, ບໍ່ແມ່ນພວກຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ. ພວກເຂົາເຊື່ອຖືສາດສະໜາພຸດ, ມີພາສາ ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ຄ້າຍຄືກັບຊົນເຜົ່າລາວລຸ່ມ. ແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການເຮັດການປູກຝັງຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ສອດຄ້ອງກັບເປົ້າໝາຍຂອງລັດ ໃນດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ດ້ານກະສິກຳ. ນາຍບ້ານຖືເອົາຜົນສຳເລັດຂອງເຂົາເຈົ້າເປັນໝາກຜົນ ຂອງການກະຕຸກຊຸກຢູ່ລັດຖະບານ, ບວກກັບຄວາມຮູ້ດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ດີກວ່າເກົ່າ. ສິ່ງທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມຊັດເຈນ ແມ່ນແບບຢ່າງດັ່ງກ່າວນີ້ຈະນຳໄປປັບໃຊ້ຢູ່ໃນເຂດອື່ນໄດ້ຄືແນວໃດ. ໃນເມື່ອທຸກໝູ່ບ້ານ ແລະ ທຸກຊົນເຜົ່າຕ່າງກໍ່ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ, ວຽກງານທີ່ປະຕິບັດຢູ່ໃນເຂດນີ້ກໍ່ອາດ ຈະບໍ່ສາມາດປະຕິບັດແບບ ໂດຍກົງ ຢູ່ໃນເຂດອື່ນໄດ້. ບໍ່ແມ່ນວ່າທຸກໝູ່ບ້ານທີ່ຈະມີດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ມີນໍ້າ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດຄືກັບບ້ານນໍ້າແກ້ວນ້ອຍມີ, ຫຼືມີຍາດພີ່ນ້ອງຊ່ວຍຕິດຕໍ່ຊື້ຂາຍຂ້າມຊາຍແດນໄດ້. ໝູ່ບ້ານທີ່ອົບພະຍົບມາຕັ້ງບ້ານໃໝ່, ໂດຍປົກກະຕິແມ່ນຍົກຍ້າຍແຕ່ເຂດພູດອຍລົງມາທົ່ງພຽງ, ແລະ ມັກຈະສູນເສຍຊັບພະຍາກອນທາງດ້ານວັດທະນະທຳໄປໃນບາງສ່ວນ. ການສ້າງນໍ້າໃຈແບບຊຸມຊົນ ແລະ ການສ້າງຊຸມຊົນ ໃຫ້ເປັນປົກແຜ່ນ ມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວເມື່ອຍ້າຍມາຢູ່ຖິ່ນໃໝ່. ແຜນທີ່ຈະສ່ຽງທຳການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳແບບໃໝ່, ຫຼາຍໝູ່ບ້ານຊຳພັດປະຕິບັດຕາມໝູ່ບ້ານອື່ນ, ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍກໍ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ພຽງພໍ.

ລົງທຶນປູກຢາງພາລາ: ບ້ານດອນແຫງງ

ບ້ານດອນແຫງງເປັນໝູ່ບ້ານອາຂ່າທີ່ຂ້ອງຂ້າງມີເງື່ອນໄຂດີ, ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄກຈາກໃຈກາງເມືອງລ່ອງ ຕາມເສັ້ນທາງຫຼວງທີ່ຕໍ່ມາມາໄປຫາຈີນຊຶ່ງໃຊ້ໄດ້ຕະຫລອດປີ. ນາຍບ້ານສາມາດເວົ້າທັງພາສາລາວ ແລະ ພາສາອາຂ່າໄດ້, ໃນຂະນະທີ່ ຊາວບ້ານເກືອບໝົດທຸກຄົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ, ເວົ້າແຕ່ພາສາທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ. ບ້ານດອນ ແຫງງເປັນບ້ານທີ່ລວມເອົາບັນດາໝູ່ບ້ານອາຂ່າຊາວພູດອຍ ແລະ ໄດ້ຍົກຍ້າຍມາຕັ້ງຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວເມື່ອປະມານສິບປີກ່ອນ. ຊາວບ້ານປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຕົ້ນຕໍທາກິນດ້ວຍການຜະລິດກະສິກໍາ. ໝູ່ບ້ານແຫ່ງນີ້ມີເນື້ອທີ່ດິນຈໍາກັດສໍາລັບທໍາການຜະລິດເຂົ້າກິນ, ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາບໍ່ສາມາດກັບຄືນໄປປູກເຂົ້າໄຮ່ຢູ່ຕາມພູດອຍໄດ້ຄືເກົ່າ. ຫຼາຍຄົນເລີຍລົງສັດຢູ່ເຂດເນີນພູທີ່ຢູ່ຂ້າງຫລັງຂອງບ້ານ.

ກໍ່ຄືກັບໝູ່ບ້ານອື່ນໆທີ່ຢູ່ໃນຂົງເຂດດຽວກັນ, ພືດທີ່ປູກເປັນຕົ້ນຕໍແມ່ນຝັ່ນ, ຊຶ່ງໄດ້ເຊົາປູກໄປແລ້ວໃນປີ 2001 ແລະ ກໍ່ເປັນສາຍເຫດພາໃຫ້ສູນເສຍລາຍຮັບ. ອີງຕາມຄຳບອກເລົ່າຂອງນາຍບ້ານ, ຊາວບ້ານບາງຄົນກໍ່ສ້າງລາຍຮັບນີ້ຄືນໄດ້ດ້ວຍວິທີເຮັດອັນອື່ນ, ແຕ່ກໍ່ບໍ່ແມ່ນໝົດທຸກຄົນ. ລາວຄາດວ່າປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງຈຳນວນ 61 ຫຼັງຄາເຮືອນແມ່ນມີຖານະທຸກຍາກ. ຜູ້ທີ່ມີດິນດີສໍາລັບທໍາການປູກຝັງ ແມ່ນສາມາດປູກເຄື່ອງປູກໝູນວຽນກັນໄດ້ຕະຫລອດປີ ແລະ ມີລາຍຮັບທີ່ແນ່ນອນກວ່າຄອບຄົວອື່ນ. ພວກຊາວບ້ານຂາຍສິນຄ້າກະສິກໍາ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເຊັ່ນ ດ້ວງໄມ້ໄຜ່ ຢູ່ຕະຫຼາດເມືອງທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ. ເຂົາບາງສ່ວນແມ່ນລິ້ງອອກໄປຂາຍຢູ່ຈີນ ແລະ ຕະຫຼາດແຫ່ງອື່ນໆ ຢູ່ໃນແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ ໂດຍຜ່ານຊາວຄ້າຂາຍຄົນກາງ. ພວກຊາວບ້ານບອກວ່າ ພວກຊາວຄ້າຂາຍ ຄົນກາງບາງທິກໍາໃຫ້ລາຄາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ບາງທິກໍາ ກໍ່ໃຫ້ບໍ່ສົມລາຄາ, ຍ້ອນມີເຂົ້າລິ້ນຕະຫຼາດ- ປະຊາຊົນຜູ້ໃດກໍ່ພາກັນປູກເຂົ້າເພື່ອເອົາໄປຂາຍ ແລະ ລາຄາກໍ່ເລີຍຕົກຕໍ່າ. ປະກົດວ່າຊາວບ້ານ ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບກົນໄກລາຄາ ໃນທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ຢູ່ນອກບໍລິເວນໃກ້ຄຽງຂອງເຂົາເຈົ້າພຽງ ເລັກນ້ອຍ ເທົ່ານັ້ນ.

*ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມອັນມະຫາສານຈາກການຜະລິດ
ຢາງຢູ່ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາກໍ່ຍັງບໍ່ທັນມີການປະເມີນຜົນ*

ຄືກັບໝູ່ບ້ານອື່ນໆ ອີກຫຼາຍໝູ່ບ້ານທີ່ຢູ່ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ, ບ້ານດອນແຫງງໄດ້ເລີ່ມທົດລອງປູກຢາງພາລາ. ໃນປີ 2005, ຊາວບ້ານຈະປູກຕົ້ນຢາງ 30,000 ຕົ້ນ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານ ເຕັກນິກຈາກພະນັກງານສິ່ງເສີມກະສິກໍາຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ. ຄ່າຕອບແທນຈາກຢາງພາລາໃນອະນາຄົດນັ້ນມີສູງ, ດັ່ງທີ່ເຫັນເປັນຕົວຢ່າງໃນໝູ່ບ້ານຊາວມັງແຫ່ງໜຶ່ງ, ບ້ານຫາດຍາວ ທີ່ຢູ່ເມືອງນໍ້າທາ, ໄດ້ເລີ່ມປູກຕົ້ນຢາງພາລາໃນ ປີ1994 (Alton, 2005). ໂດຍການປະສົມປະສານລະຫວ່າງ ການວາງແຜນການຕະຫຼາດທີ່ຄ່ອງແຄ້ວ, ເງິນກູ້ຢືມຈາກລັດຖະບານ, ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກ,

ຊາວບ້ານ ບ້ານທາດຍາວ ໄດ້ຢູ່ກາຕົ້ນຢາງໄປແລ້ວຫຼາຍກວ່າ 400 ເຮັກຕາໃນໄລຍະທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ຜົນສຳເລັດຂອງພວກເຂົາໄດ້ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈໃຫ້ມີຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ໝູ່ບ້ານທີ່ຢູ່ຕາມເສັ້ນທາງຕ່າງໆ ຂອງແຂວງຫຼວງນ້ຳທາກໍ່ຢູ່ ຕ່າງກໍ່ພາກັນຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການຖາງປ່າທີ່ແຕກຕ່າງ ເພື່ອປູກຕົ້ນຢາງພາລາໃນລະດູແລ້ງປີ 2005.

ການປູກຢາງພາລາກໍ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງເຊັ່ນດຽວກັນ. ຕົ້ນຢາງທີ່ຢູ່ກາຕົ້ນນີ້ອາດຈະເລີ່ມອອກຢາງໃນແປດຫຼື ເກົ້າປີຂ້າງໜ້າ ຖ້າຫາກມີສະພາບອາກາດເໝາະສົມ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງແຂວງເຊື່ອວ່າຕະຫຼາດຈີນທີ່ຮັບຊື້ຢາງດິບໃນປັດຈຸບັນແມ່ນຕ້ອງການຢາງພາລາຢ່າງບໍ່ມີວັນສິ້ນສຸດ, ແຕ່ພວກເຂົາຍອມຮັບວ່າຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ລາຄາອາດຈະປ່ຽນແປງໄປຕາມການເວລາ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ການໝູ່ບ້ານໜຶ່ງປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການສົ່ງອອກສິນຄ້າໃດໜຶ່ງ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າໝູ່ບ້ານອື່ນໆ ຈະສາມາດປະສົບຜົນສຳເລັດໄດ້ຄືກັນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຈາກການຜະລິດຢາງໃນລະດັບກ້ວາງຂອງຢູ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາກໍ່ຍັງບໍ່ທັນມີການປະເມີນຜົນ. ມັນຄືງຸ່ມເປັນການດີທີ່ຈະເຫັນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳຮ້າຈະຖືກຖາງເພື່ອປູກຢາງພາລາດັ່ງດຽວກັບທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນຢູ່ບ້ານທາດຍາວ ແລະ ອີກຫຼາຍໝູ່ບ້ານທີ່ຢູ່ແຄມທາງ ແຕ່ເມືອງນ້ຳທາຈົນຮອດເມືອງສິງ.

ຊາວອາຂ່າແມ່ນຊົນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ນອນຢູ່ໃນເມືອງລ່ອງ ແລະ ກໍ່ມີມີຊື່ສຽງທີ່ດີໃນກົງຈັກລັດຖະບານຂັ້ນເມືອງ. ເຖິງປານນັ້ນກໍ່ຕາມ, ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີຢູ່ໃນບັນດາຊາວອາຂ່າ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຊາວອາຂ່າວ່າຊົນເຜົ່ານີ້ບໍ່ມີຄວາມຈະເລີນກ້າວໜ້າ ເມື່ອສົມທຽບກັບຊົນເຜົ່າອື່ນ. ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ມີຕົວເລກສະຖິຕິກ່ຽວກັບລາຍຮັບ ຫຼືສະຫວັດດີການຂອງແຕ່ລະຊົນເຜົ່າ, ຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຂອງອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGO) ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງວ່າໝູ່ບ້ານຊາວອາຂ່າບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເຕັມສ່ວນຈາກການເປີດຕົວສູ່ສາກົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັດນ (Alton) ແລະ ລັດຕະນະວິງ (2004) ຈະພົບວ່າ "ຄວາມອາດສາມາດຂອງຊາວອາຂ່າ...ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ. ການອ່ານຂຽນພາສາລາວ ແລະ ການນັບເລກຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ດີຂຶ້ນ. ພວກເຂົາໄດ້ຮຽນຮູ້ທັກສະໃໝ່ໃນດ້ານການຜະລິດກະສິກຳຄືງທີ່...[ແລະ] ໃນດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ. ຄຳຖາມກໍ່ຄືວ່າ ການມີທັກສະເທົ່ານີ້ຈະເປັນການພຽງພໍສຳລັບຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າປັບຕົວໃຫ້ມັນແທດເໝາະກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ອ້ອມຂ້າງຂອງຕົນ ເພື່ອໃຫ້ມີຊີວິດຢູ່ລອດ ແລະ ແຂ່ງຂັນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າຫລືບໍ່"

ບ້ານກາງ, ເມືອງພິນ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ

ແຕ່ເລົ່າບ້ານນີ້ເປັນບ້ານຊົນເຜົ່າບຣູ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1903 ລຽບຕາມສາຍນ້ຳ ໃນຕົວເມືອງພິນ, ໂກຈາກທາງເລກທີ 9 ປະມານ 5 ກິໂລແມັດ. ໃນໄລຍະສົງຄາມຄັ້ງທີ່ສອງຢູ່ອິນໂດຈີນ, ພວກຊາວບ້ານໄດ້ພາກັນໜີໄປອາໄສຢູ່ຕາມພູເຂົາ ແລ້ວຈຶ່ງກັບຄືນມາ, ໂດຍມີເຜົ່າພູໄທຫຼາຍຄອບຄົວທີ່ອົບພະຍົບຈາກເຂດອື່ນມາຢູ່ນຳ. ໃນປັດຈຸບັນໝູ່ບ້ານດັ່ງກ່າວແມ່ນປະກອບດ້ວຍສອງຊົນເຜົ່າ, ແລະ ພວກຊາວບ້ານກໍ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄວາມສາມັກຄີປອງດອງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າ, ເວົ້າໄດ້ວ່າຄວາມສຳພັນທາງດ້ານຊົນເຜົ່າຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນດີຂຶ້ນກວ່າໃນອະດີດ.

ບ້ານກາງ ມີເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງພຽງພໍ, ແຕ່ຂາດນ້ຳໃຊ້ - ຊຶ່ງແມ່ນຄວາມຕ້ອງການຢ່າງໜັກໄນໄລຍະທີ່ເກີດໄພແຫ້ງແລ້ງໃນຕົ້ນປີ 2005. ໄຟຟ້າກໍຍັງບໍ່ທັນໄປຮອດໝູ່ບ້ານ. ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ກໍ່ໄດ້ມີການປຸກສ້າງເຮືອນຢູ່ຖາວອນໃໝ່ຂຶ້ນ ມາຫຼາຍຫຼັງ, ແຕ່ຊາວບ້ານເວົ້າວ່າວັດສະດຸ ແລະ ໂຄງສ້າງເຮືອນແບບພື້ນເມືອງນັ້ນເຢັນດີກວ່າ ແລະ ໝາຍສົມກວ່າ. ການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການສຶກສາກໍ່ໄດ້ປ່ຽນແປງໄປຫຼາຍ ຕັ້ງແຕ່ມີການເປີດສູນປິ່ນປົວສຸຂະພາບແຫ່ງໃໝ່ຂຶ້ນມາໃນປີ 2002 ຊຶ່ງຢູ່ໄກຈາກໝູ່ບ້ານປະມານ 2 ກິໂລແມັດ ແລະ ການຂະຫຍາຍໂຮງຮຽນ ຂອງໝູ່ບ້ານ ໃຫ້ກວ້າງຂວາງອອກຕື່ມ, ຊຶ່ງຕົກມາປັດຈຸບັນສອນແຕ່ປີ 1 ຮອດ ປີ 4. ຊາວບ້ານພາກັນຜະລິດເຂົ້າກັບພືດທີ່ເປັນສິນຄ້າ (ມັນຕົ້ນ, ມັນຝຣັ່ງ), ແລະ ສັດລ້ຽງ (ເປັດ, ໄກ່, ຄວາຍ) ປະສົມກັນໄປ. ການຜະລິດກະສິກໍາສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເພື່ອກຸ້ມຕົນເອງ ໂດຍ ມີການຄ້າຂາຍຫຼື ເຄື່ອນໄຫວເສດຖະກິດນໍາໃຊ້ເງິນສົດໃນໝູ່ບ້ານພຽງເລັກນ້ອຍ, ແຕ່ວ່າດຽວນີ້ບາງຄອບຄົວກໍ່ມີລົດໂຖນາສອງຈັງຫວະທີ່ລາຄາບໍ່ແພງ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ສັງຄົມເຫຼົ່ານີ້ ຍັງບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ. ບາງຄອບຄົວໃນບີໜຶ່ງມີເຂົ້າກິນກຸ້ມແຕ່ 6 ຫາ 9 ເດືອນເທົ່ານັ້ນ.

ຢູ່ທ່າງໄກອອກໄປຫຼາຍກິໂລແມັດ, ການຄ້າຂາຍຕາມທາງເລກ 9 ກໍາລັງຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ. ລົດບັນທຸກຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ມາຈາກປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມໄດ້ມຸ່ງໜ້າໄປມາທັງສອງທິດທາງ. ຍານພາຫະນະຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ມາຈາກແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຕົວເມືອງຕ່າງໆ ກໍ່ໄດ້ລໍາລຽງເອົາສິນຄ້າໄປຍັງຕະຫຼາດຢູ່ ເຊທ່າມຸກ, ຊຶ່ງຢູ່ໃກ້ໆກັບທາງແຍກບ່ອນທີ່ເສັ້ນທາງ ສາຍສໍາຮອງເນັ່ງອອກໄປ. ທາງດິນແດງນີ້ຖືກຂະຫຍາຍໃຫ້ກວ້າງອອກພາຍຫຼັງທີ່ທາງເລກ 9 ໄດ້ບູຢາງຍ້ອນວ່າມັນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ໂຄງການກໍ່ສ້າງທາງຜ່ານທິດຕາເວັນອອກ-ຕາເວັນຕົກ ໃນອະນຸພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ. ລົດບັນທຸກໄມ້ທ່ອນເດີນທາງຂຶ້ນລົງຕາມທາງດິນແດງທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບໝູ່ບ້ານ, ລົດບັນທຸກທີ່ຂົນເອົາເສດເຫຼັກທີ່ເກັບມາຈາກບໍລິເວນໃກ້ ຄຽງ ກໍ່ແລ່ນຕາມທາງດິນແດງນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. ຊາວບ້ານບ້ານກາງ ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງຫຍັງກັບການຕັດໄມ້ທ່ອນ. ເຄື່ອງທັດຖະກໍາ ແລະ ແຜ່ນແພທີ່ສວຍງາມທີ່ພວກແມ່ຍິງຜະລິດຂຶ້ນມາ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເຮັດໄວ້ໃຊ້ສອຍ ບໍ່ໄດ້ນໍາມາວາງຂາຍ. ຜູ້ນໍາກຸ່ມແມ່ຍິງໃນທ້ອງຖິ່ນ ເວົ້າວ່າ ພວກແມ່ຍິງມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມຕື່ນເຕັ້ນໃນເລື່ອງການຕະຫຼາດຫຼາຍກວ່າໃນອະດີດ, ແຕ່ກໍ່ຍັງຂ້ອນຂ້າງຢູ່ໃນລະດັບຈໍາກັດຢູ່. ປະກົດວ່າບໍ່ມີຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນສໍາລັບຈໍາໜ່າຍສິນຄ້າປະເພດນີ້ຫຼາຍ; ຕະຫຼາດເຊທ່າມຸກສ່ວນຫຼາຍຈະເຕັມໄປດ້ວຍແຜ່ນແພທີ່ມາຈາກໄທ, ຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມ, ແລະເມືອງພົນເອງກໍ່ບໍ່ແມ່ນແຫລ່ງຕະຫຼາດສໍາລັບນັກທ້ອງທ່ຽວທີ່ສໍາຄັນ.

ສະນັ້ນ ໃນປັດຈຸບັນ ທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດ ຈຶ່ງນໍາເອົາຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງມາສູ່ຊາວບ້ານໃນທ້ອງຖິ່ນພຽງເລັກນ້ອຍ. ສິ່ງທີ່ພໍສົ່ງເກດເຫັນໄດ້ງ່າຍກໍ່ຄົງຈະມີແຕ່ ຜົນກະທົບມາຈາກການບໍລິການສັງຄົມຂອງລັດ, ຊຶ່ງການປະເມີນຜົນຕີລາຄາໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວແມ່ນຢູ່ນອກເໜືອຂອບເຂດຂອງເອກະສານນີ້ທີ່ຈະລະບຸໄດ້. ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ມັນມີການພົວພັນກັນແບບທາງອ້ອມລະຫວ່າງການພັດທະນາເສດຖະກິດຢູ່ຕາມເສັ້ນທາງ ແລະ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຂອງລັດຖະບານຕໍ່ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງ. ໃນການຂະຫຍາຍໂຄງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ອາດຈະເປັນການເປີດແຫຼ່ງລາຍຮັບອັນໃໝ່ ຊຶ່ງຈະນໍາເອົາຜົນປະໂຫຍດມາສູ່ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ແນວໃດກໍ່ດີ, ຜົນປະໂຫຍດເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຕ້ອງ ມີຄວາມດຸ່ນດ່ຽງກັນກັບມູນຄ່າທີ່ການສູນ ເສຍທາງດ້ານສັງຄົມ, ສຸຂະພາບ ແລະ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດ

ເກີດຂຶ້ນໄດ້. ແນວທາງການພັດທະນາທີ່ເນັ້ນໜັກການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເປັນຕົ້ນຕໍນັ້ນ ເຫັນວ່າຈະບໍ່ສາມາດນຳມາຊຶ່ງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກດ້ວຍຕົວຂອງມັນມັນເອງ.

ສະຫຼຸບ

ການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຄວາມໄວ ຂອງການປ່ຽນແປງທາງເສດຖະກິດ ທັງຢູ່ໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ ເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າຕົກໃຈ ແລະ ບໍ່ສາມາດເນັ້ນໜັກໄປຫລາຍກ່ວານີ້ໄດ້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ທີ່ມີພາສາແຕກຕ່າງກັນນັ້ນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີ ຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງກັນລະຫວ່າງ ການພັດທະນາເສດຖະກິດໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສັງຄົມ. ກ່ອນປີ 2000, ຊຸມຊົນບ້ານຕ່າງໆ ແລະ ທີ່ຈິງແລ້ວກໍ່ທົ່ວທັງເມືອງບໍ່ມີຫົນທາງເຂົ້າບ້ານ, ເກືອບວ່າບໍ່ມີການປະກອບສ່ວນຫຍັງຕໍ່ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດ ແລະ ມີການບໍລິການທີ່ທັນສະໄໝສອງສາມຢ່າງ, ແຕ່ວ່າຕົກມາດຽວນີ້ ພວກເຂົາຮັບຊົມ ໂທລະພາບຜ່ານຈານດາວທຽວ, ສົ່ງສົນຄ້າກະສິກຳໄປຂາຍຕ່າງປະເທດ, ຊື້ສິນຄ້າໃຊ້ສອຍມາໃຊ້. ເມື່ອເວົ້າໃນແງ່ຂອງວັດທະນະທຳ, ພູ່ບ້ານຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ກຳລັງຍົກຍ້າຍຈາກສະຕະວັດທີ່ 19 ຂ້າມໄປຫາສະຕະວັດທີ່ 21 ໂດຍໃຊ້ໂລຍະເວລາພຽງສອງສາມປີ. ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ຍອດລວມຜະລິດຕະພັນພາຍໃນທີ່ລາຍງານຢູ່ໃນລາວຈະບໍ່ຄືກັບແຫ່ງອື່ນໃນຂົງເຂດ, ແຕ່ປະເທດອື່ນເຊັ່ນ ຈີນ ຫຼື ຫວຽດນາມ ຕ່າງກໍ່ມີ ໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍເຊັ່ນຄົນເພື່ອກະກຽມຮັບມືກັບການຂະຫຍາຍຕົວອັນນີ້. ຢູ່ໃນລາວ, ຂະບວນການກຳລັງເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ. ຂໍ້ມູນອັນນີ້ ໃນຕົວມັນເອງໄດ້ຮັບປະກັນວ່າ ຜົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກການພັດທະນາເສດຖະກິດຢູ່ໃນລາວຈະມີຄຸນນະພາບແຕກຕ່າງກັນກັບຢູ່ໃນປະເທດອາຊີອື່ນໆ (Evans, 1999).

*ແນວທາງການພັດທະນາທີ່ເນັ້ນໜັກການກໍ່ສ້າງ
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານເປັນຕົ້ນຕໍນັ້ນ ເຫັນວ່າ ຈະບໍ່ສາມາດນຳມາຊຶ່ງ
ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກດ້ວຍຕົວຂອງມັນມັນເອງ*

ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງທີ່ໃຫ້ສຳພາດ ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ສ່ວນຫລາຍ ຕ່າງກໍ່ປະກົດ ເຫັນໄດ້ເຖິງໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ ສຳລັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃນແຂວງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ອົງຕາມຈຸດຍືນຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສິ່ງທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ເຂົາເຈົ້າພໍ່ຈະເຮັດໄດ້ກໍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ໂອກາດທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ຈຳກັດຄວາມສ່ຽງຊຶ່ງນຳມາໂດຍການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. ຜົນສຳເລັດໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດຖະບານຂຶ້ນກັບທຶນຮອນ, ແຕ່ພ້ອມດຽວນັ້ນມັນກໍ່ຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ວັດທະນະທຳຊົນເຜົ່າ ແລະ ຕໍ່ຄວາມເປັນຫ່ວງຂອງຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ໂຄງການຕ່າງໆອາດຈະບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍໃດໄດ້, ຫຼື ບໍ່ກໍ່ບັນລຸເປົ້າໝາຍເປັນການທຳລາຍເອກະລັກດ້ານວັດທະນະທຳໂດຍບໍ່ຮູ້ສຶກຕົວ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ມັນຈະຖືກວາງເປົ້າໝາຍໄວ້ຢ່າງຊັດເຈນວ່າແນໃສ່ຊົນສະເພາະເຈາະຈົງຕໍ່ ເຜົ່າໃດໜຶ່ງ.

ຜົນສະທ້ອນທາງສັງຄົມນຳມາໂດຍການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ ທີ່ຈົງແລ້ວ ອາດພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າມັນ ກ້າວຂ້າມໄປໄກກວ່າການພັດທະນາເສດຖະກິດ. ການປ່ຽນແປງທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ພຶດຕິກຳ ສັງຄົມກ່ວາຈະສັງເກດເຫັນໄດ້ມັນໃຊ້ເວລາດົນນານກວ່າຜົນສະທ້ອນທາງເສດຖະກິດ, ຍາກທີ່ຈະ ບອກເປັນຈຳນວນຕົວເລກໄດ້, ແລະ ກໍ່ບໍ່ອາດສາມາດຍ້ອນຄືນໃຫ້ເປັນຄືເກົ່າໄດ້ອີກ. ການສຶກສາ ແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ການປຸກລະດົມໂຄສະນາໃຫ້ເກີດມີຄວາມຕື່ນຕົວອາດຈະໃຊ້ໄດ້ຮັບຜົນດີໃນໄລ ຍະສິ້ນສຸດສົງຄາມໃໝ່ ແຕ່ດຽວນີ້ມັນຕ້ອງໄດ້ແຂ່ງຂັນກັບຂ່າວສານ ທີ່ມາຈາກຕະຫຼາດ ແລະ ໂທລະພາບ, ແລະ ຂ້າມມາຈາກຊາຍແດນ. ພາສາກໍ່ແມ່ນບັນຫາທີ່ສຳຄັນອີກຢ່າງນຶ່ງ: ຂ່າວສານທາງ ການສຶກສາຕ່າງໆ ຫຼື ການປຸກລະດົມໂຄສະນາເລື່ອງເຊື້ອ HIV-AIDS ຊຶ່ງຈະມີແຕ່ທີ່ ເປັນພາສາລາວ ມັນບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງໄດ້. ຍິ່ງໄປກວ່ານີ້, ແມ່ນແຕ່ວ່າຢູ່ບ່ອນມີໂຄງການ ທີ່ບັບປຸງໃຫ້ເໝາະກັບສະພາບສັງຄົມ ຈະປະຕິບັດຢ່າງໄດ້ຮັບຜົນດີກໍ່ຕາມ, ແຕ່ມັນກໍ່ໃຊ້ເວລາຫຼາຍປີ ກ່ອນເຫັນຜົນ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ທາງຜ່ານດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ ໃນຂົງເຂດຈະບໍ່ລໍຖ້າໃຜ: ມັນມີຊ່ອງຫວ່າງເວລາທີ່ໂຕນັ້ນກັນຫລາຍ ລະຫວ່າງການ ປ່ຽນແປງທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ການຕາມໃຫ້ທັນຂອງສັງຄົມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ມັນໄດ້ກະທົບຕໍ່ທຸກໆ ຄົນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະກໍ່ແມ່ນບັນດາຊົນເຜົ່າ ທີ່ຢູ່ກະຈັດກະຈາຍ ຕາມເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ມີວັດທະນະທຳທີ່ແຕກໂຕນຈາກຊົນເຜົ່າອື່ນ.

ເຮົາສາມາດເຫັນຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນລະຫວ່າງການຮ່ວມມື ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ, ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ມັນບໍ່ມີການກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງຕາຍຕົວກັບການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມ ທຸກຍາກ (UNDP, 2001). ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດເປັນສິ່ງຈຳເປັນແທ້ ແລະ ມັນກໍ່ມີ ຜົນດີຕໍ່ປະເທດທຸກຍາກ ເຊັ່ນປະເທດລາວ, ແຕ່ກໍ່ຕ້ອງເປັນການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ເຂົ້າເຖິງກຸ່ມຄົນທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ໂດຍສະເພາະບັນດາຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍເທົ່ານັ້ນຈຶ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນດີ. ຜົນ ປະໂຫຍດທີ່ການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດສາມາດນຳມາໃຫ້ແກ່ບັນດາຊົນເຜົ່າ ນັ້ນແມ່ນມີຢ່າງ ມະຫາສານ, ແລະ ຄວາມອາດສາມາດດັ່ງກ່າວນີ້ສ່ວນໜຶ່ງກໍ່ໄດ້ປະກົດໃຫ້ເຫັນຜົນເປັນຈົງແລ້ວໃນ ກໍລະນີຕ່າງໆທີ່ແນ່ນອນ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ຊຸມຊົນອື່ນໆ ຊຳພັດເກືອບວ່າບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນ ຫຍັງເລີຍ ຫຼື ຖືກປະປ່ອຍ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດ ຖະກິດ ຈະມີຄວາມດຸ່ນດ່ຽງກັບຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ, ແລະ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ປວງຊົນທຸກກຸ່ມຊົນເຜົ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮ່ວມມືນີ້, ເປົ້າໝາຍ ເພື່ອຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກກຸ່ມປະເທດທີ່ດ້ອຍພັດທະນາພາຍໃນປີ 2020 ກໍ່ຍັງຄົງເປັນພຽງຄວາມຝັນ.

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ:

Andrew Wells-Dang (andrewwd@gmail.com) ເຮັດວຽກໃຫ້ແກ່ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະ ບານຂອງອາເມລິກາ ແຕ່ປີ 2001 ຮອດ 2005, ກອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມປອງ ດອງກັນ, ໃນຖານະເປັນຜູ້ຕາງໜ້າ ປະຈຳຢູນະຄອນຫຼວງຮ່າໂນ່ຍ. ປົວສະຫວັນ ສິມມາລາ (buasawans@yahoo.com) ແມ່ນຜູ້ສະໝັກສອບເສັງເອົາປະລິນຍາດູດສະດີບັນດິດ ດ້ານການ ບໍລິຫານ ແລະ ການນຳພາ ຢູ່ມະຫາວິທະຍາໄລ Wisconsin-Milwaukee, ສະຫະລັດອາເມລິກາ.

ຜູ້ຂຽນທັງສອງທ່ານນີ້ເຮັດວຽກກັບອົງການຮ່ວມສຳພັນ ລາວ ແລະ ລາວ-ອາເມລິກັນ ເພື່ອປັບປຸງການພົວພັນການຄ້າ ແລະ ການພັດທະນາ.

ເອກະສານສະບັບນີ້ແມ່ນອີງຕາມການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ທີ່ລົງປະຕິບັດງານໃນຖານະທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ໂຄງການ “ຄວາມອາດສາມາດຂອງລັດ ແລະ ການພົວພັນດ້ານຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ: ການຮ່ວມມືພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ,” ຊຶ່ງໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກ ໂຄງການ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງໂລກ ແລະ ການຮ່ວມມືຂອງສະພາສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ວິທະຍາສາດສັງຄົມ (USA). ຜູ້ຂຽນຂໍຂອບໃຈນຳ ຜູ້ຮ່ວມສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຄື ນາງ Catharin Dalpino (ມະຫາວິທະຍາໄລ ຈອສຈ໌ທາວ-Georgetown University). ໃນການລົງສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຕົວຈິງໃນລາວ ກໍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກທ່ານອາຈານ ອະລຸນ ສີລະທະນະກຸນ (ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ) ທ່ານ ພອນສະຫວັນ ຈັນທະວິໄລ (ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ), ຊຶ່ງເປັນຜູ້ຊ່ວຍເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານ. ຂໍຂອບອີກຂອບໃຈນຳເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ທີ່ຊ່ວຍຕອບຄຳຖາມທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ຕິດຕາມນັກຄົ້ນຄວ້າລົງໄປສຶກສາຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານນຳກັນ.

References

Action Contre La Faim (ACF). 2003. Reports on Resettlement in Long District. Luang Namtha.

Alton, C. & Rattanavong, H. 2004. Service Delivery and Resettlement: Options for Development Planning, report to UNDP and ECHO. Vientiane.

Alton, C. 2005. Baan Had Nyao: First Rubber Village. In unpublished study on rubber plantations in Luang Namtha.

ADB. 2002. Laos Country Strategy and Programme Update 2003-05.

ADB. 2004. Regional Cooperative Strategy and Programme 2004-08: The GMS Beyond Borders.

ADB Review. 2004. “Mekong on the Move: Impact of the East-West Economic Corridor.” 12/04 issue.

Chazée, L. 1995. Atlas des Ethnies et sous-ethnies au Laos. Bangkok.

Committee for Planning and Cooperation (CPC)/National Statistical Centre (NSC). 2002. Poverty in the Lao PDR during the 1990s.

CPC/NSC. 2004. Lao Expenditure and Consumption Survey (LECS 3), 2002-03.

Evans, G. 1998. The Politics of Ritual and Remembrance: Laos Since 1975. Silkworm Books. Chiang Mai.

Evans, G. 1999. Laos: Culture and Society. Silkworm Books. Chiang Mai.

Evans, G. 2003. “Laos Is Getting a Bad Rap from the World Media,” article posted online at www.ffrd.org.

Jerndal, R. & Jonathan, R. 1999. "From Buffer State to Crossroads State". In Evans, G. (ed.) Laos: Culture and Society.

Kakwani, Nanak et al .2001. "Poverty in Lao PDR," paper delivered at Asia and Pacific Forum on Poverty, Manila.

Leeber, Leebouapao .2003. "Challenges and Prospects in Lao PDR's Economic Development," NERI Economic Review, 1/03, pp. 14-23.

Lyttleton, Chris, et al. 2004. The Road to Sing: Markets, Labor and Other Fruits of Development. Rockefeller Foundation.

Ministry of Agriculture and Forestry (1999). The Government's Strategic View for the Agricultural Sector. Vientiane.

Ministry of Education. 2000. Education Law of the Lao PDR. Vientiane.

Ministry of Labor and Social Welfare and UNICEF (2004). Broken Promises, Shattered Dreams: A Profile of Child Trafficking in the Lao PDR. Vientiane.

Simana, Suksavang. 2004. "Views on Minority Education", Juth Pakai 2, pp. 27-35. Vientiane.

State Planning Commission. 2001. Participatory Poverty Assessment, Lao PDR. Vientiane.

UNDP. 2001. National Human Development Report Lao PDR: Advancing Rural Development. Vientiane.

UNICEF. 2005. Fact Sheets, State of Girls' Education in Lao PDR. Vientiane.

ການສົ່ງເສີມການປູກໝາກຖົ່ວເປັນສິນຄ້າ: ປັດໄຈກຳນົດ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ

ໂດຍ: Blesilda M. Calub, Daniel Talje and Khampou Phouyyavong

ກໍລະນີສຶກສາຕົວຈິງນີ້ ໄດ້ກວດສອບເບິ່ງປັດໄຈ ທີ່ເປັນຕົວກຳນົດ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກການສົ່ງເສີມການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເປັນສິນຄ້າ ຢູ່ເມືອງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ໃນປີ 2004, ທາງອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ແລະ ແຂວງໄດ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເພື່ອເປັນສິນຄ້າ, ແຕ່ວ່າທາງເມືອງຊຳພັດບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ວາງໄວ້, ຊຶ່ງມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ແລະ ບໍລິສັດທີ່ຮ່ວມຄຳຂາຍ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ. ສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ສະພາບດັ່ງກ່າວນີ້ສາມາດ ແກ້ໄຂໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້ ຖ້າທາກມີລະບົບທີ່ດີກວ່າເກົ່າ ເພື່ອສະໜອງຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ, ແລະ ຖ້າທາກມີການພັດທະນາກິນໄກການຕອບຮັບ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມດ້ວຍກັນ. ນະໂຍບາຍດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ມີຢູ່ນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົບທວນຄືນໃໝ່, ແລະ ການແຂ່ງຂັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ ກໍ່ເປັນສິ່ງ ອະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ພວກພໍ່ຄ້າໃຫ້ມີຄວາມຫ້າວຫັນ. ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າ ສິ່ງທີ່ຈະຕາມມາ ແມ່ນຊາວກະສິກອນມີລາຍຮັບເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ແລະ ປະສິດທິພາບດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ.

ຢູ່ ສປປ ລາວ, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຍັງຖືວ່າເປັນສິນຄ້າກະສິກຳຊະນິດໃໝ່ ຊຶ່ງຕ່າງຈາກເຄື່ອງປູກຂອງຝັ່ງແບບດັ້ງເດີມຂອງລາວເຮົາເຊັ່ນ: ເຂົ້າໄຮ່, ໝາກສາລີ, ໝາກງາ ຫຼື ໝາກເດືອຍ ທີ່ສາມາດປູກໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ, ສ່ວນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເປັນພືດທີ່ບໍ່ທົນທານ ຂຶ້ນກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງມັນຢ່າງຕາຍຕົວ. ການອອກໜີ້, ການຂະຫຍາຍຕົວ, ການອອກດອກ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຝັ່ງໝາກຖົ່ວ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ເຕັມເມັດເຕັມໜ່ວຍນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຊະນິດແນວພັນ, ການອອກໜີ້, ຜຸ່ນໃນດິນ ແລະ ຄວາມຊຸ່ມ, ອາກາດ ແລະ ການປົວລະບັດເປັນພິເສດ. ສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງກໍ່ແມ່ນ ວັດຊະພືດ, ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດຕ່າງໆ. ສະນັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດຢ່າງເຕັມເມັດເຕັມໜ່ວຍ, ຊາວກະສິກອນຕ້ອງຮູ້ຈັກປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພືດໃນແຕ່ລະໄລຍະຂອງການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວເຊິ່ງທຸກໆໄລຍະລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີຄວາມສຳຄັນ.

ເພື່ອສາມາດສະໜອງຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວນີ້ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ, ທາງໂຄງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເຂດພູດອຍ ລາວ-ສະວີເດັນ (Lao-Swedish Upland Agriculture and Forestry Research Programme-LSUAFRP) ຈຶ່ງໄດ້ພັດທະນາ ທາງເລືອກໃໝ່ດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຮູ້ແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ແບບໃໝ່ ຊຶ່ງຈະສາມາດປັບປຸງ ລະບົບກະສິກຳເຂດພູດອຍທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງຍິ່ງຂຶ້ນ. ເພື່ອບັນລຸຜົນສຳເລັດ, ທາງ LSUAFRP ຈຶ່ງໄດ້ທຳການທົດລອງເບິ່ງຢູ່ໃນຟາມປູກ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ການທົດລອງເຕັກໂນໂລຊີລະບົບ ການປູກຝັງ12ແບບ. ໜຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ແມ່ນລະບົບການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ແລະ ໝາກສາລີ

ລວມກັນ. ອີງໃສ່ການຕີລາຄາຂອງການທົດລອງໃນເບື້ອງຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນ, ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນມີຄວາມສົນໃຈໃນການທົດລອງການປູກແບບປະສົມປະສານນີ້ຢູ່ໃນຟາມຂອງຕົນ. ຜົນຕອບຮັບ ທີ່ດີດັ່ງກ່າວ ໄດ້ພາໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍການທົດລອງໄປຍັງເຂດອື່ນ ເພື່ອກວມລວມເອົາຊາວກະສິກອນ ແລະ ພື້ນທີ່ທີ່ກວ້າງຂວາງອອກໄປຕື່ມອີກ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ກ່ອນທີ່ທາງໂຄງການຈະສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເປັນຈຳນວນຫຼາຍ, ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການກວດສອບເບິ່ງຜົນໄດ້ຮັບຂອງຊາວກະສິກອນໃນເຂດອື່ນ ທີ່ມີການສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ໄປແລ້ວນັ້ນ ເສຍກ່ອນ.

ດັ່ງນັ້ນ ທາງ LSUAFRP ໄດ້ລົງທົດລອງເບິ່ງຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ເພື່ອກຳນົດ ແລະ ບັນທຶກເອົາປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການສົ່ງເສີມທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເພື່ອການຄ້າ. ການສຳພາດທີ່ບໍ່ເປັນທາງການຫຼາຍ, ການສົນທະນາກັນຂອງກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ແລະ ການລົງສຳຫຼວດຕົວຈິງ ໄດ້ປະຕິບັດຢູ່ສອງໝູ່ບ້ານ, ຄືບ້ານຫ້ວຍໂຄດ ແລະ ບ້ານໂພນສະຫວັນ. ພາກສ່ວນທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ຫົວໜ້າ ບັນດາພະນັກງານຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ (District Agriculture and Forestry Extension Office - DAFE), ຫົວໜ້າຫ້ອງການ ການຄ້າເມືອງ, ຊາວກະສິກອນຈາກບ້ານທີ່ລົງສຳຫຼວດ, ແລະ ຫົວໜ້າບໍລິສັດວິໄລຄູນ, ຊຶ່ງເປັນບໍລິສັດເອກະຊົນແຫ່ງໜຶ່ງໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ. ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ການສຳຫລວດຫລາຍໆແບບ ເພື່ອກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືຂອງບັນດາຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ຄວາມເປັນມາ

ໃນປີ 2004, ບໍລິສັດວິໄລຄູນຂາເຂົ້າ-ຂາອອກສາກົນຈຳກັດ ໄດ້ລິເລີ່ມສັນຍາວ່າດ້ວຍການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເປັນສິນຄ້າຢູ່ເມືອງເງິນ. ໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ການເຊັນສັນຍາແມ່ນລະຫວ່າງບໍລິສັດວິໄລຄູນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ. ທາງບໍລິສັດແມ່ນເປັນຜູ້ສະໜອງແນວພັນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນລາຄາ 8,100 ກີບຕໍ່ໜຶ່ງກິໂລ. ຖ້າຊາວກະສິກອນຜູ້ໃດຕ້ອງການວັກຊີນຣີໂຊປຽມ (Rhizobium) ກໍ່ມີຂາຍໃນລາຄາ 8,100 ກີບ ຕໍ່ຖົງຊຶ່ງບັນຈຸ 200 ກຼາມ. ສ່ວນຊາວກະສິກອນແມ່ນເປັນຜູ້ສະໜອງທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ. ເມື່ອເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດແລ້ວ, ຊາວກະສິກອນມີໜ້າທີ່ຂາຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທັງໝົດ ໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດວິໄລຄູນເທົ່ານັ້ນ, ດ້ວຍລາຄາຮັບປະກັນ 2,000-2,500 ກີບ ຕໍ່ໜຶ່ງກິໂລ ເຊິ່ງກໍ່ຂຶ້ນກັບຄຸນນະພາບຂອງແກ່ນໝາກຖົ່ວ. ລາຄາຂອງ ແນວພັນ ແລະ ວັກຊີນຣີໂຊປຽມທີ່ເປັນຕົ້ນທຶນ (ຖ້າຊາວກະສິກອນຊື້) ແມ່ນຈະຖືກຫັກອອກກ່ອນ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອຈຶ່ງຈ່າຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນໃນພາຍຫຼັງ. ຊາວກະສິກອນສາມາດໃຊ້ແທນຄືນ ບໍລິສັດໃນອັດຕາ ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ 4 ກິໂລ ທີ່ເກັບກ່ຽວໄດ້ ຕໍ່ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ1ກິໂລທີ່ຊາວກະສິກອນຢືມໄປເຮັດແນວ.

ໃນປີດຽວກັນນັ້ນ, ອົງການເວີລວິຊັນ (World Vision) ເຊິ່ງເປັນອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານກໍ່ໄດ້ສົ່ງເສີມການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ໃນເຂດເມືອງຊຽງເງິນ. ທາງໂຄງການໄດ້ສະໜອງແນວພັນ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ເຊັນສັນຍາຮັບຊື້ຜົນຜະລິດ. ຊາວກະສິກອນເລີຍ

ມີສິດຂາຍໃຫ້ຜູ້ໃດກໍ່ໄດ້ທີ່ສິນໃຈຊື້ ແຕ່ຊາວກະສິກອນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນແນວພັນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ໃຫ້ອົງການ World Vision ເມື່ອພວກເຂົາເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດໄດ້.

ສຳລັບຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍ, ສິ່ງໃໝ່ໆຫຼາຍຢ່າງທີ່ ບໍລິສັດວີໂລຄູນ ແລະ ອົງການ World Vision ແນະນຳນັ້ນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ນີ້ແມ່ນຄັ້ງທຳອິດທີ່ເຂົາເຈົ້າປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຜົນເກັບກ່ຽວໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນປີ 2004 ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຕາມຄາດໝາຍ. ຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນກ່າວວ່າໄດ້ຮັບຜົນເກັບກ່ຽວພໍພຽງແຕ່ໃຊ້ຄືນໃຫ້ບໍລິສັດ, ສ່ວນອີກຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ບໍ່ມີໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃຫ້ເກັບກ່ຽວເລີຍ ເຮັດໃຫ້ຍັງເປັນໜີ້ບໍລິສັດຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງລາຍງານວ່າໄດ້ຮັບຜົນເກັບກ່ຽວພໍສົມຄວນ, ແຕ່ບໍ່ຍອມສົ່ງຄືນບໍລິສັດໃນຈຳນວນ 432-640 ໂຕນ, ທາງບໍລິສັດວີໂລຄູນອ້າງວ່າ ບໍລິສັດໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຄຸນະພາບຕ່ຳ ຈຳນວນ 200 ໂຕນໃນລະດູເກັບກ່ຽວຢູ່ທີ່ບ້ານຊຽງເງິນ. ຍ້ອນປະລິມານ ແລະ ຄຸນະພາບຕ່ຳ, ບໍລິສັດວີໂລຄູນເລີຍບໍ່ສາມາດສົ່ງອອກຂາຍຕ່າງປະເທດໄດ້ ສາມາດພຽງແຕ່ຈຳໜ່າຍຢູ່ພຽງຕະຫຼາດພາຍໃນເທົ່ານັ້ນ.

ຍຸດທະສາດການສົ່ງເສີມການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃຫ້ເປັນສິນຄ້າ

ເພື່ອເພີ່ມລາຍຮັບທີ່ຫຼາກຫຼາຍໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ເພື່ອສະໜອງທາງເລືອກໃໝ່ໃນການປູກຝັງທົດແທນການຖາງປ່າເພື່ອເຮັດການກະສິກຳ, ຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນ ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃຫ້ປູກເປັນສິນຄ້າ. ການຜະລິດ ແມ່ນຜະລິດເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບການຈັດການດ້ວຍກິນໄກ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້:

ເປົ້າໝາຍການຜະລິດ

ໃນລະດັບຂັ້ນເມືອງ, ເປົ້າໝາຍການຜະລິດແມ່ນໄດ້ຖືກຕັ້ງຂຶ້ນທຸກໆປີ ໂດຍການມີການກຳນົດເອົາເນື້ອທີ່ສຳລັບເພາະປູກຂຶ້ນ, ເຊິ່ງມີພືດທີ່ຈະປູກ ແລະ ຈຳນວນໂຕນທີ່ແມ່ນອນຊຶ່ງຈະຕ້ອງຜະລິດໃຫ້ໄດ້ໃນແຕ່ລະ ລະດູການ. ຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນ, ເນື້ອທີ່ເປົ້າໝາຍການຜະລິດປີ 2004 ສຳລັບການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນໄດ້ກຳນົດທີ່ 900 ເຮັກຕາ, ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 2,000 ເຮັກຕາ ໃນປີ 2005.

ຍ້ອນມີເປົ້າໝາຍການຜະລິດ, ທາງເມືອງຈຶ່ງສາມາດວາງແຜນສະໜອງ ປັດໄຈການຜະລິດທີ່ຈຳເປັນ, ຊຶ່ງຕົ້ນຕໍກໍ່ແມ່ນແນວພັນທີ່ຈະເອົາມາປູກ. ເປົ້າໝາຍການຜະລິດຍັງຊ່ວຍໃຫ້ທາງເມືອງສາມາດກຳນົດປະລິມານການຂາຍ ແລະ ລາຍຮັບຈາກຄ່າທຳນຽມ ແລະ ພາສີອາກອນນຳອີກ. ໃນປີ 2004, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວສາມາດຄຳນວນໄດ້ 2% ຂອງມູນຄ່າທັງໝົດຂອງໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ທີ່ບໍລິສັດວີໂລຄູນມາຊື້ນຳຊາວກະສິກອນ.

ເຂດການຜະລິດ

ໃນປີ 2004, 12 ໝູ່ບ້ານທີ່ນອນຢູ່ໃນເມືອງຊຽງເງິນ ໄດ້ຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນເຂດການຜະລິດ. ການຈັດແບ່ງເຂດແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກ ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງເປັນຜູ້ຕັດສິນໃຈ,

ໂດຍອີງໃສ່ (1) ຄວາມສອດຄ່ອງກັນລະຫວ່າງເງື່ອນໄຂຄວາມຕ້ອງການ ທາງດ້ານຊີວະສາດຂອງ ພືດ ທີ່ຈະປູກ ແລະ ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານຊີວະສາດຂອງໝູ່ບ້ານ, (2) ຄວາມສົນໃຈຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນການປູກພືດຊະນິດນັ້ນ ແລະ, (3) ຄວາມໃກ້ກັບຖະໜົນ ແລະ ຈຸດຂາຍ.

ສັນຍາການປູກ

ຂໍ້ຕົວຂອງການເຮັດສັນຍາປູກຝັງແມ່ນ ມັນມີການຮັບປະກັນລາຄາ ແລະ ມີຜູ້ຮັບຊື້ ຜົນຜະລິດ. ໃນ ສັນຍາຂອງບໍລິສັດວີໂລຄູນ, ຊາວກະສິກອນມີໜ້າທີ່ຂາຍຜົນຜະລິດໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ. ການຂາຍຜົນ ຜະລິດໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າຄົນອື່ນ ຖືວ່າລະເມີດສັນຍາ ແລະ ຜູ້ກະທຳຜິດກໍຈະຕ້ອງຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍ ຫາຍໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ. ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຖ້າຫາກບໍລິສັດວີໂລຄູນປະຕິເສດບໍ່ຍອມຊື້ຜົນຜະລິດ ຕາມລາຄາທີ່ຕົກລົງກັນໄວ້ໃນສັນຍາ, ບໍລິສັດກໍຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ຊາວ ກະສິກອນໃນຈຳນວນສິບເທົ່າຂອງມູນຄ່າໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ຊາວກະສິກອນຜະລິດໄດ້.

ທຳອິດໃນສັນຍາບໍລິສັດວີໂລຄູນກຳນົດວ່າ ບໍລິສັດຈະຮັບຊື້ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແກ່ນນ້ອຍປົນກັນ ໃນລາ ຄາ 1,500 ກີບ/1ກິໂລ ແລະ ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແກ່ນໃຫຍ່ປົນກັນໃນລາຄາ 2,000 ກີບ/1ກິໂລ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຕໍ່ມາ ລາຄາໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນກີໂລລະ 2,000 ສຳລັບຖົ່ວເຫຼືອງແກ່ນນ້ອຍ ແລະ 2,500 ກີບ ສຳລັບໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແກ່ນໃຫຍ່. ສັນຍາໄດ້ເນັ້ນວ່າຊາວກະສິກອນຄວນຈະນຳໝາກ ຖົ່ວເຫຼືອງໄປຕາກແດດຢ່າງໜ້ອຍ 4 ມື້ສາກ່ອນເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຊຸ່ມ ໃນລະດັບ 12-14%. ທາງບໍລິສັດ ອາດຈະປະຕິເສດບໍ່ຍອມຊື້ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ຕິດເຊື້ອລາ. ມັນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງເທື່ອວ່າ ຊາວກະສິກອນ ເຂົ້າໃຈຫຼືບໍ່ວ່າ ຄຸນະພາບມາດຕະຖານອັນແນ່ນອນນັ້ນ ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ລາຄາ ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ທີ່ເຂົາເຈົ້າເກັບກ່ຽວມາໄດ້. ມັນຍັງມີຄຳຖາມອີກວ່າ ລາຄາທີ່ກຳນົດໃນສັນຍານັ້ນໄດ້ຖືກກຳນົດຄືແນວ ໃດ ແລະ ໃຜເປັນຜູ້ກຳນົດ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກ

ໃນ 12 ໝູ່ບ້ານທີ່ ກຳນົດໃຫ້ປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນປີ 2004ນັ້ນ, ມີພຽງເຈັດບ້ານເທົ່ານັ້ນທີ່ປູກພືດ ດັ່ງກ່າວ. ຄວາມຮູ້ດ້ານເຕັກນິກການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງເອງກໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ. ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຈຳກັດນີ້, ທາງບໍລິ ສັດວີໂລຄູນ ແລະ ອົງການ World Vision ຈຶ່ງໄດ້ຈັດຝຶກອົບຮົມ ວິທີການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃຫ້ແກ່ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດຂອງຊາວກະ ສິກອນ. ຈາກນັ້ນ, ຈຶ່ງໃຫ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ ໄປຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ອື່ນໆຕໍ່ໄປ.

ການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນ ປີ 2004

ໃນລະຫວ່າງປີ 2004 ເຊິ່ງເປັນປີທຳອິດທີ່ມີການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ບ້ານຊຽງເງິນ, ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນ ບໍ່ໄດ້ຕາມຄາດໝາຍ ຕາມທີ່ບໍລິສັດວີໂລຄູນ ແລະ ຊາວກະສິກອນຫວັງໄວ້. ຜົນຜະລິດຕົວຈິງແມ່ນ

ຕ່ຳຫຼາຍ ໄດ້ທຽບ 0.1 - 0.5 ໂຕນ/1ເຮັກຕາ, ເມື່ອສົມທຽບກັບ ຜົນຜະລິດທີ່ຄາດຫວັງເອົາໄວ້ ເຊິ່ງແມ່ນ 0.8 - 1.2 ໂຕນ/1ເຮັກຕາ. ອີງຕາມການສຳພາດ, ສາຍເຫດທີ່ພາໃຫ້ຜົນຜະລິດຕົກຕ່ຳແມ່ນເປັນ ຍ້ອນບັດໄຈດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- 1) ການກະແລະເລືອກເວລາ: ການປູກໃນຕົ້ນເດືອນເມສາ ພາໃຫ້ເບ້ຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຂາດນ້ຳ ແລະ ຝັກໝາກຖົ່ວກໍ່ແກ່ໃນລະດູຝົນ. ຜົນໄດ້ຮັບກໍ່ຄືແກ່ນໝາກຖົ່ວມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ. ບາງ ແກ່ນກໍ່ອອກໜໍ່ທັງທີ່ຍັງຢູ່ໃນຝັກ.
- 2) ພ້ອມກັບໄດ້ຮອດສີ່-ຫ້າໃບ ເບ້ຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງກໍ່ຕາຍ, ຮາກຂອງມັນກໍ່ແຫ້ງ.
- 3) ການປູກໃນໄລຍະເດືອນມິຖຸນາຊຶ່ງມີຝົນຕົກຫຼາຍ ເຮັດໃຫ້ແກ່ນໝາກຖົ່ວທີ່ຫາກໍ່ອອກໜໍ່ໃໝ່ ເນົ່າເສຍຫາຍ.
- 4) ຊາວກະສິກອນໃສ່ແກ່ນໝາກຖົ່ວສືບແກ່ນຕໍ່ຊຸມ ແທນທີ່ຈະໃສ່ພຽງສາມແກ່ນຕໍ່ຊຸມ ຕາມທີ່ນັກວິຊາການແນະນຳ. ການປູກໃນໝາກຖົ່ວຫຼາຍເກີນໄປໃນຊຸມດຽວກັນ ເຮັດໃຫ້ ພວກມັນຍາດແສງແດດ, ຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ທາດບຳລຸງລ້ຽງໃນດິນ.
- 5) ການປູກຖືເກີນໄປລະຫວ່າງຊຸມ ເຮັດໃຫ້ພືດອົບກັນ ແລະ ບັງກັນ.
- 6) ແກ່ນບໍ່ອອກໜໍ່ ຫຼື ອອກໜໍ່ບໍ່ດີ
- 7) ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົ້ນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນບໍ່ສະເໝີກັນ.

ບັດໄຈກຳນົດການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃຫ້ປະສິບຜົນສຳເລັດ

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສຳຄັນໃນການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນລວມມີ: (1) ບໍລິສັດວີໂລຄູນ; (2) ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ; (3) ຫ້ອງການການຄ້າເມືອງ; (4) ບັນດາຫົວໜ້າ ກຸ່ມການຜະລິດ; (5) ຊາວກະສິກອນ; ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າອື່ນໆ (7) ອົງການ World Vision. ການ ພົວພັນກັນລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ແຕກຕ່າງກັນນີ້ມີຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

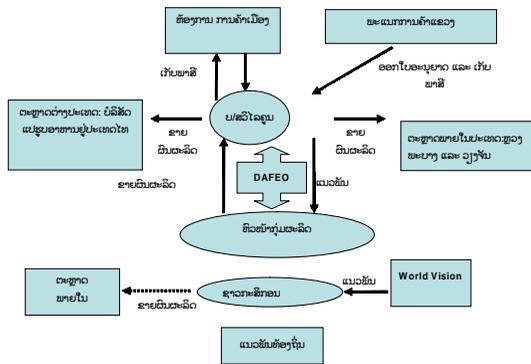
ໃນດ້ານການຜະລິດ, ຊາວກະສິກອນບາງຄົນກໍ່ບໍ່ສົນໃຈທີ່ຈະປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງອີກ ຍ້ອນ ຄວາມ ລົ້ມເຫຼວທີ່ພວກເຂົາເຄີຍປະສົບມາ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ມີກຸ່ມໜຶ່ງທີ່ຍັງຢາກຈະລອງປູກໃໝ່. ໃນດ້ານ ສັງຄົມ ກໍ່ໄດ້ເກີດມີຄວາມບໍ່ໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈກັນ ລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ຊາວກະສິກອນບາງຄົນ ຮູ້ສຶກວ່າຕົນເອງຖືກບໍລິສັດວີໂລຄູນເອົາປູກ ຍ້ອນວ່າ ລາຄາຮັບຊື້ນັ້ນຕ່ຳເກີນໄປ ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ ຖືກກົດກັນບໍ່ໃຫ້ຂາຍຜົນຜະລິດໃຫ້ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າຄົນອື່ນ. ສ່ວນບໍລິສັດວີໂລຄູນກໍ່ສົງໄສ ວ່າມີຊາວ ກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມສັນຍາ, ໂດຍແຈ້ງວ່າຕົນເອງເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດໄດ້ໜ້ອຍ ແລະ ໃຊ້ແທນຄືນແກ່ນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ກູ້ຢືມໄປເຮັດແນວພັນ, ຈາກນັ້ນກໍ່ນຳເອົາຜົນຜະລິດສ່ວນ ທີ່ເຫຼືອໄປຂາຍໃຫ້ພວກພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າຜູ້ທີ່ໃຫ້ລາຄາຕົກກ່ວາ.

ໂຄງສ້າງດ້ານຕະຫຼາດ

ຮູບ ສະແດງ1 ສະເໜີໃຫ້ເຫັນເຖິງການພົວພັນກັນລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກຳນົດທິດທາງຕະ

ຫຼາດການຈຳໜ່າຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນ. ປັດໄຈການຜະລິດ (ແນວພັນ) ຕົ້ນຕໍແມ່ນບໍລິສັດວີໂລຄູນ ແລະ ອົງການ World Vision ເປັນຜູ້ສະໜອງໃຫ້ ຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດ. ຈາກນັ້ນກໍ່ຈະນຳໄປແຈກຢາຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ພາຍໃນກຸ່ມທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບ. ຊາວກະສິກອນບາງຄົນກໍ່ແມ່ນມີແນວພັນເປັນຂອງຕົນເອງແລ້ວ. ພໍຮອດລະດູເກັບກ່ຽວ, ບັນດາຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດກໍ່ຈະມາທ້ອນເອົາຜົນຜະລິດທີ່ເກັບກ່ຽວໄດ້ຈາກຊາວກະສິກອນ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ບ່າໄມ້ເມືອງຮູ້ວ່າໝາກຖົ່ວເຫຼືອງພ້ອມຈະໃຫ້ມາຂົນສົ່ງລຳລຽງເອົາແລ້ວ. ຈາກນັ້ນທາງບໍລິສັດວີໂລຄູນກໍ່ຈະສົ່ງລົດບັນທຸກມາຂົນເອົາ.

ຮູບສະແດງ1: ໂຄງສ້າງດ້ານຕະຫຼາດສຳລັບຈຳໜ່າຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ບ້ານຊຽງເງິນ

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ຍອມຮັບຢ່າງເປີດເຜີຍກໍ່ຕາມ, ແຕ່ກໍ່ເປັນທີ່ຮູ້ກັນໂດຍທົ່ວໄປວ່າ ຊາວກະສິກອນໄດ້ຂາຍຜົນຜະລິດສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຕົນໃຫ້ພວກພໍ່ຄ້າ ຫຼືແມ່ຄ້າທີ່ບໍ່ມີໃບອະນຸຍາດ ທີ່ເຂົ້າມາຮັບຊື້ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານ. ໃນຂະນະທີ່ພະແນກການຄ້າແຂວງກໍ່ໄດ້ອອກໃບອະນຸຍາດປະຈຳປີ ແລະ ເກັບພາສີໂດຍອີງໃສ່ຜົນກຳໄລທັງໝົດ, ຫ້ອງການ ການຄ້າເມືອງກໍ່ເກັບພາສີ ໂດຍອີງໃສ່ປະລິມານໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ສົ່ງອອກຈາກເມືອງ. ຈຳນວນດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນອີງຕາມການລາຍງານຕໍ່ຫ້ອງການ ການຄ້າເມືອງ ຂອງບໍລິສັດວີໂລຄູນ, ແຕ່ວ່າປະລິມານການຂາຍທີ່ ຫ້ອງການ ການຄ້າເມືອງຍັງຍືນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ.

ປະສິດທິພາບ ແລະ ການແຂ່ງຂັນດ້ານການຕະຫຼາດ

ຕະຫຼາດການຊື້ຂາຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ເມືອງເງິນແມ່ນ ກໍລະນີຕົວຢ່າງຂອງການຊື້ຂາຍແບບຜູ້ຊື້ມີເອກະລິດຜູກຂາດ(ຜູ້ຊື້ໜຶ່ງຄົນ ຜູ້ຂາຍຫຼາຍຄົນ). ບໍລິສັດວີໂລຄູນແມ່ນຜູ້ຊື້ພຽງລາຍດຽວ ສະນັ້ນພວກເຂົາຈຶ່ງສາມາດກຳນົດລາຄາເອງໄດ້. ຊາວກະສິກອນມີພຽງສອງທາງເລືອກຄື: ຍອມຮັບເອົາລາຄາທີ່ເຂົາສະເໜີໃຫ້ ຫຼື ບໍ່ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄ້າ. ຖ້າບໍ່ມີອຸປະສັກດ້ານການບໍລິຫານ, ບໍລິສັດອື່ນໆກໍ່ສາດມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄ້າ. ການແຂ່ງຂັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນລະຫວ່າງພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າດ້ວຍກັນ ອາດຈະ

ສິ່ງຜິດເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີອຳນາດໃນການຕໍ່ລອງລາຄາ ຊຶ່ງຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຂາຍ
ຜົນຜະລິດໃນລາຄາທີ່ສູງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າໄດ້. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂັ້ນເມືອງບາງຄົນກໍ່ອ້າງວ່າ ການຄ້າບໍ່ແມ່ນ
ສະເພາະແຕ່ບໍລິສັດວິໄລຄູນເທົ່ານັ້ນທີ່ເຮັດໄດ້, ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າຄົນອື່ນໆກໍ່ສາມາດສະເໜີຂໍໃບອະນຸ
ຍາດ ແລະ ດຳເນີນທຸລະກິດການຄ້າຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນໄດ້. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ມັນກໍ່ຍັງມີບາງຢ່າງ
ທີ່ຍັງເປັນອຸປະສັກໃນດ້ານການບໍລິຫານໃນການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດດັ່ງກ່າວ. ຖ້າພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າລາຍ
ໃໝ່ຢາກເລີ່ມດຳເນີນທຸລະກິດຢູ່ໃນເມືອງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ
ປ່າໄມ້ເມືອງແນະນຳວ່າ ຄວນຈະມີການແບ່ງຕະຫຼາດຊາວຄ້າຂາຍ ອອກເປັນສອງຈຸດຕາມລັກສະນະ
ພູມສັນຖານ. ຊາວກະສິກອນທັງໝົດທີ່ທຳການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຢູ່ເຂດ 1 ຄວນຈະຂາຍ
ຜົນຜະລິດໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າທີ່ຢູ່ເຂດ 1, ແລະ ສ່ວນຊາວກະສິກອນ ທີ່ທຳການຜະລິດໝາກຖົ່ວ
ເຫຼືອງຢູ່ເຂດ 2 ກໍ່ຄວນຈະຂາຍຜົນຜະລິດໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າທີ່ຢູ່ເຂດ 2 ເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າເປັນແນວນັ້ນ
ສະພາບການຊື້ຂາຍຍັງເປັນແບບເກົ່າ ຄືມີຜູ້ຊື້ຜູ້ດຽວແຕ່ມີຄົນຂາຍຫຼາຍຄົນ. ສະນັ້ນ ຕະຫຼາດຈຶ່ງມີ
ທ່າທີວ່າຈະຖືກກຳນົດຕາຍຕົວໃຫ້ເປັນການຊື້ຂາຍແບບຜູ້ຊື້ມີເອກະສິດຜູກຂາດພຽງຜູ້ດຽວ
ຊຶ່ງເປັນຜົນສະທ້ອນດ້ານລົບຕໍ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ເສດຖະກິດໂດຍລວມ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ພາຍໃນທ້ອງ
ຖິ່ນກ່າວວ່າ ການທີ່ປະຕິບັດຄືແນວນີ້ກໍ່ເພາະວ່າ "ເພື່ອພັດທະນາຕະຫຼາດ ແລະ ກ້າວໄປເຖິງ
ການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ບໍລິສັດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກການແຂ່ງຂັນ". ຊຶ່ງມັນຂັດກັບ
ທັດສະນະທົ່ວໄປ ຂອງກະສິກຳຕະຫຼາດການຄ້າເສລີ, ຊຶ່ງຜົນສຸດທ້າຍແລ້ວການແຂ່ງຂັນ ກໍ່ຈະນຳໄປ
ສູ່ການພັດທະນາບໍລິສັດໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມາກໍ່ຈະເປັນການສິ່ງເສີມການພັດທະ
ນາເສດຖະກິດ.

*ຕະຫຼາດຈຶ່ງມີທ່າທີວ່າຈະຖືກກຳນົດຕາຍຕົວໃຫ້ເປັນການຊື້ຂາຍແບບ
ຜູ້ຊື້ມີເອກະສິດຜູກຂາດພຽງຜູ້ດຽວ ຊຶ່ງເປັນຜົນສະທ້ອນດ້ານລົບຕໍ່ຊາວ
ກະສິກອນ ແລະ ເສດຖະກິດໂດຍລວມ*

ການອອກໃບອະນຸຍາດ, ລະບົບການເກັບພາສີ ແລະ ຄ່າທຳນຽມ

ຫ້ອງການການຄ້າເມືອງອອກໃບອະນຸຍາດປະຈຳປີ ສຳລັບດຳເນີນທຸລະກິດໃຫ້ແກ່ຊາວຄ້າຂາຍສິນ
ຄ້າກະສິກຳ, ສ່ວນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແມ່ນຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງທຸລະກິດ. ເມື່ອທຳການຄິດໄລ່ແລ້ວ,
ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ພາສີອາກອນຂອງໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນປະມານ200ກີບ/1ກິໂລ. ເມື່ອໃຊ້ຕົວເລກ
200ໂຕນ ຂອງໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ຄ້າຂາຍໃນປີ 2004 ຕາມທີ່ບໍລິສັດວິໄລຄູນອ້າງ, ມັນກໍ່ໝາຍຄວາມ
ວ່າໄດ້ມີການຈ່າຍຄ່າທຳນຽມ ແລະ ພາສີອາກອນໄປແລ້ວທັງໝົດ 40 ລ້ານກີບ. ມູນຄ່າເພີ່ມນີ້
ອາດຈະເປັນເຫດຜົນທີ່ວ່າ ເປັນຫຍັງພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າຫຼາຍລາຍຈຶ່ງບໍ່ຍອມມາລົງທະບຽນ ທຳການຄ້າ
ຂາຍໃຫ້ຖືກກົດໝາຍ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ສຶກສາເບິ່ງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງກັນລະຫວ່າງ
ການສ້າງລາຍຮັບຈາກການເກັບພາສີ ແລະ ການປ່ອຍໃຫ້ພໍ່ ຫຼື ແມ່ຄ້າໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລ. ການເກັບ
ພາສີອາກອນນຳເອົາລາຍຮັບມາສູ່ເມືອງ, ຊຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຕ້ອງການຢ່າງສູງ, ແຕ່ຖ້າຫາກ ອັດຕາການ

ເກັບພາສີ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສູງເກີນລະດັບທີ່ຄວນຈະເປັນ, ກໍ່ຈະບໍ່ມີແຮງຈູງໃຈອັນໃດທີ່ພໍ້ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າຈະທຳການຄ້າຂາຍ ຫຼື ຂະຫຍາຍຂະໜາດຂອງທຸລະກິດຕົນ. ການເກັບພາສີແພງເກີນໄປອາດຈະເຮັດໃຫ້ຊາວຄ້າຂາຍແຈ້ງປະລິມານການຂາຍທີ່ຕໍ່າກວ່າຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ອາດຈະພາໃຫ້ລາຍຮັບຈາກການເກັບພາສີຂອງເມືອງຫຼຸດລົງ.

ປະລິມານການຜະລິດ ແລະ ການຄ້ານອກລະບົບ

ອີງໃສ່ການປະຕິບັດຂໍ້ຂາຍຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນ ໃນປັດຈຸບັນ, ອຸປະສັກທີ່ສຳຄັນສອງຢ່າງທີ່ມີຜົນກະທົບການຂັບເຄື່ອນຂອງຕະຫຼາດສາມາດເນັ້ນໜັກໄດ້ດັ່ງນີ້:

- 1). ປະລິມານໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ຊາວກະສິກອນຂາຍໃຫ້ບໍລິສັດວິໄລຄູນ ໃນປີ 2004 ນັ້ນໜ້ອຍເກີນໄປ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດຫຼຸດລາຄາຂອງໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຕໍ່ຫົວໜ່ວຍລົງໄດ້ ແລະ ສະນັ້ນເມື່ອມີປະລິມານການຜະລິດໜ້ອຍ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດກໍ່ເລີຍແພງ.
- 2). ຊາວກະສິກອນໄດ້ລະເມີດສັນຍາການປູກທີ່ມີຕໍ່ບໍລິສັດວິໄລຄູນ ແລະ ຂາຍຜົນຜະລິດຈຳນວນຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າຫຼືແມ່ຄ້າທີ່ບໍ່ມີໃບອະນຸຍາດ.

ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ບໍລິສັດວິໄລຄູນໄດ້ລົງທຶນຊື້ເຄື່ອງຈັກອົບແຫ້ງມາໜ່ວຍໜຶ່ງ, ແຕ່ວ່າຍັງບໍ່ທັນມີໝາກຖົ່ວເຫຼືອງພຽງພໍໃຫ້ເຄື່ອງຈັກໄດ້ໃຊ້ງານເຕັມປະສິດຕິພາບ ແລະ ຍັງບໍ່ທັນຄຸ້ມຄ່າກັບທີ່ລົງທຶນໄປ. ໃນໄລຍະຍາວ, ບໍລິສັດວິໄລຄູນອາດຈະບໍ່ສາມາດສ້າງຜົນກຳໄລພຽງພໍທີ່ຈະສືບຕໍ່ກິດຈະການ. ປະລິມານໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ຂາຍໃຫ້ບໍລິສັດນັ້ນແມ່ນໜ້ອຍເກີນໄປ ເລີຍເຮັດໃຫ້ຈັກອົບແຫ້ງ ບໍ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ເຕັມປະສິດຕິພາບ ແລະ ບໍ່ຄຸ້ມທຶນທີ່ຊື້ມາ. ສະພາບດັ່ງກ່າວຈະເຮັດໃຫ້ມີແຕ່ເສຍກັບເສຍເພາະ ວ່າຊາວກະສິກອນກໍ່ຈະສູນເສຍຜູ້ຮັບຊື້ ແລະ ລັດຖະບານເອງກໍ່ຈະສູນເສຍ ແຫຼ່ງລາຍຮັບເຊັ່ນກັນ.

ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຖ້າບໍ່ອ່ຍໃຫ້ການແຂ່ງຂັນຂອງບັນດາຊາວຄ້າຂາຍເພີ່ມຂຶ້ນ, ບໍລິສັດວິໄລຄູນກໍ່ຈະຖືກບີບບັງຄັບໃຫ້ສະເໜີລາຄາທີ່ສູງກວ່າ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ຊຶ່ງກໍ່ຈະເປັນການສ້າງແຮງຈູງໃຈໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ຂະຫຍາຍການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃຫ້ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນຕື່ມ. ເຖິງບໍລິສັດວິໄລຄູນຈະຕ້ອງໄດ້ ແບ່ງປັນຜົນຜະລິດທັງໝົດກັບພໍ່ຄ້າແມ່ຄ້າທີ່ ເປັນຄູ່ແຂ່ງຂອງຕົນກໍ່ຕາມ, ແຕ່ກໍ່ເປັນໄດ້ວ່າຈະມີຜົນຜະລິດສະໜອງ ໃຫ້ທາງບໍລິສັດໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍກວ່າ ທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຮັບຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ການຄ້າຂາຍແບບບໍ່ມີໃບອະນຸຍາດກໍ່ຈະຫຼຸດລົງສົມຄວນ ໃນເມື່ອມີການ ແຂ່ງຂັນ ກັນສູງ, ເພາະວ່າການໃຫ້ລາຄາທີ່ສູງຂຶ້ນນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ ການຄ້າຂາຍແບບມີສັນຍາພິເສດນັ້ນບໍ່ມີຄວາມໝາຍ. ສະນັ້ນການແຂ່ງຂັນຈຶ່ງນຳໄປສູ່ຜົນກຳໄລທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນສຳລັບຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜົນຜະລິດອັນມະຫາສານກໍ່ຈະນຳໄປຂາຍໃຫ້ຊາວຄ້າຂາຍຜູ້ທີ່ມີໃບອະນຸຍາດ, ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ສາມາດຫລຸດຕົ້ນທຶນການຜະລິດ ເພາະປະລິມານການຜະລິດຫລາຍ.

ໂຄງສ້າງດ້ານການຄົມມະນາຄົມ

ການສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ

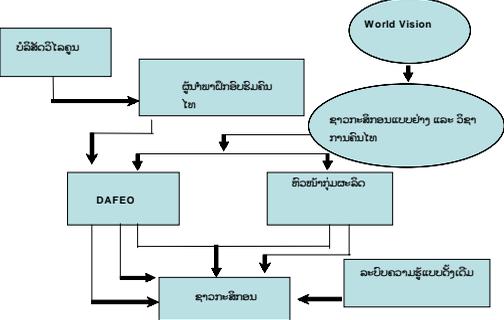
ການສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ທາງດ້ານການປູກຝັງພືດຂະນິດໃໝ່ ແລະ ທີ່ບໍ່ທົນທານ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນດີ ເຊັ່ນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ຊຶ່ງມັນມີຄວາມສຳຄັນໃນການຮັບປະກັນຜົນເກັບກ່ຽວທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ: ຖ້າບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດທີ່ດີ ກໍ່ບໍ່ມີແນວທີ່ຈະຄ້າຂາຍ. ສິ່ງທ້າທາຍແມ່ນຈະເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ແນວໃດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ທັນເວລາ.

ຮູບ ສະແດງ2 ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າການສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນທີ່ຢູ່ເມືອງ ຊຽງເງິນໄດ້ດຳເນີນໄປຄືແນວໃດ. ບໍລິສັດວິໂລຄູນ ໄດ້ຈ້າງຜູ້ຊ່ຽວຊານຄົນໄທມາຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຊຶ່ງຈະເປັນຜູ້ຖ່າຍທອດຂໍ້ມູນໃຫ້ຊາວກະສິກອນຕໍ່ໄປ. ການຖ່າຍທອດການຝຶກອົບຮົມນັ້ນເປັນລັກສະນະ ໂອ້ລົມກັນຫຼາຍກວ່າ ການຝຶກອົບຮົມແບບເປັນທາງການ, ໃຊ້ເວລາເຄິ່ງມື້ຕໍ່ໜຶ່ງໝູ່ບ້ານ ແລະ ບາງບ້ານກໍ່ໃຊ້ເວລາພຽງສອງຊົ່ວໂມງ.

ສ່ວນ ອົງການ World Vision ແມ່ນຈ້າງຊາວກະສິກອນແບບຢ່າງ ທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຈາກແຂວງໄຊຍະບູລີ ແລະ ນັກວິຊາການຄົນໄທຜູ້ໜຶ່ງມາຝຶກອົບຮົມໃຫ້ທັງເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ນຳໄປຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ໃຫ້ຊາວກະສິກອນຕໍ່ໄປ. ຂໍ້ຄວນສັງເກດກໍ່ຄື ຊາວກະສິກອນບາງຄົນ ກໍ່ມີຄວາມຮູ້ແບບດັ້ງເດີມຢູ່ແລ້ວເຊິ່ງໄດ້ມາຈາກການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງສຳລັບບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວ.

ຊາວກະສິກອນສາມາດຮຽນຮູ້ຈາກການຝຶກອົບຮົມໄດ້ຫລາຍຊໍ່າໃດ ແລະ ສາມາດນຳໄປໃຊ້ໄດ້ຫຼືບໍ່ນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດວັດແທກໄດ້. ແຕ່ເມື່ອຕັດສິນຈາກຜົນຕອບຮັບເລື່ອງສາຍເຫດການປູກຝັງທີ່ລົ້ມເຫຼວນັ້ນ ເຫັນວ່າ ການຝຶກອົບຮົມພຽງຄັ້ງດຽວຢູ່ເມືອງຊຽງເງິນ ແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍ. ຊາວກະສິກອນຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າມີການຝຶກອົບຮົມຊຸດໃໝ່ໆຕາມມາແບບຕໍ່ເນື່ອງຕະຫລອດໄລຍະລະດູປູກຝັງ ແລະ ພ້ອມດ້ວຍການປະຕິບັດຕົວຈິງ ແລະ ການສາທິດ.

ຮູບສະແດງ 2: ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນດ້ານເຕັກໂນໂລຊີໃຫ້ຊາວກະສິກອນ

ເຕັກໂນໂລຊີການຜະລິດເຄື່ອງປູກຂອງຝັງ

ຂໍ້ມູນທີ່ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ຊາວກະສິກອນຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົບທວນຄືນ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ໃນສັນຍາຂອງບໍລິສັດວິໂລຄູນ ສະເໜີ ໃຫ້ໃຊ້ແນວພັນປູກໃຫ້ໃນອັດຕາ 60ກິໂລ/1ເຮັກຕາ ສ່ວນບ່ອນອື່ນໆ ສະເໜີໃຫ້ໃຊ້ໃນອັດຕາ20-25ກິໂລ/1ເຮັກຕາ (Sumarno et al, 1988). ການໃຊ້ແນວພັນໃນອັດຕາທີ່ສູງບໍ່ພຽງແຕ່ສົ່ງເບື້ອງຕົ້ນທຶນຫຼາຍເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ເບ້ຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ອົບກັນ, ບັງກັນ, ຍາດແຍ່ງທາດບຳລຸງລ້ຽງກັນ ແລະ ຜົນສຸດທ້າຍແມ່ນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງ.

ຂໍ້ມູນການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຄວນຈະຖືກໄຈ້ແຍກຕາມລະບົບການອອກຜົນຂອງພືດ. ການປູກຢູ່ເຂດພູດອຍຈະເລີ່ມປູກໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ແມ່ນຕ້ອງການການປະຕິບັດ ທີ່ແຕກຕ່າງຈາກການປູກຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງ ຊຶ່ງເລີ່ມປູກໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ. ໃນສະຖານທີ່ຕ່າງກັນກໍ່ມີດິນ ແລະ ຝຸ່ນຊະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຊາວກະສິກອນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຄຳແນະນຳໃນການເລືອກດິນ ສຳລັບປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ.

ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງມັກຈະຖືກທຳລາຍ ໂດຍແມງໄມ້ທີ່ເປັນສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດຫຼາຍຊະນິດ ເລີ່ມແຕ່ໃນລະຫວ່າງທີ່ເປັນເບ້ຍອ່ອນຈົນເຖິງໄລຍະກ່ອນອອກດອກ, ໄລຍະອອກດອກ, ອອກຝັກ ແລະ ໄລຍະທີ່ຝັກໝາກຖົ່ວຂະຫຍາຍຕົວ. ຊາວກະສິກອນ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຮູ້ລ່ວງໜ້າວ່າສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຊະນິດໃດຢູ່ໃນຈຳພວກໃດ ແລະ ຈະຄວບຄຸມສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຄືແນວໃດ.

ເຕັກໂນໂລຊີພາຍຫຼັງການເກັບກ່ຽວ

ເຕັກນິກການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການເກັບຮັກສາທີ່ເໝາະສົມເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ. ການເກັບຮັກສາທີ່ບໍ່ເໝາະສົມສາມາດເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດເສຍຫາຍໄດ້ເຖິງ 80%, ແຕ່ວ່າການລົບກວນຂອງສັດຕູພືດ ຫຼື ການປົນເປື້ອນ ຂອງເຊື້ອ ແອັດສເພີກິວລັດສ (Aspergillus) (ເຊື້ອລາທີ່ຜະລິດສານ aflatoxins, ເປັນສານປະກອບທີ່ມີພິດ ຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດກໍ່ໂລກມະເຮັງ) ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນລົງໄດ້ດ້ວຍການເກັບກ່ຽວ ຜົນຜະລິດໃຫ້ທັນ ເວລາ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ນຳມາຕາກແດດ ຫຼືອົບໃຫ້ແຫ້ງທັນທີ. ຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດສາມາດຮັບຊື້ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມບໍ່ເກີນ 12% ແລະ ລະດັບ aflatoxin ບໍ່ເກີນ 20 parts per billion (ສ່ວນຕໍ່ພັນລ້ານ) (ARPRODUC, 2005).

ການສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດ

ຊາວກະສິກອນຍັງຕ້ອງການຂໍ້ມູນຂອງລາຄາ ທີ່ໃຊ້ຂາຍທົ່ວໄປຂອງສິນຄ້າ, ປະລິມານທີ່ຕ້ອງການ, ຄຸນະພາບມາດຕະຖານ, ຊ່ອງທາງການຕະຫຼາດ ແລະ ຊາວຄ້າຂາຍ. ຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວນີ້ຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຕັດສິນໃຈໄດ້ ວ່າຈະຂາຍເຄື່ອງປູກຊະນິດໃດ, ຢູ່ໃສ ແລະ ເວລາໃດ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ຄວາມສາມາດໃນການເຈລະຈາຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ຈະຕີຂຶ້ນ ຖ້າພວກເຂົາຫາໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ທັນເວລາ.

ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຜົນຕອບຮັບ

ນັກວິຊາການຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງແຕ່ລະຄົນຮັບຜິດຊອບກວມລວມ 6-14 ໝູ່ບ້ານ. ອັດຕາສ່ວນນີ້, ບວກກັບຈຳນວນເຄື່ອງປູກຊະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ພວກເຂົາຈະຕ້ອງລົງຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ສະພາບຂອງຖະໜົນຫົນທາງໃນພື້ນທີ່ທີ່ພວກເຂົາລົງໄປຢັ້ງມຢາມ, ເປັນທີ່ເຂົ້າໄດ້ວ່າ ນັກວິຊາການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ພົບອຸປະສັກ ໃນການຊອກຫາຫົນທາງ ທີ່ຈະສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການລົງຕິດຕາມກວດກາຢ່າງພຽງພໍໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

ຕາມກົນໄກການສົ່ງຜົນຕອບຮັບ, ຊາວກະສິກອນຈະລາຍງານບັນຫາການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໄປຍັງຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດ. ຈາກນັ້ນຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດກໍ່ຈະແຈ້ງ ໄປຍັງເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງຫ້ອງການ ສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຈາກນັ້ນທາງຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງກໍ່ສົ່ງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດວີໂລຄູນ ຫຼື ອົງການ World Vision. ສ່ວນບໍລິສັດວີໂລຄູນ ຫຼື ອົງການ World Vision ຈະຕອບສະໜອງຕໍ່ຂໍ້ມູນນີ້ແນວໃດ ຫຼື ເມື່ອໃດນັ້ນແມ່ນບໍ່ຈະແຈ້ງ. ຖ້າມີລະບົບການຕອບຮັບ ແລະ ການຕອບສະໜອງທີ່ມີບໍລິສັດຕິພາບ, ກໍ່ອາດຈະສາມາດສະໜອງວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ ການຜະລິດໄດ້ທັນເວລາ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຄື່ອງປູກພື້ນຈາກຄວາມເສຍຫາຍ.

ຜົນກະທົບ ແລະ ການໃຫ້ຄຳແນະນຳ

ຜົນກະທົບໂດຍທົ່ວໄປຂອງການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງມີສີ່ຢ່າງທີ່ສຳຄັນ, ຊຶ່ງຈະມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ:

ຜົນກະທົບທາງດ້ານກະສິກຳແລະ ລະບົບນິເວດວິທະຍາ

ເພາະວ່າໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ເປັນພືດຕະກູນຖົ່ວທີ່ຮັກສາທາດນິເຕີ, ມັນຈຶ່ງມີຜົນກະທົບທາງບວກຕໍ່ບຸຢໃນດິນໃນໄລຍະຍາວ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງອາດຈະຕ້ອງການບຸຢຈຳພວກພິດສພິ ແລະ ກາລີ ເພີ່ມເຂົ້າກໍ່ຂຶ້ນກັບທາດບຳລຸງລ້ຽງໃນດິນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ການເພາະປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຄຽງຄູ່ໄປກັບເຄື່ອງປູກຊະນິດອື່ນໆ ຈະເຮັດການນຳໃຊ້ດິນເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ຍັງເປັນການສະໜອງລາຍຮັບເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ. ຍ້ອນວ່າມັນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບົບການປູກພືດໝູນວຽນ, ການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ຢູ່ຕາມເຂດທີ່ພຽງ ພາຍຫຼັງເກັບກ່ຽວເຂົ້າຈະມີຜົນດີຕໍ່ຜົນຜະລິດເຂົ້າໃນລະດູຕໍ່ໄປ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ຕໍ່ຕົ້ນເຂົ້າທີ່ຫຼົງເຫຼືອຈາກການເກັບກູ້ເຄື່ອງປູກນັ້ນ ສາມາດໃຊ້ເປັນເພື່ອງປົກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ. ການເອົາເພື່ອງປົກນັ້ນຍັງເປັນການຄວບຄຸມ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງວັດຊະພືດນຳອີກ, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງຊ່ວຍປະຢັດແຮງງານ ໃນການກຳຈັດວັດຊະພືດ. ຢູ່ໃສ່ເຂດພູດອຍ, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງອາດຈະໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກພືດໝູນວຽນລະບົບປິດ ເພື່ອປັບປຸງດິນ. ມັນຍັງສາມາດນຳໃຊ້ປູກຮ່ວມກັບໝາກ ສາລີໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດໝາກສາລີຫຼຸດລົງ.

ການປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງພຽງຊະນິດດຽວອາດຈະສາມາດ ຄຸ້ມຄອງໄດ້ງ່າຍ ແຕ່ກໍ່ອາດຈະນຳໄປສູ່ ການ

ໃຊ້ສານເຄມີຢ່າງພູມເໝີອຍ ແລະ ບໍ່ມີເຫດຜົນໄດ້ງ່າຍ, ໃນຂະນະດຽວກັນລະບົບ ການປູກພືດຂະ
ນິດ ດຽວກໍ່ມັກຈະພາໃຫ້ເກີດມີການລະບາດຂອງສັດຕູພືດໄດ້ງ່າຍ.
ເມື່ອຮູ້ວ່າໝາກຖົ່ວເຫຼືອງອາດຖືກສັດຕູພືດລົບກວນໃນທຸກໄລຍະການຂະຫຍາຍຕົວ, ຊາວກະສິກອນ
ກໍ່ຖືກຈູງໃຈ ໃຫ້ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ໄດ້ງ່າຍ. ສະນັ້ນ, ການການປະຕິບັດການຈັດການສັດຕູພືດ
ແບບປະສົມປະສານ ແລະ ຍືນຍົງ ແລະ ການປະຕິບັດການຈັດການ ທາດບຳລຸງລ້ຽງ ກໍ່ຄວນຈະໄດ້
ຮັບການສົ່ງເສີມ. ການປູກພືດໝູນວຽນ, ການປູກພືດປະສົມ ແລະ ການນຳໃຊ້ວິທີທີ່ຫຼາກຫຼາຍ
ໃນການຕ້ານພະຍາດ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນການປະຕິບັດທີ່ດີ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍຫຼີກເວັ້ນການນຳໃຊ້ສານເຄ
ມີຢ່າງຊະຊາຍ, ຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມເທົ່ານັ້ນ,
ແຕ່ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ຜົນກຳໄລຂອງຊາວກະສິກອນຫຼຸດລົງ. ນະໂຍບາຍທີ່ສະໜັບສະໜູນການປູກພືດ
ແບບປະສົມປະສານ ຕ້ານປະເພນີການປູກພືດພຽງຊະນິດດຽວ ຈຶ່ງຄວນ ຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ.

ການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງອາດຈະມີສ່ວນພາໃຫ້ເກີດດິນເຈື່ອນ ຖ້າປູກໃສ່ໃບລິເວນເນີນພູ ໂດຍທີ່
ບໍ່ມີມາດຕະການຄວບຄຸມດິນເຈື່ອນ. ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງສຳຄັນທີ່ຈະລວມເອົາເຕັກນິກ ການປູກຝັງ ແບບ
ອະນຸລັກ ເຊັ່ນການປູກຝັງໄປຕາມແລວດິນ ຫຼື ການປູກຝັງແບບປະສົມກັບພືດທີ່ເປັນພູມ ເມື່ອມີການ
ສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ຢູ່ຕາມເຂດພູດອຍ. ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ຄວນ ຈະມີການ
ລະມັດລະວັງ ບໍ່ໃຫ້ຄວາມກົດດັນທາງດ້ານເສດຖະກິດເພື່ອໃຫ້ທົ່ວປະເທດຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໄດ້
ຫຼາຍນັ້ນ ເປັນການສົ່ງເສີມໃຫ້ເກີດມີການຖາງປ່າສຳລັບທຳການປູກຝັງຫຼາຍຂຶ້ນ ດັ່ງທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນຢູ່
ປະເທດບຣາຊິລ ແລະ ປາລາໂກວ (Monahan, 2005).

ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ດ້ວຍການປະສົມປະສານ ລະບົບການປູກຝັງທີ່ມີຢູ່ຢ່າງເໝາະສົມ, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງກໍ່ສາມາດສະໜອງ
ລາຍຮັບເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ. LSUAFRP, ທີ່ໄດ້ທຳການທົດລອງຢູ່ໃນກຸ່ມບ້ານທີ່ຄັດເລືອກ
ໃນເມືອງໂພນໄຊ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ເມືອງນະໂມ, ແຂວງອຸດົມໄຊ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຜົນ
ຜະລິດໝາກສາລີ ບໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍ ເວລານຳມາປູກຮ່ວມກັບໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ. ຂໍ້ດີແມ່ນຜົນຜະລິດ
ຈາກການປູກໝາກສາລີປົນກັບໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຮ່ວມກັນນັ້ນ ມັນໄດ້ສະໜອງລາຍຮັບເປັນເງິນ
1.3ລ້ານກີບ/1ເຮັກຕາ ເມື່ອສົມທຽບກັບການປູກໝາກສາລີພຽງຢ່າງດຽວທີ່ມີລາຍຮັບພຽງ 0.6 ລ້ານ
ກີບ/1ເຮັກຕາ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຊາວກະສິກອນ 7 ໃນ 15 ຄົນ ຕ່າງກໍ່ເວົ້າວ່າການປູກພືດຮ່ວມກັນ
ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຖີ່ໃນການເສຍຫຍ້າ (Sisavath et al, 2005). ນີ້ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າມັນຊ່ວຍ
ປະຢັດຕົ້ນທຶນແຮງງານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນພວກແມ່ຍິງ ຊຶ່ງປົກກະຕິຈະເປັນຜູ້ເສຍຫຍ້າ ໃຫ້ຕົ້ນ
ໝາກສາລີ.

*ແທນທີ່ຈະສົ່ງໝາກຖົ່ວເຫຼືອງດິບອອກຂາຍ, ບໍ່ຄ້າຫຼືແມ່ຄ້າໝາກ
ຖົ່ວເຫຼືອງກໍ່ຄວນຈະພິຈາລະນາ ຜະລິດສິນຄ້າສຳເລັດຮູບ ຫຼື
ສິນຄ້າເຄິ່ງແປຮູບ*

ເພາະເປັນສິນຄ້າກະສິກໍາຜະລິດເພື່ອສົ່ງອອກຂາຍຕ່າງປະເທດ, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຈຶ່ງມີລາຄາຂຶ້ນໆລົງໆ ໄດ້ງ່າຍຕາມທິດທາງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດ. ສະນັ້ນມັນຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີມາດຕະການປະກັນລາຄາ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ລາຍຮັບຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນເວລາທີ່ລາຄາຕົກຕໍ່ແບບກະ ທັນຫັນ. ການປູກພືດຫຼາຍຊະນິດ ແທນທີ່ຈະປູກພືດພຽງຊະນິດດຽວ ຈຶ່ງເປັນທາງເລືອກໃໝ່ ຖ້າຫາກ ບໍ່ມີລາຍຮັບຈາກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ກໍ່ຍັງມີລາຍຮັບຈາກພືດຊະນິດອື່ນ.

ແທນທີ່ຈະສົ່ງໝາກຖົ່ວເຫຼືອງດິບອອກຂາຍ, ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ແມ່ຄ້າໝາກຖົ່ວເຫຼືອງກໍ່ຄວນຈະພິຈາລະນາ ຜະ ລິດສິນຄ້າສໍາເລັດຮູບ ຫຼື ສິນຄ້າເຄິ່ງແປຮູບ ເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ສິນຄ້າຂອງຕົນ. ການແປຮູບສິນຄ້າ ກະສິກໍາຍັງຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຈຳເປັນໃນການນຳເຂົ້າສິນຄ້າບໍລິໂພກທີ່ຜະລິດຈາກໝາກຖົ່ວ ເຫຼືອງເປັນຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນນໍ້າມັນພືດ ແລະ ນໍ້າສະອ້ວ ຊຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນສໍາລັບຄອບຄົວຄົນລາວ. ທຸລະກິດທີ່ເປັນຜົນພອຍໄດ້ຈາກການແປຮູບກໍ່ແມ່ນການປ້ອນໂຮງງານແປຮູບເປັນອາຫານສັດຕໍ່ໄປ: ສິນຄ້າທີ່ໄດ້ມາຈາກການແປຮູບໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ກໍ່ໃຊ້ເປັນອາຫານ ຫຼື ເຄັກ ທີ່ອຸດົມໄປດ້ວຍສານອາ ຫານທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບການລ້ຽງສັດ. ເມື່ອສັດລ້ຽງພາຍໃນປະເທດໄດ້ກິນອາຫານທີ່ມີຄຸນະພາບ, ມັນກໍ່ຈະມີສຸຂະພາບດີ, ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນໄດ້ດີ. ສະນັ້ນມັນກໍ່ຈະກາຍເປັນແຫຼ່ງລາຍ ຮັບທີ່ມີລາຄາ ແລະ ຊັບສົມບັດໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ. ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ຄວນ ມີການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າເຖິງຜົນດີໃນດ້ານເສດຖະກິດຂອງການນຳໃຊ້ສິນຄ້າທີ່ໃຊ້ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເປັນສ່ວນປະກອບ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຈາກການແປຮູບ ເພື່ອເສີມສ້າງໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາມາດກຸ້ມຕົນເອງ ເມື່ອ ມີການຊົມໃຊ້ສິນຄ້າພາຍໃນປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ ມັນກໍ່ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການນຳເຂົ້າ ສິນຄ້າຈາກ ຕ່າງປະເທດ.

ຜົນກະທົບທາງດ້ານວັດທະນະທໍາ - ສັງຄົມ

ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງມີຄວາມອາດສາມາດຢ່າງມະຫາສານໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຂອງຊາວກະ ສິກອນ ຖ້າຫາກມີຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດ ທີ່ເຂື່ອນຖືໄດ້ ແລະ ຫັນເວລາ, ບວກກັບຄວາມຮູ້ ດ້ານເຕັກນິກ. ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນຊາວກະສິກອນ ຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກ້າວຫັນໃນການ ຄ້າຂາຍເຄື່ອງປູກຂອງຝັງ. ພວກເຂົາຄວນຈະສາມາດເຈລະຈາຕໍ່ລອງໃຫ້ໄດ້ລາຄາດີ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນພາຍໃຕ້ການເຊັນສັນຍາປູກ, ໃນຂະນະດຽວກັນໂອກາດສໍາລັບການກໍານົດປະລິມານການຜະ ລິດ ແລະ ການພົວພັນດ້ານການຕະຫຼາດກໍ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການສໍາຫຼວດ.

ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເປັນອາຫານຂອງຄົນ ທີ່ມີທາດໂປຣຕິນສູງ ແລະ ການສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການບໍລິ ໂພກໃນຄອບຄົວນັ້ນ ກໍ່ຈະຊ່ວຍປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມາຄອບຄົວຄົນ ລາວກໍ່ຈະມີສຸຂະພາບດີ.

ເວລາມີການແນະນຳເຄື່ອງປູກຊະນິດໃໝ່ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ, ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເປັນ ພິເສດ. ອົງຕາມການທົດລອງຕົວຈິງຂອງ LSUA FRP ໂດຍສີສະຫວາດ ແລະ ຜູ້ຮ່ວມງານອື່ນໆ (2005), ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແມ່ນພືດທີ່ຊາວມົ້ງເຄີຍປູກແຕ່ດັງເດີມມາແລ້ວ ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງເປັນການງ່າຍ

ທີ່ມີການລົງເສີມປູກເພີ່ມຂຶ້ນອີກ. ຕາມທຳມະດາແລ້ວແມ່ຍິງຈະນຳໝາກຖົ່ວເຫຼືອງມາແຕ່ງກິນ ເພື່ອ
ບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ກໍ່ຍັງສາມາດແປຮູບເປັນເຕົ້າຮູ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເອື້ອບດອງ
ແບບພື້ນເມືອງ. ພວກເຂົາຮູ້ຈັກຕະຫຼາດສຳລັບຈຳໜ່າຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງດິບ ແລະ ອາຫານທີ່ແປຮູບ
ຈາກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ສຳລັບປະຊາຊົນເຂດພູຊ້າງແຂວງອຸດົມໄຊ, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ
ຍັງຖືວ່າເປັນພືດຊະນິດໃໝ່ ເມື່ອທາງ LSUAFRP ໄດ້ຂຶ້ນໄປແນະນຳໃນປີ 2004. ມີຊາວກະສິກອນ
ພຽງສອງສາມຄົນສົນໃຈປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຄືນໃໝ່ໃນປີຕໍ່ມາ. ສ່ວນຜູ້ທີ່ບໍ່ສືບຕໍ່ປູກນັ້ນ ເວົ້າ
ວ່າພວກເຂົາບໍ່ຮູ້ວ່າຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍແມ່ນຢູ່ໃສ, ນອກຈາກນີ້ແລ້ວພືດຊະນິດນີ້ກໍ່ຍັງບໍ່ແຊບ. ບາງທີ
ການສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ການສິດສອນວິທີການປູກອາຫານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ກໍ່
ອາດຈະສາມາດເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຫັນຄຸນຄ່າຂອງພືດຊະນິດນີ້.

ຜົນກະທົບທາງດ້ານນະໂບາຍຂອງລັດ

ລະບົບການເກັບພາສີ ແລະ ການອອກໃບອະນຸຍາດອາດຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ທົບທວນຄືນໃໝ່ ເພື່ອ
ລົງເສີມໃຫ້ມີການລົງທຶນ ແລະ ການຄ້າເສລີຫຼາຍຂຶ້ນ. ຄຳທຳນຽມ ແລະ ພາສີອາກອນທີ່ ທາງບໍລິສັດ
ວິໄລຄູນຕ້ອງຈ່າຍນັ້ນເປັນເງິນຈຳນວນຂັ້ນສູງຫລາຍ. ທາງບໍລິສັດວິໄລຄູນຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຖ້າຫຼຸດ
ຜ່ອນພາສີລົງ, ທາງບໍລິສັດກໍ່ຈະສາມາດຊື້ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງຈາກຊາວກະສິກອນໃນລາຄາທີ່ສູງກວ່າໄດ້,
ຊຶ່ງກໍ່ຈະເປັນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີຊາວກະສິກອນຫຼາຍລາຍຫັນມາປູກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ແລະ ກໍ່ຈະມີຜົນສະ
ທ້ອນໃນແງ່ບວກ ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດສາມາດຂາຍຜະລິດຕະພັນ ໃນລາຄາທີ່ຖືກລົງໄດ້ຍ້ອນ ມີປະລິມານ
ຜົນຜະລິດຫຼາຍ.

ທາງອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ແລະ ແຂວງຄວນຊຸກຍູ້ລົງເສີມ ໃຫ້ມີຊາວຄ້າຂາຍເພີ່ມຂຶ້ນເພື່ອພັດ
ທະນາຕະຫຼາດຈາກສະພາບທີ່ເປັນຢູ່ ຄືມີຜູ້ຊື້ລາຍດຽວ ແຕ່ມີຜູ້ຂາຍຫຼາຍລາຍ. ສິ່ງນີ້ຈະສະໜອງ
ລາຄາທີ່ດີກວ່າໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ອາດຈະເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງ
ລາຄາໃນຕະຫຼາດທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ບໍ່ຖືກກົດໝາຍ.

ການລົງເສີມການປູກພືດຊະນິດໃໝ່ ເຊັ່ນ ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃນປະລິມານທີ່ຫຼວງຫຼາຍ ຊຶ່ງທັງຊາວກະ
ສິກອນ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖານລົງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງເອງກໍ່ມີຄວາມຮູ້ ດ້ານເຕັກນິກ
ຈຳກັດ, ອາດຈະນຳໄປສູ່ລະບົບການຜະລິດ ແບບ “ທົດລອງ ແລະ ຜິດພາດ” ໄດ້. ຍ້ອນພື້ນທີ່ການ
ຜະລິດກະສິກຳແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ, ພວກເຂົາຈຶ່ງບໍ່ອາດສ່ຽງ
ຕໍ່ຄວາມຜິດພາດໄດ້. ສະນັ້ນ, ການລົງທຶນຄວນຈະເປັນການສ້າງ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກ
ຂອງ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖານລົງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ເພາະພວກເຂົາ
ຈະເປັນຜູ້ທີ່ຈະມາສິດສອນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອຊາວກະສິກອນສືບຕໍ່ໄປ.

ຈຳນວນເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖານລົງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ເພື່ອຕອບສະ
ໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ ຢ່າງມີປະສິດຕິພາບ. ອີກທາງເລືອກໜຶ່ງກໍ່ ແມ່ນສ້າງ
ຄວາມສາມາດດ້ານເຕັກນິກຂອງຫົວໜ້າກຸ່ມຜະລິດໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ຈາກນັ້ນບຸກຄົນດັ່ງກ່າວກໍ່

ຈະທຳໜ້າທີ່ເປັນຈຸດສຸມ ສຳລັບຄວາມຮູ້ດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ຂໍ້ມູນດ້ານການຕະຫຼາດ. ລະບົບການປະສານງານ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການຕອບຮັບກໍ່ສາມາດປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້ ຖ້າຜູ້ນຳພາໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມມາດີ.

ອະຟລ່າທອກຊິນ (Aflatoxin)

ໃນຂະນະທີ່ ມີການສົ່ງເສີມໃຫ້ບໍລິໂພກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ເພື່ອປະປັບປຸງໂພຊະນາການໃນຄອບຄົວ, ມັນກໍ່ອາດກໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບໄດ້ ເຊັ່ນໂລກມະເຮັງຕັບ ຖ້າຫາກຜົນຜະລິດບໍ່ໄດ້ຮັບການເກັບຮັກສາຢ່າງເໝາະສົມ. ແມ່ຍິງຜູ້ທີ່ແຕ່ງກິນດ້ວຍໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຈາກໝາກຖົ່ວເຫຼືອງໃຫ້ຄອບຄົວຕົນ ບໍລິໂພກ ຄວນຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ມະຫັນຕະໄພຈາກສານອະຟລ່າທອກຊິນ (aflatoxins) ແລະ ຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມວິທີສັງເກດເບິ່ງເມື່ອໝາກຖົ່ວເກີດເຊື້ອລາດັ່ງກ່າວ.

ນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖາບັນ ເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການຫຼຸດຜ່ອນສານອະຟລ່າທອກຊິນໃນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ. ການສະໜອງການຝຶກອົບຮົມ, ຂໍ້ມູນການຕະຫຼາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີກໍ່ຈຳເປັນ. ການສະໜອງເຄື່ອງມືອຸປະກອນໃນການອົບແຫ້ງ ແລະ ການເກັບຮັກສາ ແລະ ລະບົບການຂົນສົ່ງທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແມ່ນການລົງທຶນທີ່ລັດຖະບານ ແລະ ພາກເອກະຊົນຄວນເອົາໃຈໃສ່.

ໃນແງ່ຂອງກະເສດສາດ, ເຮົາສາມາດຫຼຸດຜ່ອນການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງເຊື້ອລາ Aspergillus ທີ່ມີຢູ່ໃນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງນັ້ນ ໄດ້ດ້ວຍ ມາດຕະການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ (1) ໃຊ້ແນວພັນທີ່ມີ ຄຸນນະພາບດີປູກ; (2) ໃຊ້ວິທີການຕ້ານ ສານ aflatoxin; (3) ພາຍຫລັງທຳການເກັບກ່ຽວແລ້ວ ຕ້ອງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ຜົນລະປູກຢູ່ໃນພາວະຊຸ່ມເກີນ 20 ວັນ; (4) ບໍ່ໃຫ້ຝັກໝາກຖົ່ວເສຍຫາຍ ເມື່ອຮອດ ເວລາເກັບກ່ຽວບໍ່ວ່າຈະຍ້ອນເຄື່ອງຈັກ ຫຼື ແມງໄມ້ກໍ່ຕາມ; (5) ເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດໃນເວລາ ທີ່ມັນແກ່ ໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມ; (6) ຕິເອົາແກ່ນມັນອອກ ແລະ ຕາກຫຼືອົບໃຫ້ແຫ້ງທັນທີ ໂດຍໃຫ້ມີຄວາມ ຊຸ່ມພຽງ 12%; (5) ເກັບຮັກສາຢ່າງຖືກວິທີ.

ສະຫຼຸບ

ການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເພື່ອການຄ້າ ສາມາດເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນສຳລັບຊາວກະສິກອນ, ຊາວຄ້າຂາຍ ແລະ ລັດຖະບານ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຍ້ອນວ່າມັນຍັງເປັນພືດຊະນິດໃໝ່, ໝາກຖົ່ວເຫຼືອງເລີຍປະເຊີນກັບ ສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ. ນະໂຍບາຍແນະນຳຕ່າງໆທີ່ສົ່ງເສີມ ລະບົບຜະລິດກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ, ບວກກັບ ການສະໜອງຂໍ້ມູນການຕະຫຼາດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ຊາວກະສິກອນ, ສາມາດຊ່ວຍສົ່ງເສີມການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງແບບຍືນຍົງໄດ້. ພ້ອມນັ້ນ ການທົບທວນຄືນເບິ່ງນະໂຍບາຍການຄ້າ ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນກໍ່ເປັນສິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປະຕິບັດເພື່ອກະຕຸກຊຸກຍູ້ ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຊາວຄ້າຂາຍມີຄວາມທ້າວທັນ ທີ່ຈະລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດໝາກຖົ່ວເຫຼືອງ ທີ່ມີຜົນກຳໄລນີ້.

ປະສົບການທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເມື່ອມີການປູກພືດຊະນິດໃໝ່ຂຶ້ນມາ, ການສະໜອງ ຄວາມຮູ້ດ້ານເຕັກນິກຢ່າງພຽງພໍ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖານກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ຈະຊ່ວຍບັບປູກຜົນຜະລິດໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ການຈັດຕັ້ງລະບົບ ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການຕອບຮັບຢ່າງສະໜໍ່ສະເໝີ ກໍ່ຈະສາມາດສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາການຜະລິດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ທັນເວລາ. ສິ່ງທີ່ຄວນສັງເກດແມ່ນ ບົດສະຫຼຸບທີ່ສະເໜີໃນທີ່ນີ້ແມ່ນເປັນຈິງສະເພາະ ໃນກໍລະນີຂອງເມືອງຊຽງເງິນເທົ່ານັ້ນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ເຮັດການສຶກສາຕົວຈິງ. ສ່ວນເມືອງອື່ນໆອາດຈະມີປະສົບການ ທີ່ຕ້າຍຄືກັນ ຫຼື ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ ແຕ່ມັນກໍ່ຄົງ ຈະເປັນປະໂຫຍດຖ້າຫາກນຳເອົາປະສົບການເຫຼົ່ານັ້ນມາປະກອບເປັນເອກະສານ ເພື່ອທຳການວິເຄາະແບບສົມທຽບ .

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ

ຜູ້ຂຽນທັງສາມ ທ່ານມີສ່ວນພົວພັນກັບ LSUAFRP ເຊິ່ງເປັນການຮ່ວມມືກັນ ລະຫວ່າງສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ (National Agriculture and Forestry Research Institute-NAFRI) ແລະ ອົງການຮ່ວມມື ແລະ ພັດທະນາສາກົນປະເທດສະວີເດັນ. ທ່ານ Dr. Blesilda M. Calub (bmc Calub@laguna.net), ອະດີດທີ່ປຶກສາຂອງໂຄງການ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າລະບົບກະສິກໍາ/ສິ່ງເສີມລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາ, ປັດຈຸບັນເປັນ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ໃຫ້ແກ່ມະຫາວິທະຍາໄລ ໃນພະແນກ ລະບົບການການຜະລິດກະສິກໍາແບບປະສົມປະສານ, ກຸ່ມລະບົບກະສິກໍາ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ປະເທດຟິລິບປິນ, ເມືອງ Los Baños. ທ່ານ ຄຳພູ ຜູງຍະວິງ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ແລະ Mr. Daniel Talje (d_talje@yahoo.se), ເປັນຊ່າວຊານຮ່ວມໃຫ້ແກ່ໂຄງການອົງປະກອບການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເສດຖະກິດສັງຄົມ ຂອງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ.

References

ARPRODUC. 2005. “Argentina Commodities Exporters and Mercosur Trading Operators”. <http://webs.satlink.com/usuarios/a/arproduc/soybeanmeal.htm>

ICRISAT. 2005. “International Crops Research Institute for the Semi Arid Trop ics”. www.icrisat.org and www.aflatoxin.info

Monahan, J. 2005. “Soybean Fever Transforms Paraguay”. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/4603729.stn>

Pandey, R.K. 1987. A Farmers' Primer on Growing Soybean on Riceland. International Rice Research Institute and International Institute of Tropical Agriculture. Laguna, Philippines.

Sisavath, O., Navongsay, V., Soukhy, X. & Inta, K. 2005. Onfarm Research on Corn and Legume Intercropping in Selected Villages in Luang Prabang and Oudomxay. Annual Technical Report. LaoSwedish Upland Agriculture and Forestry Research Program. Lao PDR.

Sumarno, F., Dauphin, A., Rachim, N., Sunarlin, B., Santoso & Kuntastyuti, H. 1988. Soybean Yield Gap Analysis in Java. Centre for Research and Development of Cereals, Pulses, Roots and Tuber Crops in the Humid Tropics of Asia and the Pacific (CGPRT). Bogor, Indonesia.

ສປປ ລາວ ຈະຢັ້ງຢືນສິ່ງປອດສານພິດຂອງຕົນໄດ້ຄືແນວໃດ?

ໂດຍ: Rick Dubbeldam

ການກະສິກຳລາວໄດ້ປະເຊີນກັບການແຂ່ງຂັນຢ່າງສູງຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງ ທັງຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ຕະຫຼາດສາກົນ. ປະຊາຊົນລາວໃນເຂດຊົນນະບົດ ກໍ່ກຳລັງຫາທາງເພີ່ມພູນລາຍຮັບຂອງຕົນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນຕາມຄວາມຄາດໝາຍ. ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດການສົ່ງອອກ ສຳລັບສິນຄ້າກະສິກຳປອດສານພິດນີ້ ສາມາດຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນລາວເພີ່ມພູນລາຍໄດ້ຂອງຕົນໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ໂດຍທີ່ມີການປ່ຽນແປງວິທີການປູກຝັງແບບປັດຈຸບັນພຽງເລັກໜ້ອຍ ຫຼືບໍ່ມີການປ່ຽນແປງຫຍັງເລີຍ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕະຫຼາດເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຕ້ອງການໃຫ້ມີຂັ້ນຕອນການຮັບຮອງທີ່ຊັບຊ້ອນ ແລະ ສິ້ນເປືອງສູງ. ໃນທັນທີຜູ້ຂຽນຈະໄດ້ໂອ້ລົມເລື່ອງການປະກາດໃຫ້ທົ່ວປະເທດປອດສານພິດຫຼືປອດຢາປາບສັດຕູພືດ ອັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜົນຜະລິດກະສິກຳຂອງລາວເຮົາມີຂໍ້ໄດ້ປຸງໃນການແຂ່ງຂັນກັບຕ່າງປະເທດ. ໃນເມື່ອເປັນຄື ແນວນັ້ນ, ຄວາມຈິງກໍ່ຄື ການປະກາດໃຫ້ທົ່ວປະເທດປອດສານພິດນັ້ນ ຈະພາໃຫ້ຜົນຜະລິດເຂົ້າຫຼຸດລົງ ຊຶ່ງມັນສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ແນວຄິດດັ່ງກ່າວເປັນໄປໄດ້ຍາກ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ການຕິດເຄື່ອງໝາຍປອດຢາຂ້າແມງໄມ້ນັ້ນ ໄດ້ນຳມາຊຶ່ງຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆທີ່ສາມາດສົ່ງເສີມການກະສິກຳຂອງລາວ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມີລັກສະນະຈຸບຈ້າວທ້າວຫັນຍິ່ງຂຶ້ນ.

ບົດຂຽນນີ້ມີຈຸດປະສົງຕ້ອງການໃຫ້ມີການເລີ່ມສົນທະນາກ່ຽວກັບວິທີທາງການສົ່ງເສີມຜົນຜະລິດກະສິກຳຂອງລາວໃນຕະຫຼາດສາກົນ, ຄຽງຄູ່ໄປກັບການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ. ການສົ່ງເສີມທີ່ຄຽງຄູ່ໄປພ້ອມກັນນີ້ກໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ການຕິດເຄື່ອງໝາຍປະຈຳຊາດຂອງສິນຄ້າກະສິກຳຂອງລາວມີຂໍ້ໄດ້ປຸງເໝືອກວ່າຄູ່ແຂ່ງອື່ນໆໄດ້ນຳອີກ.

ຕົ້ນກຳເນີດຂອງແນວຄິດດັ່ງກ່າວແມ່ນ, ປັດຈຸບັນນີ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດຖະບານລາວໃນທົ່ວປະເທດຕ່າງກໍ່ອ້າງວ່າຜົນຜະລິດ ຂອງລາວແມ່ນໄດ້ມາຈາກທຳມະຊາດ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຕ້ອງການໃນຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນປະເທດໄທ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຜົນຜະລິດດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ຍອມຮັບວ່າໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນ ແລະ ມາຈາກທຳມະຊາດແທ້ 100%, ບໍ່ວ່າກາເລື່ອງໝາຍທີ່ຕິດຈະອ້າງວ່າແນວໃດກໍ່ຕາມ. ໃນລະດັບສາກົນ ມັນຈະມີກາເລື່ອງໝາຍທີ່ຍອມຮັບວ່າປອດສານພິດແທ້. ລາວເຮົາຈະເວົ້າໄດ້ບໍ່ວ່າຜົນຜະລິດຂອງເຮົາປອດສານພິດ? ຜົນຜະລິດຂອງລາວປອດຢາປາບສັດຕູພືດບໍ່?, ຖ້າວ່າປອດສານພິດແທ້, ຜົນຜະລິດຂອງລາວສາມາດນຳມາຕັ້ງເປັນຍີ່ຫໍ້ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ມັນໄດ້ເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດສາກົນ ແລະ ເພີ່ມລາຍຮັບໃຫ້ຊາວ ກະສິກອນໄດ້ບໍ່?

ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນ ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວອາດຈະໝາຍຄວາມວ່າ ຊາວກະສິກອນ ໃນສປປ ລາວສາມາດປັບປຸງລາຍຮັບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້. ບັນຫາທັງສອງນີ້ເປັນຫົວໃຈສຳຄັນຂອງຍຸດທະສາດການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຊາດ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ

(National Growth and Poverty Education Strategy - NGPES) ແລະ ບາດກ້າວທຳອິດຂອງເປົ້າໝາຍການພັດທະນາໃນສະຫັດສະວັດ (Millenium Development Goal - MDG) ແມ່ນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມອຶດຫິວ.

ຕ້ອງການມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນ

ໃນໄລຍະສອງສາມປີທີ່ຜ່ານມາ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຄົນໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງລາວໄດ້ປະສົບກັບການປ່ຽນແປງໃໝ່ ຊຶ່ງແຕກກ່ອນນັ້ນ ແຕ່ລະໝູ່ບ້ານທຳການຜະລິດເກືອບວ່າພໍພຽງ ແຕ່ກຸ້ມກິນເທົ່ານັ້ນ, ໃນທຸກມື້ນີ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈາກພາຍນອກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວນີ້ ມີບາງສາເຫດມາຈາກການແຕ່ລາມ ຂອງຄວາມເຊື່ອ ທີ່ວ່າການຊື້ ແລະ ນຳໃຊ້ສິນຄ້າຈຳນວນຫລາຍແມ່ນເປັນການດີ: ສິ່ງນີ້ເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການສິນຄ້າທີ່ບໍ່ມີວາງຂາຍໃນທ້ອງຖິ່ນຕົນ. ແລະພ້ອມ ດຽວກັນນັ້ນກໍຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຍາກມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນ, ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ການປົນປົວສຸຂະພາບ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ການບໍລິການໄຟຟ້າ, ໂທລະສັບ ແລະ ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ (SPC, 2001). ຜົນທີ່ຕາມມາກໍ່ຄືປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດກຳລັງພະຍາຍາມເພີ່ມຜົນຜະລິດໃນທ້ອງຖິ່ນຕົນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ຫຼື ຂົນຂວາຍຫາແຫຼ່ງລາຍຮັບທາງເລືອກໃໝ່. ເພື່ອຮັບມືກັບສະພາບ ດັ່ງກ່າວຊາວບ້ານສ່ວນຫຼາຍຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມຜົນຜະລິດຂອງຕົນໃຫ້ໂດ່ສູງຂຶ້ນ: ໂດຍການຂາຍເຄື່ອງປູກຂອງຝັງ ແລະ ສັດລ້ຽງທີ່ເຫຼືອກິນນັ້ນ ຊາວກະສິກອນສາມາດສ້າງລາຍຮັບທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການ.

ໃນເຂດທີ່ງຽບ ແລະ ຕາມຕົນພູ ພວກຊາວກະສິກອນກໍ່ໄດ້ເພີ່ມຜົນຜະລິດເຂົ້າໃນລະດູຝົນ ແລະ ປູກຜັກທີ່ມີການປົວລະບັດສູງໃນລະດູແລ້ງ ເພື່ອຕະຫຼາດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາຍໃນປະເທດ. ສ່ວນເຂດທີ່ມີພູຜາຫຼາຍ, ນອກຈາກປູກເຂົ້າໄຮ່ເພື່ອບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວໃນລະດູຝົນແລ້ວ, ກໍ່ຍັງມີການປູກໝາກເດືອຍ, ໝາກງາ ແລະ ໝາກສາລີ ເພື່ອໃຫ້ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການໃຊ້ຈ່າຍເງິນ. ສິນຄ້າເຫຼົ່ານີ້ຖືວ່າເປັນສິນຄ້າເພື່ອແລກເອົາເງິນສົດ, ຊຶ່ງເປົ້າໝາຍແມ່ນຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດ. ຊາວກະສິກອນຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາຕະຫຼາດ ແລະ ຄ່າຕອບແທນທີ່ຄຸ້ມຄ່າກັບແຮງງານ ຂອງຕົນທີ່ທຸ່ມເທໃສ່ການປູກຝັງ.

ຕະຫຼາດສຳລັບຈຳໜ່າຍສິນຄ້າຂອງລາວ

ຕະຫຼາດພາຍໃນ

ເຄື່ອງປູກຂອງຝັງທີ່ວາງຂາຍໃນຕະຫຼາດຂອງລາວ ສາມາດຈັດແບ່ງອອກເປັນສອງໝວດໝູ່ຄື: ສິນຄ້າຈຳພວກເນົ່າເປື້ອຍງ່າຍ ແລະ ສິນຄ້າທີ່ບໍ່ເນົ່າເປື້ອຍງ່າຍ, ໃນໝວດທີສອງນັ້ນຕົ້ນຕໍກໍ່ແມ່ນເຂົ້າ. ໃນໄລຍະສອງສາມປີທີ່ຜ່ານມານັ້ນ ເຂົ້າທີ່ເຫຼືອກິນ ແມ່ນໃຊ້ແຮ່ໄວ້ເພື່ອບໍລິໂພກພາຍໃນ ແລະ ກໍ່ອາດຈະມີການນຳໄປຈຳໜ່າຍໃນຕະຫຼາດຂອງບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ ໃນຮູບແບບການຄ້າທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ຫຼື ໃນຮູບແບບຂອງການແລກປ່ຽນສິນຄ້າ ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ . ສ່ວນສິນຄ້າອື່ນໆທີ່ບໍ່ເນົ່າເປື້ອຍງ່າຍເຊັ່ນ: ໝາກເດືອຍ, ໝາກສາລີ, ອ້ອຍ ຫຼື ໝາກຖົ່ວເຫຼືອ ແມ່ນມີຕະຫຼາດ

ຈຳໜ່າຍພາຍໃນໜ້ອຍຫຼາຍ. ທີ່ເປັນເຊັ່ນນີ້ກໍ່ເນື່ອງມາຈາກປະຊາກອນລາວເຮົາມີຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ ແລະ ຂາດເຄື່ອງມືສຳລັບແປຮູບອາຫານ, ສິນຄ້າສ່ວນຫຼາຍຍາກຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງອອກຂາຍຕ່າງປະເທດ. ໂອກາດສຳລັບຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍເຄື່ອງປູກເຫຼົ່ານີ້ເປັນສິ່ງທີ່ກຳນົດບໍ່ໄດ້; ລາຄາແມ່ນຖືກກຳນົດຕາມຕະຫຼາດໂລກ, ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນພຽງເລັກໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນ.

ຜູ້ສະໜອງສິນຄ້າຈາກປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດອື່ນໆສາມາດຜະລິດ

ສິນຄ້າທີ່ມີລາຄາຖືກກວ່າ ແລະ

ສິນຄ້າຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລະດູການ.

ກົງກັນຂ້າມກັບສິ່ງທີ່ເນົ່າເບື້ອຍ່າຍ ແມ່ນອາຫານສິດເຊັ່ນ ຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້, ສ່ວນຫຼາຍຈະຈຳໜ່າຍຕະຫຼາດພາຍໃນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຈຳພວກອາຫານສິດຕາມລະດູການແມ່ນມັກຈະລົ້ນຕະຫຼາດ ຊຶ່ງມັນສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຕົກຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ມີຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍພຽງພໍ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ສິນຄ້າເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ປະເຊີນກັບການແຂ່ງຂັນທີ່ຂ້ອງຂ້າງສູງຈາກຕ່າງປະເທດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດໄທ. ຜູ້ສະໜອງສິນຄ້າຈາກປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດອື່ນໆສາມາດຜະລິດສິນຄ້າທີ່ມີລາຄາຖືກກວ່າ ແລະ ສິນຄ້າຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລະດູການ. ໂດຍປົກກະຕິ ສິນຄ້ານຳເຂົ້າເຫຼົ່ານີ້ຈະມີຄຸນນະພາບສູງກ່ວາ ຍ້ອນໃຊ້ວິທີຜະລິດກະສິກຳສະໄໝໃໝ່. ຜູ້ຜະລິດສາມາດຂາຍໃນລາຄາທີ່ຕ່ຳໄດ້ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາເປັນຜູ້ຜະລິດລາຍໃຫຍ່ ແລະ ມີລະບົບກິນໂກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີກວ່າ(ລະຫວ່າງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ຂາຍ).

ການແຂ່ງຂັນໂດຍສະເພາະຈາກປະເທດໄທ, ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດຢ່າງແນ່ນອນ. ອີງຕາມຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນມາໃໝ່ນີ້ກຳນົດໃຫ້ ສິນຄ້າຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານໃກ້ຄຽງເສຍພາສີນຳ ເຂົ້າໜ້ອຍລົງ ເມື່ອເວລາເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດລາວ. ນອກຈາກນີ້, ຂໍ້ຕົກລົງເສລີການຄ້າ ລະຫວ່າງປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດທີ່ສາມ ແມ່ນສິນຄ້າກະສິກຳຈາກປະເທດໄທຈະຕ້ອງຫຼຸດລາຄາລົງ ແລະ ເພີ່ມຄຸນນະພາບໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ຂໍ້ຕົກລົງເສລີການຄ້າລະຫວ່າງໄທ ແລະ ຈີນ ແມ່ນໃຫ້ເອື້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກການຄ້າອາຫານສິດ, ແຕ່ມີເງື່ອນໄຂວ່າ ສິນຄ້າເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງມາຈາກໄຮ່ທີ່ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນວ່າ ນຳໃຊ້ວິທີກະສິກຳ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ. ຜົນທີ່ຕາມາກໍ່ຄື ຜູ້ຜະລິດຂອງໄທກໍ່ຍິ່ງປັບປຸງ ຄຸນນະພາບສິນຄ້າຂອງຕົນໃຫ້ດີຍິ່ງຂຶ້ນເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ.

ຕະຫຼາດສາກົນ

ປະເທດລາວເຮົາໄດ້ປະເຊີນກັບຫຼາຍບັນຫາໃນຕະຫຼາດສາກົນ. ສິນຄ້າສ່ວນຫຼາຍບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານສາກົນຍ້ອນຜະລິດພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂທີ່ການຜະລິດຕ່ຳ. ເຊັ່ນ ແນວພັນກໍ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບດີ, ໃນຂະນະດຽວກັນຜູ້ປູກກໍ່ບໍ່ໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ຂັ້ນຕອນ ແລະ ການໃຊ້ປຸຍ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ຖືກຕ້ອງ.

ເງື່ອນໄຂການປູກຝັງສະເພາະບໍ່ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຈົນສຸດກົກສຸດປາຍ ຊຶ່ງມັນສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດ ຕົກຕໍ່າ ແລະ ຄຸນນະພາບບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ. ຜົນຜະລິດຕົກຕໍ່າເຮັດໃຫ້ມີລາຍຮັບໜ້ອຍ ແລະ ຄຸນນະພາບກໍ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ໝາຍເຖິງລາຄາທີ່ຕໍ່າລົງ ຫຼືບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດໄດ້ເລີຍ. ລາຄາທີ່ຕໍ່າກວ່ານັ້ນ, ເມື່ອເວົ້າໃນແງ່ຂອງເສດຖະກິດແລ້ວ ຖືວ່າບໍ່ເປັນບັນຫາ ຍ້ອນວ່າຄ່າຈ້າງແຮງງານໃນລາວກໍ່ຕໍ່າຄືກັນ, ແຕ່ວ່າສິນຄ້າຄຸນນະພາບບໍ່ດີນັ້ນມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ການຂາຍຜົນຜະລິດ ຂອງລາວເຮົາເປັນໄປໄດ້ຍາກ ເຖິງວ່າຈະມີລາຄາຖືກກໍ່ຕາມ. ຕົ້ນຕໍແມ່ນການສົ່ງສິນຄ້າທີ່ເນົ່າເບື້ອຍ່າຍຂອງລາວອອກຂາຍຕ່າງປະເທດ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຂອບເຂດໃຫ້ແກ່ສິນຄ້າທີ່ບໍ່ເນົ່າເບື້ອຍ່າຍ ເຊັ່ນກາເຟ ກໍ່ຕາມ.

ຊ່ອງທາງຕະຫຼາດພິເສດ

ປະເຊີນກັບສະພາວະການຕະຫຼາດທີ່ມີແຕ່ເສຍປຽບ ໂດຍມີການແຂ່ງຂັນເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດໂດຍກາກ, ຊາວກະສິກອນລາວເຮົາ ຈະສາມາດເພີ່ມລາຍຮັບຂອງຕົນດ້ວຍການຂາຍສິນຄ້າກະສິກໍາໄດ້ຄືແນວໃດ? ເຖິງແມ່ນວ່າ ໂຄງການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຊາວກະສິກອນລາວເຮົາຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີກໍ່ຕາມ, ໃນຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປະເທດຊາດນັ້ນ ວຽກງານກະສິກໍາລາວຊໍ້າພັດບໍ່ສາມາດ ເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີສະໄໝໃໝ່ ຄືກັບປະເທດບ້ານໃກ້ເຮືອນຄຽງ. ໂດຍທົ່ວໄປ, ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ການບໍລິການສິນເຊື່ອໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນໜ້ອຍກວ່າປະເທດ ເພື່ອນບ້ານຂອງຕົນ. ໃນຂະນະທີ່ປະເທດບ້ານໃກ້ເຮືອນຄຽງ ກໍ່ຄືອີກຫລາຍໆປະເທດ ໄດ້ສືບຕໍ່ພັດທະນາການກະສິກໍາຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ, ເບິ່ງຄືຈັ່ງວ່າລາວເຮົາບໍ່ມີທາງຕາມທັນບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ເລີຍ.

ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ສໍາລັບເຄື່ອງປູກສະເພາະໃດໜຶ່ງ, ເງື່ອນໄຂໃນການປູກຝັງ(ອາກາດ, ນໍ້າ, ດິນ) ອາດຈະມີຄວາມເໝາະສົມກັບເຂດໃດເຂດໜຶ່ງສະເພາະໃນລາວ, ຊຶ່ງມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຈັດແບ່ງເຂດ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ຢູ່ຕາມທົ່ງພຽງບໍລິເວນ ໄດ້ມີການປູກໝາກຖົ່ວລຽນ ແລະ ກະລໍ່າປີ ແລ້ວສົ່ງອອກໄປຂາຍຢູ່ປະເທດໄທ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຕະຫຼາດຢູ່ບາງກອກ. ຢູ່ພາຍໃນປະເທດລາວເຮົາ, ຕະຫຼາດຈໍາໜ່າຍສິນຄ້າກະສິກໍາທີ່ເນົ່າເບື້ອຍ່າຍເຊັ່ນ ສະຫຼັດ ແລະ ໝາກໄມ້ຊະນິດ ພິເສດມີການຂະຫຍາຍຕົວກໍ່ຍ້ອນວ່າມີການເຕີບໂຕ ທາງດ້ານອຸດສາຫະກໍາການທ່ອງທ່ຽວ, ຊຶ່ງຕ້ອງການໃຫ້ມີການສະໜອງ ສິນຄ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ພຽງພໍ. ເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນແລ້ວແຕ່ແມ່ນຕົວຢ່າງ ຂອງຊ່ອງທາງຕະຫຼາດພິເສດ. ຊ່ອງທາງແມ່ນໝາຍເຖິງມາດຕາສ່ວນຂອງຕະຫຼາດທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ຢ່າງໄດ້ຮັບຜົນດີດ້ວຍຄວາມອາດສາມາດສະເພາະໃດໜຶ່ງຂອງປະເທດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ສ່ວນບຸກຄົນ (Luther, 2000). ສິນຄ້າຊ່ອງທາງການຕະຫຼາດນັ້ນຕ້ອງມີລະບົບການຕະຫຼາດແບບພິເສດ (ເຊັ່ນ ຍີ່ຫໍ້ທີ່ດຶງດູດໃຈລູກຄ້າ), ມີການກວດກາ ແລະ ຄວບຄຸມຄຸນນະພາບເປັນຢ່າງດີ.

ຂໍ້ໄດ້ປຽບ

ນອກຈາກເງື່ອນໄຂການປູກຝັງແບບພິເສດທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນແລ້ວ, ກະສິກໍາລາວກໍ່ຍັງພໍ້ມີຂໍ້ໄດ້

ປຽບເໝືອຄູ່ແຂ່ງຂອງຕົນຢູ່ໃນຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍສິນຄ້າແບບພິເສດ - ນັ້ນກໍ່ຄືຜົນຜະລິດທີ່ປອດສານພິດ. ກະສິກຳລາວເກືອບຖືໄດ້ວ່າ ສະໜອງຜົນຜະລິດທີ່ປອດສານພິດຫຼາຍທີ່ສຸດ, ເມື່ອສົມທຽບກັບຄູ່ແຂ່ງ, ເຫັນວ່າກະສິກຳລາວໃຊ້ສານເຄມີໜ້ອຍກວ່າໝູ່ ເຊັ່ນປູຢຸ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ. ຕະຫຼາດສາກົນສຳລັບຜົນຜະລິດປອດສານພິດນີ້ ແມ່ນເນັ້ນໜັກໃສ່ສິນຄ້າທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍມີການໃຊ້ສານເຄມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ຊ່ອງທາງຕະຫຼາດພິເສດນີ້ເປັນຄວາມໝັ້ນຄົງທີ່ຍັງມີຕົ້ນເຕັ້ນສຳລັບຊາວກະສິກອນລາວ. ນອກຈາກວ່າບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການປ່ຽນແປງ ຫຼາຍໃນວິທີການປູກຝັງ ແບບປັດຈຸບັນແລ້ວ, ຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍສິນຄ້າປອດສານພິດກໍ່ຍັງມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ (ITC, 1999; Parrot & Marsden, 2002; IFAD, 2004; Willer & Yussefi, 2005) ແລະ ໃຫ້ລາຄາດີນຳອີກ ສຳລັບສິນຄ້າປອດສານເຄມີຕົກຄ້າງ. ຜົນຜະລິດຂອງລາວ, ທັງອາຫານສົດ ແລະ ສິນຄ້າທີ່ບໍ່ເນົາເປື້ອຍງ່າຍ, ສາມາດເຂົ້າຕະຫຼາດໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ ໂດຍທີ່ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການປ່ຽນແປງຫຍັງຫຼາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນທີ່ສູງ ຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ລາວມີລາຍ ຮັບສູງຂຶ້ນ.

ການຮັບຮອງ

ກະສິກຳປອດສານພິດແມ່ນໝາຍເຖິງ "ລະບົບການຜະລິດທີ່ຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ບໍ່ໃຊ້ສານສັງເຄາະເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເຊັ່ນປູຢຸ, ຢາປາບສັດຕູພືດ, ສານຄວບຄຸມ ແລະ ເລັ່ງການເຕີບໃຫຍ່ໃນສັດລ້ຽງ" (USDA, cited in Scialabba & Aubert, 1998). ໃນທີ່ນີ້ ມັນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັບຄຳສັບອື່ນໆ ເຊັ່ນ ກະສິກຳແບບທຳມະຊາດ ຫຼື ກະສິກຳແບບຍືນຍົງ, ຊຶ່ງທັງສອງຄຳນັ້ນມີນິຍາມທີ່ກວ້າງຂວາງ.

ເພື່ອປົກປ້ອງຜູ້ບໍລິໂພກ, ສິນຄ້າປອດສານພິດຈະຕ້ອງກຼີກກັບມາດຕະຖານ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດທີ່ແນ່ນອນ. ການຮັບປະກັນຈາກຜູ້ຜະລິດແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍ: ສິນຄ້າ ຫຼື ຟາມໃດໜຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ. ຊຶ່ງການຮັບຮອງນັ້ນຕ້ອງໄດ້ເປັນໄປຕາມຂັ້ນຕອນທີ່ເປັນທາງການ ໂດຍໃຫ້ຜູ້ຄວບຄຸມຄຸນນະພາບມາພິສູດເບິ່ງວ່າສິນຄ້ານັ້ນໆ ໄດ້ເກນມາດຕະຖານ ຫຼືບໍ່. ການພິສູດນີ້ແມ່ນມີຫຼາຍວິທີ. ຕົວຢ່າງໃນປະເທດໄທ, ປັດຈຸບັນນີ້ສາມາດກວດສອບສິນຄ້າປອດສານເຄມີໄດ້ໃນທ້ອງທົດລອງລະດັບແຂວງ. ຫຼັງຈາກສິນຄ້າຜ່ານເກນມາດຕະຖານທີ່ແນ່ນອນແລ້ວ ຜູ້ຜະລິດກໍ່ຈະໄດ້ຮັບໃບຢັ້ງຢືນ. ໃບຢັ້ງຢືນນີ້ສາມາດນຳມາໃຊ້ຢູ່ໃນຕະຫຼາດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນກັບຜູ້ຊື້ວ່າຜົນຜະລິດ ດັ່ງກ່າວໄດ້ມາດຕະຖານຕາມເກນກຳນົດ. ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າໄດ້ມາດຕະຖານສິນຄ້າປອດສານພິດ; ພຽງແຕ່ຢັ້ງຢືນວ່າປອດຢາປາບສັດຕູພືດໃນເວລາທີ່ລົງໄປສຳຫຼວດເທົ່ານັ້ນ.

ການຍັ້ງຢືນສິນຄ້າປອດສານເຄມີ ແມ່ນອາດຈະສິ້ນເປືອງເກີນ

ໄປ, ຍາກເກີນໄປ ແລະ

ໃນຄວາມເປັນຈິງເກືອບວ່າເປັນໄປບໍ່ໄດ້ເລີຍໃນ ສປປ ລາວ.

ຜົນຜະລິດປອດສານພິດຄວນຈະຜະລິດ ໂດຍບໍ່ມີການໃຊ້ສານສັງເຄາະ ຫຼື ສານເຄມີ. ຄວາມຈິງກໍ່ຄື ການກວດກາໃນຫ້ອງທົດລອງພາຍຫຼັງການຜະລິດ, ບໍ່ໄດ້ພິສູດວ່າມີການໃຊ້ປຸຍເຄມີຫຼືບໍ່ຊຶ່ງອັນນັ້ນມັນໄດ້ສ້າງຄວາມສັບສົນໃຫ້ແກ່ຂັ້ນຕອນການຍັງຢືນພໍສົມຄວນ. ການຍັງຢືນສິນຄ້າປອດສານພິດທີ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຫຼາຍທີ່ສຸດ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດ ຂອງສະຫະພາບເອີຣົບ. ພາຍໃຕ້ຂັ້ນຕອນເຫຼົ່ານີ້ ຜູ້ຜະລິດສິນຄ້າປອດສານພິດຈະຕ້ອງໄດ້ລໍຖ້າໃຫ້ຜູ້ກວດກາຈາກຕ່າງປະເທດລົງມາເບິ່ງນຳ, ມາພິສູດເບິ່ງພືດ ທີ່ຍັງຢືນຕົ້ນຢູ່ ແລະ ກວດເບິ່ງການເຮັດບັນຊີທີ່ຈຳເປັນ. ການທີ່ອາໄສໃຫ້ຜູ້ກວດສອບຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ລົງມາເບິ່ງນຳນັ້ນແມ່ນລະບົບທີ່ສິ້ນເບື້ອງຫຼາຍ ຍ້ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເດີນທາງ ແລະ ຄວາມຈິງກໍ່ຄື ສະຖາບັນທີ່ສາມາດຍັງຢືນໄດ້ນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ປະເທດຕາເວັນຕົກ ຊຶ່ງມີຄ່າທຳນຽມ ແລະ ຄ່າເດີນທາງສູງ. ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ສຳລັບຊາວກະສິກອນລາວແລ້ວ ມູນຄ່າການກວດສອບສິນຄ້າຈະເປັນສ່ວນສຳຄັນ ເຮັດໃຫ້ສິນຄ້າປອດສານພິດມີລາຄາແພງຂຶ້ນ.

ທາງເລືອກໃໝ່ສຳລັບການຍັງຢືນສິນຄ້າແມ່ນ, ລະບົບຄວບຄຸມຄຸນະພາບພາຍໃນ ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາ ໂດຍ ສະຫະພັນນາໆຊາດ ເພື່ອການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານກະສິກຳປອດສານພິດ (International Federation of Organic Agriculture Movement - IFOAM) ສຳລັບຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ. ໃນຂັ້ນຕອນນີ້ ຊາວກະສິກອນແຕ່ລະຄົນຈະຕ້ອງໄດ້ທຳການປະກອບ ເອກະສານຢ່າງລະອຽດ ບວກກັບການລົງກວດສອບທົ່ວໄປຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ ເປັນກຸ່ມພາຍ ໃນປະເທດ ແລະ ຈາກຕ່າງປະເທດ ຊຶ່ງຈະກວດສອບເບິ່ງຕົວຢ່າງສິນຄ້າຈາກກຸ່ມຊາວກະສິກອນ. ດ້ວຍວິທີນີ້ ຊາວກະສິກອນກຸ່ມໃຫຍ່ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບ ການຍັງຢືນຄຸນະພາບ. ໃນປະເທດລາວແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ ມີອົງກອນໃດທີ່ສາມາດຍັງຢືນສິນຄ້າກະສິກຳໄດ້, ສະນັ້ນພວກເຮົາຕ້ອງການຍັງຢືນການປອດສານພິດ ຈາກອົງກອນຕ່າງປະເທດ. ແຫຼ່ງຍັງຢືນທີ່ເປັນໄປໄດ້ກວ່າໝູ່ໃນປັດຈຸບັນແມ່ນ ປະເທດໄທ, ແຕ່ວ່າມີລາຄາແພງ, ຕໍ່ສຸດແມ່ນ US\$2,000 ຂຶ້ນໄປ ສຳລັບການຍັງຢືນໃນລາວ. ນອກຈາກນີ້, ການເຮັດບັນຊີທີ່ຈຳເປັນພາຍໃນອາດຈະມີຄວາມຊັບຊ້ອນສຳລັບຊາວກະສິກອນ ສ່ວນໃຫຍ່, ຊຶ່ງມີລະດັບການສຶກສາ ທີ່ຈຳກັດ. ສະເພາະເລື່ອງມາດຕະຖານເອງກໍ່ມີຄວາມສັບສົນຫຼາຍພໍແລ້ວ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ນ້ຳຈາກພາຍນອກທີ່ໃຊ້ທົດໃນລະຫວ່າງການເພາະປູກ ກໍ່ຕ້ອງບໍ່ມີສານເຄມີເຈືອປົນ (ປຸຍ ຫຼື ຢາປາບ ສັດຕູພືດ). ສະນັ້ນ ການຍຶດຖືນຳການຍັງຢືນການປອດສານພິດນັ້ນ ອາດຈະບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ໃຊ້ນ້ຳຈາກຊົນລະປະທານ, ຊຶ່ງອາດຈະມີສານພິດເຈືອປົນໄດ້ ຖ້າຫາກກະໂຕຊາວກະສິກອນ ເອງພຽງຜູ້ດຽວ ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຫຼື ປຸຍເຄມີຢູ່ບໍລິເວນເຂດຕົ້ນນ້ຳ. ໃນໄລຍະສັ້ນ, ການຍັງຢືນສິນຄ້າປອດສານເຄມີແມ່ນອາດຈະສິ້ນເບື້ອງເກີນໄປ, ຍາກເກີນໄປ ແລະ ໃນຄວາມເປັນຈິງເກືອບວ່າ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ເລີຍໃນ ສປປ ລາວ.

ກະສິກຳປອດສານພິດຂອງລາວ

ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ສຳລັບຊາວກະສິກອນ ລາວສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ, ບັນຫາໃນການໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງຕົນໄດ້ຮັບການຍັງຢືນວ່າ ປອດສານພິດນັ້ນ ເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້. ໃນເວລາດຽວກັນ ກໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຊາວກະສິກອນກຸ່ມດຽວກັນນີ້ອາດຈະຜ່ານເກນວັດແທກທົ່ວໄປ ສຳລັບກະສິກຳປອດສານພິດ. ເພື່ອຊ່ວຍຊາວກະສິກອນ ລັດຖະບານ ກໍ່ສາມາດປະກາດ

ໃຫ້ສິນຄ້າກະສິກຳຂອງລາວທັງໝົດ ປອດສານພິດໄດ້. ມັນຈະໄດ້ຮັບຜົນດີຍິ່ງຂຶ້ນ ຖ້າຫາກມີການ ອອກ
ນະໂຍບາຍຫ້າມຂາຍປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ. ການປະກາດຄືແນວນັ້ນ
ບວກກັບການບັງຄັບໃຊ້ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ແມ່ນອນວ່າຈະຕ້ອງສ້າງຖານະບົດບາດ ທີ່ດີຂຶ້ນ ໃຫ້ແກ່
ສິນຄ້າລາວ ໃນເວທີສາກົນ. ການປະກາດຄືແນວນີ້ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນໃນລະດັບຊາດ, ແຕ່ມັນຈະໄດ້ຮັບຜົນດີ
ຊຶ່ງກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າໃນພາຍພາກໜ້າ ຜົນຜະລິດທັງໝົດຂອງລາວ ກໍ່ຈະມີກາ ເຄື່ອງໝາຍເປັນ ຂອງຕົນ
ເອງ. ທີ່ຜ່ານມາເຄີຍມີຫຼາຍປະເທດທີ່ກຳນົດກາເຄື່ອງໝາຍລະດັບຊາດຂອງຕົນຂຶ້ນມາເຊັ່ນ:
ປະເທດນິວຊີແລນໄດ້ປະກາດຕົວວ່າປະເທດຕົນປອດ "ນິວເຄຣຍ" ໃນຊຸມປີ 1980, ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ປະ
ເທດ ບູຕານກໍ່ປະກາດວ່າປະເທດຕົນ "ປອດຄວັນ", ໃນຂະນະທີ່ຄອສຕາລິກາ ປະກາດ ໃຫ້ປະເທດຕົນປອດ
"ປອດກອງທັບ". ດຽວນີ້ມີພຽງປະເທດກຸຍປາເທົ່ານັ້ນ ຍັງຄົງພະຍາຍາມ ຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳປອດສານ
ພິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າເບິ່ງຄືບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນກໍ່ຕາມ. ໃນປີ 2002, 65% ຂອງເຂົ້າທັງໝົດ ແລະ 50%
ຂອງຜັກທັງໝົດໃນກຸຍປາ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ແມ່ນສິນຄ້າປອດສານພິດ (Parrot & Marsden, 2002).

ການປ່ຽນໃນຕະຫຼາດສາກົນ ຊຶ່ງເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ສິນຄ້າກະສິກຳລາວ ເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນ,
ການກຳນົດເຄື່ອງໝາຍປອດສານພິດໃໝ່ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ປະເທດຕົນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເຕັມສ່ວນສຳ
ລັບໂອກາດທາງການຄ້າໃນພາຍພາກໜ້າ. ປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ກຳລັງເຈລະຈາ ຂໍເປັນສະມາຊິກຂອງ
ອົງການ ການຄ້າໂລກ (World Trade Organization - WTO) ແລະ ຈຸດຢືນຂອງອົງການ ການ
ຄ້າໂລກ ຕໍ່ສິນຄ້າປອດສານພິດຈະມີຄວາມຈະແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມພາຍຫຼັງກອງປະຊຸມ ເຈລະຈາຢູ່ໂຮຊາ.
ເປັນໄປໄດ້ວ່າຊາວກະສິກອນລາວ ກໍ່ຈະສາມາດບັນລຸຂໍ້ຕົກລົງດ້ານເສລີການຄ້າ ຊຶ່ງປະເທດໄທ ກໍ່
ກຳລັງປະຕິບັດຢູ່ໃນຫຼາຍປະເທດ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນປັບປຸງໃຫ້ສິນຄ້າອຸດສາຫະກຳ ຂອງໄທທີ່ເຂົ້າສູ່
ປະເທດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຫລາຍຂຶ້ນ ເປັນການຕອບແທນທີ່ໄທ ໃຫ້ເສລີການຄ້າຂະແໜງການບໍລິການ ແລະ
ຂະແໜງກະສິກຳ. ເຂດການຄ້າເສລີໃນອາຊີກໍ່ແມ່ນຕະຫຼາດທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດສູງ, ແຕ່ຍາກທີ່ຈະ
ຄາດຄະເນໄດ້ວ່າທຸກປະເທດ ຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ຄືກັນຫຼືບໍ່, ເພາະທຸກປະເທດສະມາຊິກ
ສາມາດສະໝັກຂໍການຍົກເວັ້ນທາງ ການຄ້າ, ຊຶ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການກຳນົດຈັກປະເທດ. ໂດຍທົ່ວໄປ
ອຸປະສັກດ້ານການເກັບພາສີຖືວ່າບໍ່ແມ່ນບັນຫາໃຫຍ່ ທີ່ສຸດສຳລັບຜູ້ສົ່ງອອກ: ບັນຫາສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນ
ບໍ່ກ່ຽວເນື່ອງກັບການຄ້າ ເຊັ່ນການ ຂໍໃບອະນຸຍາດສົ່ງອອກ ເຊິ່ງອັນນັ້ນຖືວ່າເປັນບັນຫາໃຫຍ່ທີ່ສຸດ.

ການໃຊ້ປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດໃນປັດຈຸບັນ

ກະສິກຳປອດສານພິດຂອງລາວ ແມ່ນກະສິກຳປອດສານພິດ ແທ້ບໍ່? ເພື່ອຕອບຄຳຖາມນີ້ ພວກເຮົາ
ຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງສອງແຖ່ມູມສະເພາະ: ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ. ຂໍ້ມູນສະເພາະແມ່ນ
ບໍ່ສາມາດຫາໄດ້ງ່າຍໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ຕົວເລກລ່າສຸດຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ
ໂລກ(FAO) ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການໃຊ້ປຸຍເຄມີໃນປີ 2002 ແມ່ນມີປະມານ 7,000 ໂຕນ, ໃນນັ້ນ
3,395 ໂຕນ ແມ່ນປຸຍໂນໂຕຼເຈນ. ຕາມການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂອງ Linquist ແລະ Sengxua
(2001) ວ່າດ້ວຍສານອາຫານໃນດິນນາເຂດທົ່ງພຽງ ໃຫ້ຮູ້ວ່າຈຳນວນຂາວກະສິກອນທີ່ຫັນມາໃຊ້ປຸຍ
ເຄມີນັ້ນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ມັນກົງກັບການຂາຍປຸຍເຄມີທີ່ມີຍອດຂາຍມາກມາຍເຫລືອລື້ນ, ໂດຍ
ສະເພາະແມ່ນປຸຍຍີ່ຫໍ້ 'ລຸ່ງອະລຸນ'.

ໃນສະຖິຕິຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດໂລກ (FAO) ບໍ່ໄດ້ກ່າວເຖິງຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ນຳເຂົ້າ, ຄາດວ່າການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດນັ້ນມີຕໍ່າ, ແຕ່ກໍ່ບໍ່ເຖິງວ່າ 0%. ຢາປາບສັດຕູພືດສ່ວນຫຼາຍທີ່ໃຊ້ໃນລາວແມ່ນສານກຳຈັດວັດຊະພິດ - ເປັນສານເຄມີປະລິມານທີ່ໃຊ້ເພື່ອຂ້າວັດຊະພິດ. ພວກມັນຖືກນຳໃຊ້ໃນປະລິມານໃດໜຶ່ງໃນການປູກເຂົ້າໄຮ່ຢູ່ຕາມເຂດພູດອຍ, ສ່ວນພືດຈຳພວກໜາກໄມ້ແມ່ນມີແຕ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ມີເງື່ອນໄຂເທົ່ານັ້ນ ທີ່ໃຊ້ສານດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ: ໃນການປູກໝາກນັດ. ມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ການໃຊ້ສານກຳຈັດວັດຊະພິດບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ: ສານກຳຈັດວັດຊະພິດ ຂ້າວັດຊະພິດໃນແຕ່ລະປີ, ແຕ່ຖ້າເປັນວັດຊະພິດຂຶ້ນຕະຫຼອດປີ ເຊັ່ນ ຕົ້ນ Imperata ແມ່ນຍັງຄົງເປັນບັນຫາໃຫຍ່ ແລະ ມັນກໍ່ສາມາດມີຊີວິດຢູ່ໄດ້ເຖິງວ່າຈະໃຊ້ຢາກຳຈັດວັດຊະພິດກໍ່ຕາມ. ໃນການປູກຜັກ ການໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າເພັຍແມ່ນມີເພີ່ມຂຶ້ນ.

ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີນະໂຍບາຍລະດັບຊາດ

ການໃຊ້ສານເຄມີຂ້ອນຂ້າງຈະມີຂອບເຂດຈຳກັດ ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນກໍ່ເຫັນວ່າມັນມີການເພີ່ມຂຶ້ນ. ການສ້າງນະໂຍບາຍ ຂັ້ນປະເທດທີ່ຮັບປະກັນສິນຄ້າປອດສານເຄມີນັ້ນ ອາດຈະສາມາດຜ່ານການຍັງຢືນທີ່ຈຳເປັນໄດ້, ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງເປັນການຊ່ວຍໃຫ້ສິນຄ້າລາວມີບ່ອນຈຳໜ່າຍໃນຕະຫຼາດສາກົນ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ສິນຄ້າກະສິກຳຂອງລາວກໍ່ບໍ່ຖືວ່າປອດສານພິດເຕັມສ່ວນ - ຍັງມີການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີຢູ່ຈຳນວນໜຶ່ງ. ສະນັ້ນນະໂຍບາຍໃໝ່ນີ້ຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນ. ໃນນະໂຍບາຍ ຫລື ກົດລະບຽບໃໝ່ນີ້, ກະສິກອນແມ່ນການຫ້າມໃຊ້ປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ. ຈະເຮັດໄດ້ສຳເລັດບໍ່?

ການອາໄສປຸຍ

ເຮົາສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າປຸຍເຄມີທີ່ນຳເຂົ້າມາສ່ວນຫຼາຍນັ້ນແມ່ນໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກເຂົ້າ. ການໃຊ້ປຸຍຢູ່ເຮຍ 1ກິໂລໃນນາເຂົ້າຈະເພີ່ມຜົນຜະລິດເຖິງ 20 - 50 ກິໂລ (De Datta, 1981). ການຢຸດໃຊ້ປຸຍອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດເຂົ້າຫຼຸດລົງ 140,000 - 350,000 ໂຕນຕໍ່ປີ, ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດແຫ່ງຊາດຫຼຸດລົງ 5 - 15% (ຊຶ່ງໃນປີ 2000 ຫຼຸດລົງຮອດ 2.15 ລ້ານໂຕນ). ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າການຢຸດໃຊ້ປຸຍໃນກະສິກຳລາວ, ຈະມີຜົນກະທົບຢ່າງມະຫາສານຕາມມາ. ຍິ່ງໄປກ່ວານັ້ນ ກໍ່ຍັງມີການວາງແຜນເປີດໂຮງງານຜະລິດປຸຍຂຶ້ນຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດໃນປີ 2005 ຊຶ່ງມີກຳລັງການຜະລິດ 7,000 ໂຕນຕໍ່ປີ, ມັນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການແມ່ນມີເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

*ການຕັ້ງກາເຄື່ອງໝາຍໃຫ້ ສປປ ລາວ "ປອດຢາປາບສັດຕູພືດ"
ນັ້ນຈະນຳມາຊຶ່ງ ຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍແຫ່ງໃໝ່ ແລະ ລາຄາທີ່ດີກວ່າເກົ່າສຳ
ລັບຊາວກະສິກອນ, ແລະ ຍັງໄດ້ຮັບຄວາມໂວ້ວາງໃຈຈາກຕ່າງປະເທດ.*

“ປອດຢາປາບສັດຕູພືດ”

ອາດຈະເວົ້າໄດ້ວ່າການໃຊ້ປຸຍຍັງຄົງຈະດຳເນີນຕໍ່ໄປ ແລະ ການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໃຊ້ນັ້ນແມ່ນເປັນໄປໄດ້ຍາກຫຼາຍ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຜູ້ບໍລິໂພກສ່ວນຫຼາຍເປັນທ່ວງນຳການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍກ່ວາການໃຊ້ປຸຍ. ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນມີການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນປະລິມານທີ່ໜ້ອຍໃນລາວ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມັກຈະໃຊ້ໃນນາເຂົ້າທີ່ຢູ່ລຽບຕາມຮ່ອມພູແຄມນ້ຳຂອງ. ຖ້ານະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານທ້າມບໍ່ໃຫ້ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ເລີ່ມປະຕິບັດ, ສ້າງທ້ອງຖິດລອງສຳລັບກວດກາຂຶ້ນມາເພື່ອພິສູດວ່າບໍ່ມີການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ທົ່ວປະເທດກໍຈະສາມາດມີເຄື່ອງໝາຍ “ປອດຢາຂ້າສັດຕູພືດ” ໄດ້. ຜົນຜະລິດກະສິກຳທັງໝົດຂອງລາວກໍຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ຈາກພາບພົດໃນແງ່ບວກຈາກສາກົນ, ຊຶ່ງມັນຈະເຮັດໃຫ້ມີຕະຫຼາດໃໝ່ ແລະ ມີຜົນກຳໄລສູງກວ່າ. ລັດຖະບານເອງກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສິນຄ້ານຳເຂົ້າ ໄດ້ມາດຕະຖານນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ, ດ້ວຍວິທີນີ້ຈະເປັນ ການປົກປ້ອງສິດ ຜູ້ບໍລິໂພກຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນພາຍໃນມີຂໍ້ໄດ້ປຽບເໝືອກວ່າ. ນອກຈາກນະໂຍບາຍນີ້ທີ່ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນດີ ໂດຍມີການປ່ຽນແປງພຽງເລັກໜ້ອຍແລ້ວ, ມັນຍັງຈະເປັນການສ້າງ ພາບພົດອັນດີໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດ, ສ້າງຊື່ສຽງໃຫ້ແກ່ລາວ ແລະ ຊຸກຍູ້ອຸດສາຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວນຳອີກ.

ສະຫຼຸບ

ເຖິງວ່າປະຊາຊົນລາວສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ຈະທຳການຜະລິດກະສິກຳ ເປັນຕົ້ນຕໍກໍຕາມ, ແຕ່ກະສິກຳຂອງລາວກໍບໍ່ສາມາດແຂ່ງຂັນຢູ່ໃນຕະຫຼາດສາກົນ, ຂົງເຂດ ຫຼື ກະໂຕຕະຫຼາດພາຍໃນຂອງຕົນໄດ້, ສະພາບການດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍການປັບປຸງເຕັກໂນໂລຊີ, ເພາະວ່າການແຂ່ງຂັນມັນໄດ້ກ້າວເຂົ້າສູ່ຄວາມທັນສະໄໝ ກ່ອນຊາວກະສິກອນລາວຈະເລີ່ມລົງມືປະຕິບັດອີກ. ຂໍ້ໄດ້ປຽບທີ່ເປັນທຳມະຊາດຂອງປະເທດແມ່ນຄວາມຫຼ້າຫຼັງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ດັ່ງທີ່ຮັບຮູ້ທົ່ວໄປວ່າເຕັກໂນໂລຊີເປັນອັນຕະລາຍ ແລະ ບໍ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການ: ເຊັ່ນ ປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ.

ກ່ອນສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ຈະແຜ່ຂະຫຍາຍໄປທົ່ວການຜະລິດກະສິກຳພາຍໃນ, ຄົນລາວຊຶ່ງເປັນຜູ້ຕັດສິນໃຈນັ້ນມີໂອກາດເລືອກນະໂຍບາຍປ່ຽນແປງ ທີ່ມີລັກສະນະລິເລີ່ມໄປພ້ອມກັບຍຸດທະສາດ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຊາດ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (NGPES) ວິທີການພັດທະນາແບບທຳມະຊາດ. ການຜະລິດກະສິກຳປອດສານພິດ100% ຈະພາໃຫ້ຜົນຜະລິດເຂົ້າຕົກຕຳ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຄືແນວນັ້ນແມ່ນຍາກທີ່ຈະບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດໄດ້. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ການຕັ້ງກາເຄື່ອງໝາຍໃຫ້ ສປປ ລາວ “ປອດຢາປາບສັດຕູພືດ” ນັ້ນຈະນຳມາຊຶ່ງ ຕະຫຼາດຈຳໜ່າຍແຫ່ງໃໝ່ ແລະ ລາຄາທີ່ດີກວ່າເກົ່າສຳລັບຊາວກະສິກອນ, ແລະ ຍັງໄດ້ຮັບຄວາມໄວ້ວາງໃຈຈາກຕ່າງປະເທດ. ການທ້າມໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດນັ້ນຕ້ອງການການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການກະກຽມຢ່າງລະມັດລະວັງ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ການລົງສຳຫຼວດເບິ່ງວິທີຮັບມືກັບບັນຫາໜູ ແລະ ຢາເບື້ອໜູ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມດ້ວຍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມຮູ້ເລື່ອງສັດກິນແມງໄມ້ຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ຢາໄລ່ແມງໄມ້, ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມວິທີປ້ອງກັນເຄື່ອງປູກແບບດັ້ງເດີມໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍທີ່ບໍ່ໃຊ້ສານເຄມີປາບສັດຕູພືດເລີຍ.

ການປ່ຽນແປງນະໂຍບາຍນີ້ເຫັນໄດ້ວ່າ ເປັນຄວາມຫວັງອັນຍິ່ງໃຫຍ່. ເຖິງແນວໃດກໍ່ດີ, ທາງເລືອກໃໝ່ກໍ່ຍັງຄົງສືບຕໍ່ໄປຄືກັບທີ່ຜ່ານມາ, ດ້ວຍການເພີ່ມທະວີການເຜີຍແຜ່ເລື່ອງ ຢາປາບສັດຕູພືດໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກໃຫ້ຮັບຮູ້ ແລະ ໃນເວລາດຽວກັນກໍ່ອາໄສຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດ, ປະຕິບັດຕາມກົນໄກຕະຫຼາດ ແລະ ລາຄາ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ເມື່ອເປົ້າໝາຍເສດຖະກິດໃນການກຳນົດກາເລື່ອງໝາຍບໍ່ມີຄວາມແນ່ນອນ, ທາງເລືອກໃນການປະກາດໃຫ້ປະເທດຕົນ "ປອດຢາປາບສັດຕູພືດ" ນັ້ນຈະບໍ່ມີຜົນກະທົບດ້ານລົບໃນແງ່ ຂອງທິດທາງເສດຖະກິດ (ສະເພາະໃນປັດຈຸບັນ) ແລະ ຍັງຈະເຮັດໃຫ້ອຸດສາຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວມີພາບພົດທີ່ດີ ແລະ ດຶງດູດໃຈນັກທ່ອງທ່ຽວຍິ່ງຂຶ້ນ.

ກ່ຽວກັບຜູ້ຂຽນ

Rick Dubbeldam ແມ່ນທີ່ປຶກສາດ້ານການພັດທະນາ DED ໃນລະຫວ່າງປີ 2002- 2005 ຢູ່ສູນພັດທະນາກະສິກຳເຂດພູດອຍ ແຂວງວຽງຈັນ.

JHDubbeldam@hotmail.com

Bibliography

De Datta, S.K. 1981. Principles and Practices of Rice Production. John Wiley and Sons. New York.

IFAD. 2004. Organic Agriculture and Poverty Reduction in Asia: China and India Focus. International Fund for Agricultural Development. Rome.

International Trade Centre (ITC). 1999. Organic Food and Beverages: World Supply and Major European Markets. UNCTAD/WTO. Geneva.

Linquist, B. & Sengxua, P. 2001. Nutrient Management in Rainfed Lowland Rice in the Lao PDR.

Luther, H.U. 2000. Niche Markets. National Organisation for the Study of Policy and Administration. Vientiane.

Parott, N. & Marsden, T. 2002. The Real Green Revolution. Greenpeace. London.

Scialabba, N. & Aubert, A. 1998. Report of FAO / IFOAM Meeting on Organic Agriculture. FAO. Rome.

SPC. 2004. National Growth and Poverty Eradication Strategy. Vientiane. State Planning Committee.

SPC. 2002. Participatory Poverty Assessment Lao People's Democratic Republic. State Planning Committee / Asian Development Bank / National Statistics Centre. Vientiane.

Thrupp, L.A. 1996. New Partnership for Sustainable Agriculture. World Resources Institute. Washington D.C.

UNDP. 2004. Lao Progress towards the Millennium Development Goals. Vientiane.

Willer, H. & Yusseji, M. (Eds). 2005. "The World of Organic Agriculture". Statistics and Emerging Trends. IFOAM. Bonn.

ວາລະສານການພັດທະນາຂອງລາວ

ການປະກອບສ່ວນທີ່ຕ້ອງການ

ທີມງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການສ້າງວາລະສານກ່ຽວກັບການພັດທະນາທີ່ເອີ້ນວ່າຈຸດປະກາຍ, ຊຶ່ງມີຫົວຂໍ້ວ່າ ທັດສະນະຕໍ່ການພັດທະນາຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ຈຸດປະກາຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອກະຕຸກຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການສົນທະນາໃນທຸກບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງການພັດທະນາໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ຈະກະຈາຍຄວາມຮູ້ ແລະ ໃຊ້ເປັນເວທີເພື່ອໂອລົມສົນທະນາ ແລະ ແລກປ່ຽນການຄົ້ນຄວ້າວິເຄາະແບບເລິກເຊິ່ງ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ເປັນການສົ່ງເສີມເປົ້າໝາຍ ແລະ ພັນທະຕາມເນື້ອໃນຖະແຫຼງການສະຫັດສະວັດ.

ວາລະສານທີ່ຈະຈັດພິມຂຶ້ນສາມເທື່ອຕໍ່ປີນີ້ກຳລັງຊອກຫາການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານວຽກງານຂຽນ ຈາກຊຸມຊົນທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນາ, ລວມທັງນັກພັດທະນາພາຍໃນແລະຈາກສາກົນ, ພະນັກງານລັດ, ພະນັກງານຈາກອົງການຮ່ວມມືສອງຝ່າຍແລະຫຼາຍຝ່າຍຕ່າງໆ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ນັກຂ່າວ, ນັກວິຊາການ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຫຼື ຜູ້ໃດກໍ່ຕາມທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດໃນ ສປປລາວ. ວາລະສານດັ່ງກ່າວນີ້ຈະຖືກຂຽນເປັນພາສາລາວ ແລະ ພາສາອັງກິດ ແລະ ສາມາດຫາອ່ານໄດ້ໃນຮູບແບບພິມ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງລະບົບອອນລາຍນ໌.

ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດໃນ ສປປລາວ ເຫັນວ່າມັນແມ່ນໂອກາດອັນດີສຳລັບນັກເຄື່ອນໄຫວການພັດທະນາ ແລະອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ຢາກເຜີຍແຜ່ບົດລາຍງານ, ການຄົ້ນຄວ້າສຶກສາ ແລະ ຄວາມຄິດເຫັນຕໍ່ແງ່ມຸມໃດໜຶ່ງ ຂອງຫົວຂໍ້ການພັດທະນາປະເທດນີ້. ເອກະສານທັງໝົດທີ່ສົ່ງມາສະເໜີເພື່ອຮັບການພິຈາລະນາ ຈາກຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງນັ້ນ ຄວນຈະເປັນພາສາອັງກິດ ຫຼື ພາສາລາວ. ບົດຄວາມບໍ່ຄວນຈະຍາວເກີນແປດໜ້າເຈ້ຍ A4. ເອກະສານຕົ້ນສະບັບຄວນມີບົດສະຫຼຸບສັ້ນໆ(100 ຫາ 120ຄຳ) ຂອງບັນຫາທີ່ສະເໜີ, ການຄົ້ນພົບທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ບັນຊີລາຍຊື່ຂອງເອກະສານອ້າງອີງທີ່ເໝາະສົມ. ສຳລັບບົດແນະນຳສະບັບລິມະບູນຄົບຖ້ວນຂອງຈຸດປະກາຍ,ສົ່ງອີເມລ໌ໄດ້ທີ່ laodevelopment.journal@undp.org ຫຼືສົ່ງຈົດໝາຍໄປທີ່ກອງເລຂາ, ຈຸດປະກາຍ c/o UNDP, ຕູ້ໄປສະນີ 345, ວຽງຈັນ, ສ.ປ.ປ.ລາວ.

ຄະນະກຳມະການຮຽບຮຽງ ຈະຮັບຮອງເອົາຕົ້ນສະບັບໃນຄວາມເຂົ້າໃຈ ທີ່ວ່າພວກມັນຈະໄດ້ຮັບການທົບທວນ. ຜູ້ປະກອບສ່ວນຄວນຈະແຈ້ງ ໃຫ້ຮູ້ວ່າເອກະສານທີ່ສົ່ງມາໃຫ້ນັ້ນ ເຄີຍໄດ້ຮັບການພິມເຜີຍແຜ່ ຫຼື ສົ່ງໄປເພື່ອພິມເຜີຍແຜ່ບ່ອນອື່ນມາກ່ອນຫຼືບໍ່.

The Secretariat
Juth Pakai, *c/o* UNDP
PO Box 345
Vientiane
Lao PDR
Tel. +(856 21) 213390-97
e-mail: laodevelopment.journal@undp.org